

SÖKAREN

PRIS 18:00 INKL. MOMS

NR 3

1986 ÅRGÅNG 23

*Man och kvinna. Pastell av Pablo Picasso, 1921.
Filosofiprofessorn Walter Schubart ville förena
religion och eros.*

När bläckhornet sprang sönder

Av J. WAINWRIGHT EVANS

Litteraturen om psykisk forskning är full av välbekända berättelser som på ett imponerande sätt vittnar om att den mänskliga personligheten överlever döden.

Bland dessa högst övertygande berättelser finns de fall där glasföremål tydligt utan orsak krossats vid någon betydelsefull tidpunkt, såsom när namnet på en död person uttalats.

Det var till exempel en man, bekräftad över sin broders död, som nämnde broderns namn under samtal med andra medlemmar av familjen, och i samma ögonblick sprack ett stort askfat av glas på ett bord i närheten mitt itu med en knall som från ett pistolskott.

Naturligtvis kan dåligt brända glas ofta spricka spontant på grund av inre spänningar i dem, men varför hände det just när namnet uttalades?

Oddsens mot ett sådant sammanträffande är millioner mot ett. Och oddsens mot att samma sak händer om och om igen med andra personer är billiarder mot ett — det är som om en hel rad pokerspelare höll på att få straight flush i ett.

Men dessa fall av glassprickning under samma anmärkningsvärda omständigheter är många. Och det är svårt att förklara fenomenet på annat sätt än som en signal från andra sidan.

Av alla dessa berättelser om att glas spruckit, tycker jag att den bästa är den som kommer från min vän dr. S. Ralph Harlow, förutvarande professor i religion och biblisk litteratur vid Smith College och psykisk forskare med lång erfarenhet. Han berättar historien i sin senaste bok, *A Life After Death* (ett liv efter döden); och den omtalas också, mer kortfattat, i professor J. B. Rhines *New World of the Mind* (sinnets nya värld).

Dr. Harlow hade en syster, Anna, som var utpräglad psykisk. De två stod varandra mycket nära. Hennes plötsliga död 1925 försänkte honom i den djupa sorg. Han var i desperat behov av en försäkran om att hon fortfarande levde.

Och dessa syskon hade, på grund av sitt gemensamma intresse för psykisk forskning, kommit överens om

att den som dog först av dem, skulle försöka ge den andre någon meningsfull signal från den andra sidan; och vittnesbördet, vilken form det än skulle ha, måste vara *klart och tydligt*.

Efter den emotionellt nedbrytande upplevelsen av Annas begravning återvände dr. Harlow till sitt kontor i Pierce Hall vid Smith College för ett avtalat möte med en student. De skulle samtala om William James' berömda bok *The Varieties of Religious Experience* (den religiösa erfarenhetens mångfald). Boken ger dr. Harlow särskilda associationer, eftersom han studerade för James när han var student vid Harvard.

Så berättar dr. Harlow i sin egen redogörelse: "Jag tänkte på Anna, och som jag funderade, lekte jag med det tjocka, fyrkantiga glasbläckhornet som jag hade övertagit tillsammans med kontoret flera månader tidigare. Det var en tom, obrukbar artikel efter uppfinningen av reservoarpennan, men jag behöll den därför att den hade en viss, ofördärvad skönhet och den tjänstgjorde emellanåt som brevprens.

Jag sköt bläckhornet åt sidan och vände mig till min elev som satt tyst och väntade på att jag skulle börja. 'Eftersom jag just har kommit tillbaka från en begravning', sa jag, 'kanske vi kan börja ämnet den religiösa erfarenhetens mångfald genom att jag berättar något för er om min syster Annas religiösa erfarenhet.'

Och då plötsligt sprang bläckhornet sönder med en knall som vid ett revolverskott. Det hände just det ögonblick då jag uttalade min systers namn, och vi stirrade båda på det spruckna glasföremålet som fortfarande låg ovanpå skrivbordet men som nu var klivet i mitten. Ingen rörde sig och rummet var tyst.

Så reste sig min elev, darrande och osäker på sig själv. Hon var tydligen mycket förskräckt. 'Vad var det?' flämtade hon. 'Vad var det?' Hon började gå mot dörren. 'Jag är rädd. Jag är rädd för att stanna här, dr. Harlow', sa hon.

'Var inte dum', svarade jag. 'Ni är seniorelev vid Smiths College och seniorelever vid Smiths College skall inte vara vidskepliga. Det finns ingenting att vara rädd för.'

'Det bryr jag mig inte om', sa hon. 'Jag kan inte stanna här nu. Kan jag inte komma tillbaka en annan gång? Vill Ni inte ge mig tid någon annan dag?'

Hon kände sig inte väl till mods i det där rummet, och jag måste medge att jag inte var så lugn som jag ville verka. Jag samtyckte till att träffa henne en annan dag, följde henne till dörren och gick sedan tillbaka till skrivbordet och bläckhornet. Där fanns inga skärvor, och de nyss blotade sidorna var lika jämna som de glättade utsidorna.

När jag var tillbaka på mitt kontor, satte jag mig åter vid skrivbordet, stirrade på de båda halvorna av bläckhornet, i det jag försökte rekonstruera i detalj de senaste minuterna. Och så hörde jag en röst, skarp och distinkt. Den sa: 'Det är *klart och tydligt* vittnesbörd?' (Slut på citat från dr. Harlow.)

Dr. Harlow tog det splittrade bläckhornet med sig till en kollega, en professor i fysik, och frågade denne om han kunde tala om för honom hur bläckhornet kunde ha spruckit på det sätt som skett med de fullkomligt släta brottsytorna som var lika jämna som yttersidorna. Han nämnde ingenting om omständigheterna kring händelsen av fruktan för att bli utsatt för löje.

Professorn framkastade flera gissningar och medgav att han aldrig hade sett glas som spruckit på det sättet. Hade dr. Harlow kanske gett bläckhornet ett kraftigt slag med ett tungt, skarpt instrument? Inte?

Professorn gissade närmast på att glaset blivit dåligt bränt vid tillverkningen, så att det spruckit på grund av inre spänningar, kanske efter en plötslig temperaturförändring. Hade dr. Harlow öppnat något fönster? Inte?

"Om det du säger är korrekt", sa professorn, "finns det endast en möjlig förklaring till en sådan här händelse, och det är att föremålet blivit utsatt för någon plötslig vibration. Det skulle kunna spräcka det. Något i stil med en ångvissla som får en glaciär att rämna, förstår du."

Dr. Harlow tillägger: "Jag talade aldrig om för honom hur signifikativ hans kommentar om någon vibration

är för allvarliga psykiska forskare. Åter och åter har fakta pekat på vibrationer som inte ännu har kalibrerats med kända vetenskapliga metoder, men om sådana vibrationer verkligen förekommer, har människan ännu inte haft möjlighet att fastslå deras existens."

Jag funderade själv på det där med jämnheten hos brottsytan och frågade dr. Harlow: "Var den verkligen så där jämn eller..."

"Ja, den var alldeles jämn", svarade han. "Jag har fortfarande kvar bitarna och kan skicka dig ett foto om du vill."

För att komma till klarhet om hur en brottsyta i glas kunde bli så där jämn, företog jag mig själv en del undersökningar. Jag skrev till Corning Glass Works i Corning, New York, berättade om dr. Harlows bläckhorn och frågade om de kunde förklara jämnheten hos de där ytorna. De kunde det, och deras förklaring tjänar till att göra denna märkliga händelse ännu mer märklig. Enligt Corning's informationsavdelning var splittringen av glasföremålet i full överensstämmelse med glasets fysiska byggnad, fastän ganska ovanlig. Deras brev tillade att, medan de var glada att tillhandahålla upplysningen, ville de inte bli inblandade i det parapsykiska resultatet av problemet.

Corning's förklaring går ut på detta: Glas är skört och, eftersom det inte ger vika för tryck, bräcks det abrupt, när spänningar appliceras. Brott på glas kommer ofta av små sprickor, vanligen yttrisor så små att de inte kan upptäckas ens under ett mikroskop. Dessa ofta osynliga sprickor som ligger ytterst nära varandra, kan orsaka en koncentration av spänning mycket kraftigare än en mer obestämbar sådan som vanligen förekommer på samma ställe.

I dr. Harlows bläckhorn får man anta att betingelserna fanns i form av osynliga repor och dylikt som utgjorde perfekta förutsättningar för att föremålet plötsligt skulle springa itu.

Beträffande brottsytornas jämnhet, förekommer detta ofta i glas som har blivit dåligt brända vid tillverkningen. Dåligt bränd betyder svaga spänningar inne i glaset. Följden blir att när en spricka långsamt kryper fram genom glaset, kan den omärkligt gå fram till nära slutet av sin bana, där den så ger upphov till en skarp, pistolskottsliknande knall. En sådan långsam sprickning börjar förmodligen med en jämn, spegelliknande yta som sedan bibehålles under det

sprickan utbildas genom glaset.

I motsats till detta skulle en snabb sprickning på grund av mekaniskt tryck ge en ojämn brottsyta.

Men hur förklarar nu allt detta att dr. Harlows bläckhorn sprang sönder när han uttalade sin systers namn? Om Anna verkligen gjorde det, som omständigheterna antyder, hur gjorde hon det då?

Kanske dr. Harlows gissning att hon gjorde det genom att utsätta t. ex. en mikroskopisk spricka i glasytan för någon sorts vibration, är lika god som någon annan.

Vad vibration kan åstadkomma är fint illustrerat i berättelsen om hur Caruso spräckte ett vinglas helt enkelt genom att sjunga en ton som satte glaset i samsvängning med hans röst.

Men hur skulle en diskarnerad intelligens kunna åstadkomma en sådan vibration?

Är det tänkbart att en diskarnerad intelligens, såsom den då nyligen avlidna Anna, kunde ha anbringat till-

räcklig psykikinesi (PK) i form av, låt oss säga, någon vibrationskraft, för att åstadkomma den slutliga isärsprickningen just i det ögonblick då dr. Harlow uttalade hennes namn? Gör omständigheterna ett "tillfälligt sammanträffande" osannolikt? Kort sagt, vad är klart och tydligt vittnesbörd?

Den vetenskaplige skeptikern skall vara snabb att påpeka att dr. Harlows eget undermedvetna, i det att det ivrigt sökte efter bevis på Annas närvaro, kunde ha skapat PK-vibrationen eller vad det nu var som spräckte glasföremålet.

Så det slutgiltiga, ovedersägliga beviset på att personligheten överlever döden, undflyr oss än en gång.

Reprinted by special permission of FATE Magazine, Evanston, Ill., USA.

J. Wainwright Evans är en i Amerika bekant frilansskribent som medarbetat i många ledande tidskrifter. Han graduerades från Princetonuniversitetet 1907 och har varit tidningsreporter, tidskriftsredaktör och universitetslärare i journalistik.

Ur T. L. Vaswanis skrifter.

Det ädlaste arbetet är att förfina själen.

*

Öva tystnad, och den gudomliga gnistan som finns i ditt hjärta skall växa till en ljusflamma och med sitt sken leda dig närmare och närmare Gud — som är det högsta ljuset!

*

Livets största rikedom är det älskande hjärtat som är i frid med allt.

*

Du har inte en själ: du är en själ! Stå upp i din sanna värdighet, broder! Stå upp och tillkännage din gudomlighet!

Säg, jag är en själ! Jag skall inte vara en mänsklig maskin. Jag skall inte låta mig behärras av seder och trosbekännelser. Jag är av *Atman*, en själ i Världssjälen. Jag är en son av det Odödliga och gör anspråk på frihet som min arvedel!

*

Jag känner ingen religion högre än Enhetens och Kärlekens, Tjänandets och Offrandets religion.

Så många trosbekännelser och sekter! Vad som skulle rädda civilisationen, är en vision av Kärlek.

Att bilda sekter och kulter är att dela upp den Store Guden i fragment.

När skall de stridande människorna lära sig att dyrka Kärlekens Herre?

*

Dolda krafter finns gömda inom dig!

Du är av Evigheten!

Så var inte nedslagen. Utan finn hopp och styrka ut ur dina misslyckanden, förföljelser och plågor.

Människa! Du är inte dödlig! Du är gudomlig!

Ty du är *Atman* (= Självet)! Vad finns som kan besegra det Eviga Självet?

DONALD E. KEYHOE:

Tefatens hemlighet: Antigravitation

En natt i februari 1965 mötte besättningen på ett Flying Tiger Airlinesplan ett häpnadsväckande föremål i luften över norra delen av Stilla havet. Vad flygarna såg, utgör en ledtråd i ett fantastiskt tekniskt mysterium. I dess lösning ligger ett pris så högt att sex statliga organ just nu forskar efter den. Svaret är kanske inte avlägset. Vad de söker efter är gravitationskontrollens hemlighet.

Vid midnatt den 15 februari befann sig Flying Tigerplanet, som medförde en grupp militärer från Förenta staterna till Japan, fyra timmar från Anchorage. Plötsligt uppfångade radarn i förarhytten tre snabbgående föremål i luften. Kaptenen och hans besättning tittade ut och fick syn på tre jättestora, ovala farkoster som lyste röda i natten.

En kapten i flygvapnet, vilken befann sig bland passagerarna, kallades fram för att intyga observationen. Den av honom undertecknade rapporten finns i NICAPs arkiv.

Enligt kaptenens redogörelse saknade de okända maskinerna in till samma fart som flygplanet och flög i tät formation på fem miles avstånd (ca åtta km) enligt radarn. Air Forcekaptenen uppskattade deras längd till betydligt över 200 meter. Det var tydligt att de gigantiska, oidentifierade flygande föremålen använde en okänd framdrivningsmetod. Inga jetstrålar eller andra utströmningar syntes från farkosterna. I 30 minuter, hela tiden i formation, höll de jämn fart med planet. Sedan försvann de ur sikte på några sekunder i det de snabbt accelererade till 1.200 knop.

En så häpnadsväckande snabb acceleration skulle inget flygplan, som nu framställs på jorden, kunna göra efter. Hur är en sådan manöver möjlig för UFO:n? Enligt många vetenskapsmän och ingenjörer finns det bara ett tänkbart svar. Det är **antigravitation**: konstgjorda kraftfält och gravitationskontroll.

Kontroll av tyngdkraften har människan drömt om i århundraden. Nu verkar det som om vi står på tröskeln till att uppnå detta. Värde av denna upptäckt för det land som först gör den, går bortom alla möj-

liga beräkningar. Den amerikanska regeringen hoppas på betydelsefulla vetenskapliga framsteg inom detta område och har startat 46 olika forskningsprojekt för skilda aspekter av gravitationskontroll. Flygvapnet driver 33 av dessa projekt, och de övriga är fördelade på fem andra statliga organ. Det forskas bland annat vid två av flygvapnets laboratorier (Flight Dynamics och General Physics Research), Radio Corporation of America, Massachusetts Institute of Technology och flera ingenjörstekniska centra. Dessutom arbetar man på officiella projekt i Barkley- och Dexterlaboratorierna, Fitchburg, Massachusetts; Israels teknologiska institut, Haifa; Stevens Institute of Technology; Kaliforniska och Harvarduniversiteten, universiteten i Denver, Indiana, Manchester (England), Maryland, Michigan, Minnesota, Ohio, Purdue, Stockholm (Sverige), Syrakusa, Texas, och två New Yorkskolor — Queens College och Yeshiva Graduate School of Science.

Och så har naturligtvis en del statliga organ projekt som är så hemliga att de inte är offentligt registrerade och ingen utan tillåtelse kan yppa något om dem.

Även den privata industrin betraktar frågan om gravitationskontroll med nytt allvar. Många stora korporationer har startat antigravitationsprojekt, bl. a. Bell Aerospace, General Electric, Hughes Aircraft, Boeing och Douglas.

Om man räknar samman alla kända gravitationsprojekt som drivs av myndigheterna och den privata industrin, kommer man fram till mellan 65 och 70. Detta innebär att en stor mängd forskarhjärnor nu arbetar på detta problem.

En ledande vetenskapsman som är övertygad om att UFO:n är rymdskepp som använder gravitationskontroll, är dr. Hermann Oberth. Dr. Oberth, en erkänd auktoritet, var med om att skapa V-2-raketen och blev sedermera speciell konsult till amerikanska regeringen i Huntsville, Alabama, en av de installationer där viktig antigravitationsforskning nu pågår.

Dr. Oberth sa till mig 1961 att

"med vanlig framdrivningsmetod skulle sådana häftiga accelerationer och manövrer vara farliga för farkosten. Gravitationskraften skulle också krossa varje varelse ombord emot aktern eller sidorna i maskinen. Men med ett konstgjort gravitationsfält anbringas kraften lika på passagerarna och rymdskeppet. Även vid snabba förändringar i hastighet och riktning påverkas inte maskinen, och passagerarna känner ingenting."

I dag är dr. Oberth villig att gå längre. Han har nu den åsikten "att energi, tröghet och gravitationsfält endast är aspekter av en och samma sak" och att det skall visa sig omöjligt att skilja dem från varandra. Vad han åsyftar, säger han, är "ännu inte kända kraftfält" vilka kan användas för att accelerera materiella föremål på ett sätt som liknar gravitationskraften.

En annan känd auktoritet som anser att UFO:n måste använda konstgjorda gravitationsfält, är William P. Lear, Sr., mångmiljonär, uppfinnare, pilot, upphovsman till flyg- och rymdutröstning och jetplansbyggare. Lear, som en gång sett ett UFO från sitt direktörsplan, förutsäger att framtida USA-farkoster också kommer att använda artificiell gravitation. "Folket ombord skulle förmodligen inte känna större effekt än de gör av jordens oerhörda rörelse i rymden, då den roterar och går i en bana kring solen", säger Lear.

För flera år sedan förutsade Glenn Martins vicepresident G. S. Trimble att 1985 skulle praktiskt taget alla flygplan använda konstgjord gravitation och flyga med nästan otroliga hastigheter. Vid ungefär samma tid förutsades framtida flygplanshastigheter till 15.000 km i timmen eller mera av dr. Walter Dornberger, då ledare för forskningen rörande fjärrstyrda raketer vid Bell Aircraft, nu president vid Bell Aerospace.

Grover Loening, en pionjär inom flygplanstillverkningen och konsult till flygvapnet, sa det i ännu starkare ordalag. "Jag är helt övertygad om att inom kort kommer människan att kunna konstruera en fungerande elektromagnetisk antigravitationsmekanism", sa han.

En tjänsteman i ledande ställning vid Bethlehem Steel, Jesse V. Honeycutt, har antytt en del av de resultat som vi kan vänta oss, ifall Loening har rätt. "Forskare går på allvar in för att försöka lösa mysteriet med gravitationen och åstadkomma kontroll av dess kraft... Det skulle medföra en större revolution ifråga om kraft och transportmedel och inom många andra områden än upptäckten av atomkraften", sa han.

Antigravitation? Det verkar ofattbart. Men forskningen pågår, och många ansvariga personer tror att man kommer att finna svaret på frågan. Och enligt min uppfattning är antigravitationen den enda möjliga förklaringen till UFO:nas manövrer.

Det är så mycket som står på spel att ingen möjlig ledtråd till problemets lösning får förbises. Flygvapnets tekniska underrättelsetjänst spanar efter förbisedda ledtrådar och kontrollerar omsorgsfullt hundratals verifierade UFO-rapporter. Det är att hoppas att någon av dem skall hjälpa oss att förstå hur dessa märkliga farkoster opererar.

Fyra dagar före julen 1964 observerades en rund, metallliknande farkost, omkring 40 meter i diameter, som gjorde en kort landning på ett fält i närheten av Staunton, Virginia. Två Du Pontforskare tog senare geigermätare till platsen.

"Det var 'hett' — högradigt radioaktivt", rapporterade ingenjören Lawrence Cook. "Vi undersökte i 45 minuter — det var definitivt 'hett'."

I Puerto Rico nära skymningen den 26 december 1964 uppfångade radarn vid Rameyflygbasen stora skivor. När A4D-jetplan gick upp för att följa efter dem, accelererade skivorna till fruktansvärd hastighet. I det de gjorde tvärvändningar i rät vinkel — vilket är omöjligt för varje känd jordisk flygplanstyp — försvann de över Atlanten.

Den 21 mars 1965 jagades den japanske kaptenen Yoshiaki Inada, som förde en Toa Airlines Convair, av ett "mystiskt, elliptiskt lysande föremål". UFO:t flög tätt intill planet, tystade radion och "inverkade kraftigt" på hans automatiska utrustning för rikttningsbestämning.

Förbryllande tidigare fall kontrolleras på nytt. Den 1 juli 1954 gav sig ett tvåmans jetplan — en AF F-94:a — upp för att jaga ett UFO i närheten av Walesville, New York. När piloten försökte att närma sig UFO:t, fylldes plötsligt kabinen av en outhärdlig hetta. Halvt omtöcknade tog sig flygarna därifrån — kraschlandade på en gata och dödade två

barn och deras föräldrar.

Dessa märkliga fenomen, högradig strålning, mystisk hetta och elektrisk interferens kan vara biefekter av anordningar för gravitationskontroll.

Liksom de flesta andra har ni förmodligen betraktat tyngdkraften som ett oföränderligt naturfenomen till dess rymdfarten började. Nu vet ni till exempel att ett "G" är jordens normala gravitationskraft. Det är denna som håller er kvar på stolen — och än viktigare, gör att ni inte slungas ut i rymden som följd av jordens rotation. Man har känning av två eller tre "G" i exempelvis ett konstflygplan eller en racerbåt som gör en tvärgir — vilket ger en antydning om vad våra astronauter har att utstå under starten och accelerationen.

Men gravitationen förorsakar oss en massa besvär och utgifter som vi sällan tänker på. I flygplan och raketer måste tunga motorer och stora bränslebehållare byggas in för att gravitationen skall kunna övervinnas. När vi bygger hus, broar och i hundratals andra fall, påverkar G våra liv och medför millionkostnader för oss.

Gravitationskontroll skulle kunna minska eller eliminera många av dessa problem.

Hur snart kan vi vänta oss antigravitation?

En del forskare säger att det kan ta lång tid. Andra tror att det kan komma plötsliga upptäckter. Om detta händer, kommer vi att få se en del fantastiska resultat.

Först och främst skulle uppenbarligen vårt rymdprogram ta ett stort steg framåt. I stället för våra nuvarande oekonomiska raketer skulle vi kunna bygga rymdskepp, vars höga hastigheter och manövrer kunde mäta sig med UFO:nas. Med sådana avancerade farkoster kunde vi göra snabba färder till månen och grannplaneterna.

Alexander de Seversky sa nyligen att "med överflöd av energi till vårt förfogande kommer vi att kunna färdas i rymden med konstant acceleration eller deceleration. Accelererande halva vägen till vårt mål och decelererande den andra hälften med en G eller ca 10 meter i sekunden kommer månen att nås på tre och en halv timma, Venus på 36 timmar, Mars på två dagar och Jupiter på sex".

Enligt Oberth, den tyske fysikern Burkhard Heim och andra forskare skall gravitationskontroll göra det möjligt för rymdskepp att uppnå än-

nu högre hastigheter än den nämnda. Med sådana avancerade maskiner skulle vi kunna utforska de närmaste stjärnsystemen.

Om vi använde oss av last- eller "moder"-skepp med kortdistanssonder, skulle vi ingående kunna undersöka en planet — antingen genom fjärrkontroll eller direkt observation — innan vi gjorde försök att landa. Det finns många dokumenterade fall där stora UFO:n sänt ut små apparater, tydligen för närobservation av jorden, för att sedan ta tillbaka dem genom snabba, precisa manövrer.

I ett sådant fall (en officiell rapport från flygvapnets underrättelsetjänst) iakttogs grupper av små UFO:n som flög med en hastighet av 8.400 km i timmen och förföljdes av besättningen på en av flygvapnets B-29:or. En grupp av UFO:n minskade abrupt sin hastighet till densamma som flygplanet för att därefter på några sekunder återta sin tidigare hastighet. De små UFO:n sågs försvinna i ett stort lastflygskepp vilket accelererade till mer än 15.000 km i timmen, innan det försvann.

På grund av de antigravitationsstyrda maskinernas oerhörda hastigheter framstår bilden av möjliga militära operationer som härresande. I ett dokumenterat fall vid White Sands försöksfält såg forskare knutna till flottan ett UFO som flög med en hastighet av 30.000 km i timmen.

Sådana fruktansvärda hastigheter kan göra bombflygplan åter aktuella i stället för bombbärande projektiler. Attack av G-bombare från baser nära huvudmål skulle ta mindre än fem minuter. Om en våldsam krigsbrand bröt ut på andra sidan jordklotet, skulle ett stort G-transportplan som medförde en fullt utrustad division — eller rentav en armé — kunna vara på platsen inom 40 minuter eller mindre.

En annan följd av gravitationskontroll blir en stor förändring av luftfarten. Så här skulle en G-linjetur te sig enligt åtskilliga forskare. Låt oss säga att ni gör en tur från New York till London. Ni stiger ombord på ett stort plan — förmodligen skivformat enligt nutida antydningar. Er plats har inga säkerhetsbälten — det behövs inga. Planet lyfter vertikalt och accelererar med otrolig hastighet. Ni känner er viktlös men uppfattar ingen rörelse.

Planet går upp i en stor cirkelbana, utan något väsen — ingen märker när ljudvallen passerar — och utan någon friktion mot luften. Inom 10 till 15 minuter dyker London upp där nere. Planet går inte sakta ned över hustaken, när det

skall landa. Det sänker sig vertikalt ned. Om det är livlig trafik, låter piloten planet vänta en stund i luften, tills dess det blir klart för landning.

Trots den höga farten skulle passagerarna vara säkrare än i ett flygplan av nuvarande typ — i synnerhet med tanke på många av de besynnerliga virvlar som tvingat jetplan till okontrollerbara neddykningar i luften.

När forskarna försöker lösa gravitationens gåta, prövar de vitt skilda teorier — av vilka en del t. o. m. står i motsättning till accepterade naturlagar.

*

Ett forskarlag vid Detroituniversitetet har efter överenskommelse med armén byggt en specialrotor, som väger närmare 2.000 kg och roterar med en hastighet av 100.000 varv per minut. Med denna unika maskin testar forskarna teorier om gravitationsutstrålning för att försöka finna en nyckel till gravitationskontroll.

Forskare knutna till flygvapnet, vilka använder gravitationsmätare som konstruerats på basis av nya fysiska principer, gör täta flygningar runt ekvatorn och över polerna för att påskynda en världsomfattande mätning av jordens gravitationskraft. I anslutning till detta finns ett nätverk av gravitationsstationer och specialprojekt över hela världen.

Fastän inga avgörande upptäckter har skett i forskningen (såvida inte inom mycket hemliga projekt) har två betydelsefulla fakta kunnat fastställas.

1. Jordens gravitationsfält är relativt svagt i jämförelse med dragningskraften mellan planeterna och solen.

2. Det finns ett samband mellan gravitation och elektromagnetiska fält.

Igor Sikorsky säger om den kolossala kraften hos rymdgravitationen att det skulle fordras en stål-kabel ungefär 1.300 mil tjock för att hålla kvar jorden i dess bana — om inte gravitationen funnes.

Men lyckligtvis för vår antigravitationsforskning är jordens gravitationskraft ganska liten för föremål på marken och på normal flyghöjd över den. Likaså skulle den kraft som behövs för att upphäva gravitationen vara relativt liten — om man kan finna en metod.

Genom att använda olika slag av avskärmningar kan vi skydda oss från hetta, ljus och ljudvågor. Men hittills har man inte funnit något sätt att åstadkomma ett gravitations-

skydd. En del forskare anser fortfarande att idén om gravitations-skydd hör hemma hos stollarna. Men många går inte längre med på att en sådan sak är fullständigt omöjlig.

Använder UFOna gravitations-skydd? I sina försök att ta reda på detta, förnyar flygvapnet sina ansträngningar att fånga in ett UFO. Om vi kunde få ned ett av dem på marken oskadat, skulle vi kanske besparas flera år av långsam och besvärlig gravitationsforskning.

Många av flygvapnets piloter har försökt att tvinga ned UFO:n utan att lyckas. Men flygvapnet har nya skäl att hoppas nu på grund av den senaste tidens ökning i antalet när-observationer och landningar.

En ämbetsman vid en federal rättslig myndighet konfronterades natten den 12 januari 1965 på nära håll med ett UFO. När han körde sin tjänstebil mot Blaine Air Force Station i Washington, störtade en flygande skiva, 10 meter i diameter, ned mot bilen. I sista ögonblicket steg skivan tvärt upp och undvek kollision. Sedan ämbetsmannen gått ut ur bilen, såg han UFO:t sväva uppe i luften. Efter någon minut sköt det upp bland molnen med hög hastighet. En kort tid därefter sågs UFO:t — eller ett liknande — landa på ett fält nära Blaine; snön smältes och marken sveddes, innan det gav sig iväg. När flygvapnet utfrågade den federale ämbetsmannen, sa de att de hade haft UFO:t på radarn när det for ner mot hans bil. Denne ämbetsman varnades av sina överordnade, liksom många andra vittnen, för att låta sitt namn förekomma i samband med iakttagelsen.

Den 27 januari, 1965, såg två NASA-ingenjörer ett UFO vilket gick ned på marken nära Hampton, Virginia. Ett av vittnena var major John Nayadley, en pensionerad jetpilot vid flygvapnet. Det andra vittnet var A. G. Crimmins, vilken såg den märkliga maskinen sänka sig ned mot marken.

"Den gick i zig-zag som om den sökte efter en landningsplats", sa Crimmins. "Jag iakttog den genom en 20x50-kikare, och kunde se lysande ljus, som tycktes finnas utefter ytterkanten av en snabbt roterande skiva".

Innan någon nått fram till landningsplatsen, gav sig den flygande skivan iväg och försvann snabbt ur sikte.

Den 11 januari, 1965, förföljde jetplan från flygvapnet flera flygande föremål över Washington, D.C. Att jakten hade ägt rum bekräfta-

des av en överstelöjtnant vid armén och en grupp förbindelsespecialister.

Om jetplan hade befunnit sig i närheten av någon av de platser där UFO landat, skulle de kanske kunnat gå ned i skock och hindrat UFO:t från att ge sig iväg. Men tidigare fall då man försökt infånga UFO:n, antyder att detta skulle bli ett styvt jobb.

Vare sig vi infångar ett UFO eller inte, kommer sökandet efter den undflyende hemligheten att fortsätta. Sambandet mellan gravitation och elektromagnetiska fält kan komma att ge oss nyckeln till mysteriet.

*

I flera års tid har Burkhard Heim, ledare för det tyska forskningsinstitutet för fältfysik i Göttingen, sökt efter svaret på gravitationsgåtan. Till slut har Heim avslöjat att han genom direkta experiment upptäckt en tydlig ledtråd till antigravitation: det rör sig om ett mellanliggande fält som inte är elektromagnetiskt och inte heller något gravitationsfält.

Om upptäckten tillämpades på rymdtrafiken, säger Heim, skulle resultatet bli direkt levitation, omvandling av elektricitet till kinetisk energi utan att något gick till spillo, och "immunisering av passagerarna och farkosterna mot varje effekt av farkostens acceleration, hur stor och hur häftigt denna än må vara".

Efter den första chocken undersökte flera forskare Heims påståenden.

"Hans teorier är inte i konflikt med kända naturlagar, och de stämmer överens med kvantteorin", sa A. R. Weyl i en analys för den engelska tidskriften *Aeronautics*. "Om Heim har rätt, skulle de förbluffande egenskaper som brukar tillskrivas de 'mystiska flygande tefaten', kunna bero på riktigt fysiskt vetande och god ingenjörskonst."

Heims försök att få fram en antigravitationsapparat genom att använda "fältinducerare", har uppenbarligen omgetts av officiellt tyskt säkerhetsskydd. Han har vägrat att avslöja nyckeln till sin formel.

Det som Heim har funnit, antyder att antigravitationsforskare kan komma att upptäcka nya vetenskapliga lagar och deras arbete omkullkasta gamla teorier. En del forskare säger redan vid privata samtal att Einsteins berömda "allmänna relativitetsteori" kan visa sig vara fullständigt felaktig. Newtons lag har också blivit föremål för attacker. Emellertid använder sig Robert Forward, gravitationsexpert vid Hughes Aircraft Company, av

Einsteins teori för att visa att det är möjligt att delvis upphäva jordens gravitationskraft. Den påverkan på jordens dragningskraft som kan åstadkommas med nuvarande teknik, är emellertid ytterligt liten. Forward förespår att en dag, när vår teknik nått betydligt längre, kommer vi att kunna "skapa konstgjorda gravitationsfält, när vi önskar".

Om alla resurser sätts in, skulle detta kunna ske långt tidigare än inom de 10—20 år som många forskare nämner.

Men att få tillräckligt många toppforskare att arbeta inom detta område, är ett problem. En forskare säger: "Vetenskapsmän är känsliga för sitt rykte, och många av dem tror fortfarande att antigravitation är ett skämt. Om de kände till fakta, skulle de bli ivriga att komma med."

Forskares rädsla beror till en del på flygvapnets censur av UFO-rapporter. Det är inte endast så att flygvapnets censorer döljer fakta; de nedvärderar också dem som ger offentlighet åt sina UFO-iakttagelser.

Ett offer nyligen var Dempsey Bruton, chef för satellitspårningen vid NASAs Wallops Islandstation i Virginia. Den 5 januari 1965 såg Bruton ett märkligt runt föremål som flög med fruktansvärd hastighet mot stationen. Sedan det passerat över huvudet på observatören, sköt det iväg rakt upp och ur sikte. I det han utgick från den tid som förgick — sex till nio sekunder — samt vinklar och tid, som rapporterades av andra vittnen, sa Bruton att föremålets hastighet var definitivt flera tusen kilometer i timmen, möjligen 13.000 km eller ännu mer". Flygvapnet antog att han var ett inkompetent vittne, tillbakavisade hans rapport och sa att det inte fanns något som tydde på att det varit en tekniskt överlägsen farkost.

Men trots flygvapnets hållning är det en aktion på gång för att komma fram till hemligheten med antigravitation. Den kan inte hejdas nu. Men den kan påskyndas. Vi ger redan ut miljarder på rymdprogrammet — i kapplöpningen till månen, till Mars. Om vi lärde oss att behärska gravitationen, skulle vi göra framsteg som motsvarar årtals forskning och spara in enorma summor pengar.

Med kontroll av universum på spel är ett crash program absolut nödvändigt. Vi fick fram atombomben, inom det stora Manhattanprojektet, på förbluffande kort tid. I dag har vi ett ännu mer angeläget

mål att nå fram till. Flygvapnet skulle upphöra med hemlighetsmakeriet kring UFO:n, ge fakta till vetenskapsmännen, till allmänheten, till kongressen. När en gång folk inser sanningen, kommer de att stödja — ja kräva — ett crash program för gravitationsforskning.

Ty detta är en kapplöpning som vi inte törs förlora.

Anm. Artikeln var publicerad i den amerikanska tidskriften TRUE, januari 1966. Den hade betydelse för det ökade UFO-intresset i Amerika i mitten av 60-talet.

VÄRLDEN GÅR UNDER

I november skrev Alma del Monte i tidskriften *Aquarius*, Danmark, att det flera gånger under senare år har hänt att olika religiösa grupper sagt att nu kommer jorden att gå under. Hon omtalade vidare att hon för fem år sedan fick veta att Danmark skulle ödeläggas av en katastrof men att hon själv och hennes sagesman skulle bli räddade av ett flygande tefat till Schweiz, vilket senare ändrades till Skottland. Och för några år sedan tog en grupp troende någonstans sin tillflykt uppe på ett berg för att undgå förintelsen.

Alma del Monte nämnde också Universal Link-gruppen i Borup, Danmark, som trodde att en katastrof skulle drabba hela jorden senast vid julen, 1967, och "Mästaren" (Kristus, Orthon) skulle komma till människorna. De troende anlade landningsbanor för flygande tefat, som skulle komma och ta dem till en annan planet, medan Ragnarök pågick. Sina meddelanden fick de från "Orthon", som talade genom en chaufför inom gruppen. Flera upphörde med sitt förvärvsarbete, en del tog sina barn ur skolan — samtidigt köpte de troende land som de tänkte odla, när de skulle återkomma för att ta jorden i besittning.

INGA TEFAT FÖR PRAVDA

Som många torde ha läst i nyhetspressen tillkännagav den partidirigerade tidningen Pravda, Moskva, i slutet av februari att det inte existerar några flygande tefat. Den ryska vetenskapsakademiens avdelning för allmän och tillämpad fysik hade vid ett specialmöte fastslagit att alla rapporter om UFO inte är annat än propaganda och alla de iakttagna föremålen av välkänd natur.

Läkare får hjärtattack efter besök av "marsmänniska"

Dr Luis Sanchez Vega, en välkänd allmänpraktiserande läkare (M.D.) i Caracas, Venezuela, uppges ha konfronterats med en liten (mindre än fyra fot — en fot är 3.05 dm) främmande varelse på sin mottagning den 7 augusti, 1967. Saken läckte ut till pressen genom brodern, Julio, även han läkare, sedan Vega fått en hjärtattack, vilken antogs vara en följd av chocken vid den främmandes besök. Historien, som den kom från Vega, säger att han inte visste hur den lille mannen kom in på mottagningen, men att denne på perfekt spanska bad om en kroppsundersökning och sedan sade till läkaren att inte bli förvånad över hans abnormt höga temperatur, eftersom han inte var från jorden. Mannens utseende var ovanligt: stort, runt huvud; stora, runda ögon; inga öron (eller öronhålor); en streckliknande mun och mycket egendomliga tänder. Han hade sammanlagt tio tänder, fem i över- och fem i underkäken. Den "lille mannen" talade om för Vega att han kom från en annan planet, att han och hans landsmän lärde sig språk med hjälp av en maskin, att deras fortplantning inte var lik jordvarelsernas och att han inte hade några föräldrar, att det på jorden hade varit en stor översvämning för cirka 9.000 år sedan och att om inte folk var försiktiga, kunde ännu en sådan översvämning förorsakas.

Det har inte gjorts några ytterligare undersökningar av denna händelse, skriver The A.P.R.O. Bulletin, men tidskriften kommer att lämna alla nya informationer, när sådana finns tillgängliga.

TEHERAN-PROFESSOR OM UFO

En naturvetenskaplig professor vid universitetet i Teheran, Persien, dr. Hashtrudi, anser att "det är mycket sannolikt att UFO:n... är rymdfarkoster som sänts till jorden av högt utvecklade invånare på någon planet som befinner sig långt bort från jorden och som är mycket äldre än vår planet".

Professor Hashtrudi framhåller att det kan vara risken för förorening av andra planeter genom våra atom- och rymdexperiment som UFO-varelserna främst oroar sig för. Det kan hända att de har utrotat sjukdomsvirus hos sig själva och inte kan tillåta att farkoster från jorden för med sig olyckor till deras planet.

(Källa: UFO Investigator, Washington.)

DET FÖRHÄXADE SLOTTET

William Haste

"De senaste fem åren har jag varit ägare till Rönneholms slott i Skåne. Slottet är c:a 800 år gammalt och har haft ett stormigt öde. Förfärliga saker har utspelat sig i dess källare och fängelser, och ohälsugligt lidande är knutet till dess historia. Jag har lidit så förfärligt och har upplevt så märkvärdiga ting, att jag har blivit övertygad om att det rör sig om dolda krafter, som bokstavligen talat behandlar mig som om de vill slå ihjäl mig eller driva bort mig härifrån genom att framkalla min ruin. Allt vad jag företar mig, misslyckas, och jag håller knappast ut många dagar till. Kan någonting göras? Jag måste ha hjälp, om det är möjligt. Har en gång försökt att låta en klärvoajant utforska gården, men uppnådde inget resultat."

Så skrev den dåvarande ägarinnan av Rönneholms slott till mig 1933, då jag — tillsammans med författarinnan fru Thit Jensen som medredaktör — utgav den psykiska tidskriften O.M. i Danmark. Av alla spökhistorier tror jag att denna är den egendomligaste, därför att det i samband med den kom fram fakta som ingen då kunde ha den ringaste aning om men som jag fick bekräftade 11 år senare av en svensk specialist på medeltidens historia, anställd vid Kungl. Biblioteket i Stockholm, utan att han på förhand kände till det namn från 1300-talet som jag sökte få identifierat.

Vi har ju ofta sett "spökhistorier" behandlade som ett slags humoristiskt eller spännande underhållningsstoff, något överklagt inom övertrons okontrollerade område, men många människors syn på de psykiska fenomenen har ändrats av de senare årens fackforskning runt om i världen, bl. a. de vetenskapliga undersökningarna av professor J. B. Rhine vid Dunkeuniversitetet i USA.

Den nämnda ägarinnan till slottet, fru F., önskade inte få sitt namn i offentlighetens ljus, kanske för att hon var rädd för att bli utsatt för sina medmänniskors hån, när hon trodde det var vad vi kallar övernaturliga krafter med i spelet. I varje fall: det stora herrgårdspensionatet som hon hade inrättat på Rönneholm, gick inte, och naturliga orsaker till all otur och alla olyckor

hade hon inte kunnat finna.

Huserade det jordbundna andar eller poltergeister på egendomen? Fru F. hade redan då hon skrev till mig hört talas om att sådana fenomen kunde avlägsnas med hjälp av ett transmedium, ifall anden, spöket, poltergeisten — eller vad man vill kalla det — kunde sändas in i mediets kropp, där den får tillfälle att tala med mediets strupe, under det att mediet självt är totalt medvetslöst. Det är då de närvarandes uppgift att tala den främmande gästen i kroppen till förnuft och bedja att han måtte befrias från de rolösa och oftast hämndgiriga tankar som binder honom till jordplanet.

På grundval av den nämnda arbetshypotesen skulle man nu först och främst ta reda på varför och av vem det huserades på Rönneholm.

Jag stod vid den tiden i förbindelse med två transmedier med den bästa karaktär, och de var båda såväl klärvoajanta som kläraudienta (klarseende och klarhörande). Den ena var ett känt medium, framlidna fru Anna Schneider, den andra en ung dam på 19 år som ännu lever men aldrig har önskat att bli känd som medium. Låt oss kalla henne fru X. Jag bad dem båda att resa med över till Sverige, dels för att försöka hjälpa fru F., dels i rent studiesyfte.

Förutom de två medierna och jag själv medföljde fru Schneiders väninna, fru Emilie Petersen, samt en köpenhamnsk advokat och dennes hustru. Fru Petersen var för övrigt också klärvoajant, och således var det i verkligheten en trefaldig kontroll på vad var och en av damerna skulle påstå sig se av andliga skepnader på platsen. Låt mig tillägga att ingen av medierna fick någon form av betalning, att vi alla betalade herrgårdspensionatet som vanliga gäster och att ingen i sällskapet utom jag själv kände till resans mål, endast att vi skulle "över sundet".

Vårt lilla danska sällskap anlände en afton tidigt på våren till det ensamt belägna slottet i närheten av Hässleholm och möttes där av en vänlig, myndig dam, fri från all exaltation men med spår av oro och lidande i de fina, behärska anletsdragen. Då vi kom, lyste hennes ögon bakom tårar. Hon mottog oss med dessa ord:

— Ni kommer i elfte timmen. De dolda krafterna driver mig från mitt hem!

Det lät för en främmande något överdrivet och våldsamt, men en kort vistelse på slottets herrgårdspensionat visade snart att det var något på färde där och att det var något av en hjältegräns att ägarinnan hade hållit ut på egendomen i över fem år.

Det finns ingen tillförlitlig litteratur om detta ställe under den tidiga medeltiden, och inte heller ägarinnan kunde ge exakta upplysningar om det. Man vet att slottet ofta har varit centrum för dansk-svenska fejder och att båda parter vid flera tillfällen har satt eld på det. De en meter tjocka grundmurarna har dock hållit stand och omsluter än i dag de skumma fångrummen i källaren, som var skådeplats för medeltidens skräck och tortyr. Här slutade många fångar sina dagar genom hängning och hudflängning, eller också dräptes de genom kokande bly som bödlarnas hällde ned i de olyckligas hals. Det vattendrag som flyter genom slottets ägor, kallas än i dag **Rödan** å från den tid då svenskarna föll in i Skåne och där utkämpades så blodiga slag att åns vatten färgades rött av både svenskarnas och danskarnas blod. Enligt den muntliga traditionen har slottet under tidernas lopp bebotts av gamla krigiska hövdingesläkter, som oupphörligt låg i fejd. Från nyare tid kunde det omtalas att stället ägts av en svensk adelssläkt, vilken miste sin förmögenhet där, innan det övergick till en annan adelsfamilj, som härstammade från Frankrike. Slottsherren ägde vid sitt bröllop en jätteförmögenhet, men från den dag han med sin unga brud drog in på Rönneholm, gick allt på tok. Hustrun och han kom att leva i evig fiendskap, hans förmögenhet smälte bort, till sist upplöstes äktenskapet, och det blev bådas öde att sluta i förödmjukelse och ruin. Hustrun hatade slottet till den grad att hon, innan hon flyttade därifrån, erbjöd en närboende murarmästare att hon skulle skänka honom alltsammans, om han ville jämna det med marken. Efter en besiktning förklarade dock hantverkaren att han kunde riva ned det endast mot en betalning av 10.000 kronor, och så mycket ägde den vid

denna tidpunkt fattiga adelsfrun inte. Svågern, som, sades det, hade förbindelse med det svenska hovet, övertog därefter ägorna, men också hans liv tog en olycklig vändning. Han gjorde sig snabbt av med egendomen till en annan köpare, som emellertid inte kunde stå ut med att bo där utan i stället hyrde ut huvudbyggnaden till en dansk familj, vilken flyttade bort, när fru F. blev ägare.

Detta köp var förbundet med en egendomlig händelse.

Tillsammans med en syster och en sväger hade fru F. en dag som ung flicka gjort en tur i hästskjuts. Framför sig såg hon plötsligt ett vitt slott, idylliskt beläget med höga, lysande murar och pelarportal. Då hon ville göra sina släktingar uppmärksamma på slottet, förklarade de att de inte kunde se något och påstod att hon hade hallucinationer. Resolut hoppade hon av vagnen och sa:

— Jag lägger nu en sten här på vägen, så att jag kan känna igen platsen, när vi kör tillbaka, och om slottet då inte finns där, så är det ni som har rätt.

Det visade sig på hemfärden att det verkligen hade varit en syn, ty där låg inget slott med omkringliggande park. Den lilla händelsen förklarades som en hägring och blev snart bortglömd.

Men inemot tjugo år senare läste fru F. om ett gammalt slott som annonserades till salu. Det var Rönneholm, och det kunde köpas för ett särdeles billigt pris. I samma ögonblick som hon såg byggnaden, kände hon igen den som det slott hon hade sett under åkturen för många år sedan — allt stämde in i minsta detalj, och hon blev genast bergtagen av den gamla parken och de övriga vackra, lantliga omgivningarna. Dock förklarade hon att hon ville sova på saken, innan hon slutligen beslöt sig för köp, men på ett märkligt sätt ingrep redan dagen efter hennes syster, som inte alls var direkt intresserad av köpet, och lade allt tillrätta så att fru F:s underskrift kort därefter stod på köpekontraktet utan att hon själv senare kunde redogöra för hur det egentligen hade gått till.

Hon hade knappt fått renoverat och öppnat slottet som herrgårdspensionat, förrän de besynnerligaste saker hände. Dessa träffade dock märkvärdigt nog aldrig direkt gästerna utan koncentrerade sig till henne själv och hennes omgivningar. När hon gick ned för de gamla stentrapporna, kände hon det

som om någon puffade till henne, och sedan låg hon sönderslagen och blödande. I början tillskrev hon det sin egen oförsiktighet, men dessa puffar upprepades ofta och följdes av talrika, synbarligen utpekulerade chikanerier. Tjänstefolket, som hon fick i huset, visade sig, den ena efter den andra, att vara försumliga, stridslystna och oanvändbara till arbete. Det hände en lång rad tekniska missöden i byggnaden, och då hon trött och modlös ville ge upp alltsammans genom att sälja slottet, kom köparna inte av en eller annan anledning. Om hon bara för en enda dag reste bort på ledighet, hade det vid hennes hemkomst hänt obehagliga saker. Tjänstefolket hade gett sig iväg, porslin hade slagits sönder och andra inventarier förstörts.

När vi kom dit, var det iskallt i de stora, höga rummen, och vattnet måste hämtas i brunnen ute på gården, eftersom vattenledningarna till rum, kök och bad var trasiga. Det elektriska ljuset var i olag, och vattenpumpen i källaren ville inte gå igång, eftersom motors ankare hade bränts sönder av orsaker som elektrikern inte kunde förklara. Då centralvärmen således var ur funktion, hade man tänt i de stora, gammaldags kaminerna som inte hade använts till vardags. Resultatet blev ingen värme men en kvävande rök, bl. a. i det rum som jag hade fått.

Frun försökte på sin vackra svenska att ursäktas alla missöden så gott hon kunde.

— Min far, sa hon, var en av de största jordbrukarna i Skåne, och jag har alltid levtt ett sorglöst liv, tills jag kom till det här stället. Jag kan inte ge vad som kallas en logisk förklaring till vad som hänt, och ändå är jag övertygad om att det finns krafter här som vill åt mig eller tvinga mig härifrån. Förr i tiden sa man att det kunde vila en förbannelse över en gård, men det tror man ju inte på i våra dagar. Det märkliga är dock att jag har en förnimmelse av att ha varit här förut, i en tidigare tillvaro. Jag har kommit att tro på reinkarnationen, men något bevis för en sådan tro kan man ju inte prestera. Det är som om jag skulle bindas till detta ställe som bot för ett eller annat som jag en gång har gjort mig skyldig till, fastän jag inte kan erinra mig det i mitt nuvarande liv. Jag tror på ett oundvikligt öde.

Fru F. omtalade vidare att en holländsk dam som en tid hade bott hos henne, kunde berätta en del om slottets förflutna med hjälp av en bild av slottet, som hon höll i sin

hand. (Man kallar denna förmåga **psykometri**.) Hon berättade om en skatt som hade grävts ned i parken under det att en av de många fejderna pågick; och en klärvoajant, den kände jockeyn George Killick i Malmö, hade på egendomen kunnat se äldre tiders krigare myllra in i källarrummen och lägga sig om en eld. Också han talade om en nedgrävd skatt, men detta visade sig ha varit en vilseledande uppgift. Man fann på den angivna platsen bara några människoben. Killick såg vid samma tillfälle byggnaden i miniatyrstorlek, fullt upplyst, och det hördes vapenlarm genom murarnas öppningar. Men allt detta gav, hur troligt det än kunde verka, ingen förklaring till det som senare drabbade värdinnan på det stora herrgårdspensionatet.

Fru F. bjöd oss in till kvällsmåltiden i matsalen. Under det vi satt till bords, var det som om det utifrån rycktes i dörren. Vi gick ut för att se efter orsaken, men där fanns ingen människa, och det var heller inget korsdrag i huset. Strax efteråt hördes ett starkt klirrande som om det slogs på sköld eller hjälm. Fru Schneider och fru X. började bli oroliga, och den sistnämnda sa spontant till fru F:

— Nu står det en krigare eller hövitsman eller vad jag nu skall kalla honom, här i rummet. Han står alldeles bakom er. Jag ser honom lika tydligt som jag ser er själv. Fru F. bad att få honom närmare beskriven, och det var intressant att höra de två klärvoajanta damerna supplera varandra i beskrivningen av den för oss andra osynliga skepnaden.

Fru X. fick nu vad hon kallade "surrningar i armen", ett välbekant tecken på att hon skulle ta en blyertspenna och skriva det som skulle komma genom hennes hand i automatskrift. Blyertsen for iväg över papperet i rasande fart, och orden som skrevs ut i ett, utan mellanrum, kunde först efteråt tydas, men med svårighet. Det var ett för oss allesamman helt oväntat och överraskande besked, som i sin korthet löd så:

August den Starke av Sachsen har haft ett jordeliv här. Det är han som går här.

Var det någon som de närvarande inte hade tänkt på i detta ögonblick, så var det väl en sachsisk kung från en helt annan tid. Hur i all världen kunde han komma in i bilden här?

Ägarinnan, fru Schneider och jag själv gick ned i källaren. Klockan var 11 på kvällen. Lugnt skildrade

fru Schneider vad hon såg av det förgångnas händelser. Hon såg olyckliga människor hänga i takkrokarna och piskas till döds, och hon hörde tydligt namnet Gustaf. Hon försökte återge det ljud som hon hörde i källaren med det gallerförsedda fängelsefönstret; det var liksom regelbundna slag med metallbesatta läderremmar. Det var som om alla dessa bilder och ljud på ett oförklarligt vis hade stannat kvar i etern.

Då fru X. litet senare kom ned i källaren, såg båda medierna en spenslig kvinna med bundna händer och ett lidande uttryck i ansiktet. Hon ville bort till fru Schneider liksom för att söka hjälp, men en skepnad med en karakteristisk ormliknande kropp försökte liksom att spärra vägen för henne. Fru F. omtalade att Killick på denna plats hade gett en liknande skildring av denna skepnad, som var densamma som hade gett den vilseledande uppgiften om skatten. En senare förklaring som vi fick, gick ut på att detta var Gustaf, vilkens namn fru Schneider strax innan hade hört.

Den krigare som hade visat sig för fru X. i matsalen, kom åter till synes. Både hon och fru Schneider såg honom på samma sätt och kunde höra honom säga:

— Jag heter Bengt Algotsson Grip — men jag kallas också August.

Jämfört med den automatskrift, som fru X. hade fått på eftermiddagen, skulle Bengt Algotsson Grip och August den Starke alltså vara en och samma person i skilda inkarnationer.

Det blev mer och mer spännande! Om medierna nu kunde gå i trans, skulle vi andra kanske kunna få Bengt Algotsson Grip alias August att tala här i källaren och få veta något om allt det som hade hänt inom dessa murar.

Men en trans kan inte "beställas", och båda medierna förklarade dessutom att de var dödströtta. Vi andra var också slutkörda, och alla beslöt därför att gå till vila och invänta vad morgondagen skulle ge.

Det blev en kuslig natt i det gamla slottet, och blott den som har upplevt något liknande, kan förstå att berättelser från alla tider om spöke- rier inte behöver ha sin grund i överhettade hjärnors fantasi. Dessutom var rummet iskallt, och den röklukt som kom från den oversamma kaminen och ständigt hängde i luften, gjorde väl sitt till att man inte så lätt glömde verkligheten.

ten.

Fru Schneider sov i ett rum i våningen ovanför tillsammans med väninnan fru Petersen, och till min förvåning hörde jag henne banka på dörren och ropa på mig redan vid sjutiden på morgonen.

— Kallade Ni på mig i natt? frågade hon utanför dörren.

— Nej, svarade jag förbluffad. Varför frågar Ni det?

— Jag vaknade i natt av kraftiga slag på min dörr, och utanför hörde jag tydligt en röst som jag absolut trodde var Er.

— Hörde fru Petersen den också?

— Nej, hon sov.

— Och vad skulle jag ha sagt?

— Att jag ögonblickligen skulle stiga upp och gå ned i källaren. Jag tände ljuset men kunde inte stiga upp. Det var som om en osynlig hand hindrade mig.

På kvällen fick vi en förklaring på detta gyckelspel, som kunde ha fått allvarliga följder.

Fru Schneider hade för övrigt den natten sett en del händelser ur slottets förflutna, och riktigheten av detta fick vi bekräftelse på genom transtal senare under dagen. Bl. a. såg hon en värdig borgfru i sin tids dräkt komma promenerande genom parken. En ung man, som tycktes svärma för henne — det visade sig vara den förut nämnde Gustaf — gick fram till henne för att räcka henne en buket nyplockade blommor, men hon blev så rasande över hans tilltagsenhet att hon lät gemålen — Bengt Algotsson Grip — kasta honom i fängelse och hudflå honom tills det inte längre fanns kött på hans kropp. Detta straff har uppenbarligen blivit flitigt använt i slottets fångkällare, och såväl fru Schneider som hennes väninna fru Petersen såg vid ett förnyat besök i källaren på morgonen ånyo dessa skräckscener utspela sig under de i taket anbragta solida järnkrokarna, i vilka de olyckliga fångarna hängdes upp. I ett av rummen satt inte mindre än åtta av dessa krokar fortfarande kvar.

De gångna tidernas händelser trädde fram efter hand, och dessa fick stöd av ett automatskrivet meddelande genom fru X klockan 15.30 samma eftermiddag uppe i matsalen, direkt föranlett av en lång rad nyfikna frågor och hypoteser, som framställdes av de närvarande.

I det automatskrivna stod följande att läsa:

"Bengt Algotsson Grip var herremän här på slottet. Han begärde en grannhövdings dotter, och då han inte kunde få henne, bortförde han henne till slottet. Senare lät han den

En tecknares försök att återge Bengt Algotsson Grips utseende, så som detta beskrevs av klärvoajanterna.

Den värdiga borgfrun som sades vara en tidigare inkarnation av slottets nuvarande ägarinna.

olyckliga kvinnan dö en fruktansvärd död i fångkällaren." Med adress till fru Schneider: "Det var henne Ni såg i en syn i går afton."

Efter detta kunde vi tills vidare räkna ut att på denna plats i varje fall tre personers öden måste ha varit knutna till varandra: August (Bengt Algotsson Grip) och "grannhövdings dotter" som fick en så olycklig död, samt den ormlika skepnaden, Gustaf, som medierna hade sett i källaren föregående afton.

När klockan var bortemot 20.00 gick fru Schneider i trans, medan vi alla satt och samtalade med varandra. En sådan trans sker i två steg: Först slocknar blicken och mediet blir medvetslöst, därefter går det ett ryck genom mediets kropp, som faller ihop som om den var livlös, och några få sekunder senare följer ett nytt ryck. Man upplever nu att en helt främmande intelligens tar kroppen i besittning.

Med djup och värdig stämma anmälde sig den främmande på en märklig svensk dialekt och lät oss förstå, att vi hade med en mycket förnäm person att göra. Han sträckte upp sig i den högkarmade stolen och förklarade att han endast

ville tala med en av oss och förbrådte oss att vi inte visste hur det passade sig att ta emot en adelsman. Det var Bengt Algotsson Grip.

Samtalet utspann sig huvudsakligen mellan Bengt, som begagnade sig av mediets talorgan, och slottets nuvarande ägarinna fru F. Det blev ganska snart klart att hon hade varit knuten till denne man i en tidigare tillvaro, möjligen varit hans hustru eller en av hustrurna. Den gången hette hon Karoline efter vad Bengt omtalade, och hon måste vara identisk med den kvinna som hade avvisat Gustafs blommor.

Bengt Algotsson Grip talade länge om de ogärningar som i flera hundra år hade bundit honom till stället (— längden på den tid som gått, tycktes han dock inte medveten om i sin nuvarande luftiga tillvaroform) och han skildrade sina samvetsqual vid åsynen av den man som han kallade Gustaf och som han hade låtit hudflå till döds på Karolines befallning. Till sist gav han en mycket målande skildring av den fejd han hade tagit del i då släktingarna till "grannhövdings dotter" kom för att hämnas hennes död och gjorde slut på hans eget liv.

— Vindbryggan drogs upp, då mannen stormade fram mot slottet, sa Bengt med synbar rörelse, och jag anlade eld för att slottet inte skulle falla i deras händer. Jag gömde en kista med värdefulla mynt och en del guld ute i parken, men jag är i dag inte säker på platsen. Jag vet bara att det var i slottets sydliga ände.

Jag frågade honom vilken glädje Gustaf kunde ha av att uppge fel plats för skattgömmen, och han omtalade då att denna person, som ännu levde med hämndlystna mörka tankar, var husets egentliga fridstörare. Bengt hade själv om natten iakttagit honom, då han utanför mediets dörr hade talat med tillgjord röst. "Och om hon, som jag nu talar genom, hade följt honom, lytt hans kallelse, skulle hon i mörkret ha knuffats ned för den branta spiraltrappan, och hon hade inte suttit här nu."

Då jag utfrågade honom om det gåtfulla uppdykandet av namnet August, förklarade han att ett (alltid levande) väsen i sin andliga tillvaroform kan ikläda sig den form han önskar för att bli igenkänd av dem som han vill visa sig för — vid detta tillfälle som Bengt Algotsson Grip till Rönneholm.

Det ryckte kraftigt i mediet, ett tecken på att den som uppgetts vara Bengt, var försvunnen. Mediets kropp sjönk ihop, men strax gick

ett nytt ryck genom den, och nu kom fridstöraren själv med alla tecken på ingrodd hämndtörst. Mediets ansikte förvandlades till oigenkännlighet, och han satt en lång stund i demonstrativ tystnad. Då vi till slut lyckades få igång ett slags samtal, började vi, genom hans korta, framstammande meningar att kunna förstå orsaken till hans känslor. De olyckor som det under åren hade lyckats honom att iscensätta, förklarade han som ett obetvingligt begär till hämnd. Han hade alldeles riktigt kallats Gustaf, och i sin egenskap av hövitsman under Bengt Algotsson Grip hade han på sin herres order måst dräpa hundratals undersåtar och fångar. "Jag måste sticka glödande järn i deras ögon, jag måste hålla kokande bly i deras hals, och på henne, kvinnan som ni såg, måste jag bränna hjärtat ur kroppen. Till sist gav Bengt mig själv samma död, uppeggad av Karoline. Det är henne ni här ser framför er, henne jag hatar. Hon avvisade mina blommor ute i parken och sörjde för min plågsamma död. Så gavs jag makt av mörkrets makter att låta en förbannelse vila över detta ställe och störa hennes frid, och även friden för dem som skulle få lust att bli Bengt Algotsson Grips efterföljare på slottet."

De spridda berättelserna från förr kunde naturligtvis inte på några få timmar ge en samlad bild av vad som hade skett i de tider som gått, men Gustaf avslöjade i alla fall för fru F. att det var han som för hennes inre blick hade framtrullat visionen av slottet den dag då hon åkte i hästskjutsen. Återberättandet av denna episod verkade rätt övertygande, eftersom fru Schneider inte hade hört fru F. omtala den föregående dag.

— Ja, jag var helt på det klara med att du ville tänka över köpet, sa han, i det han i mediets kropp (och med ständigt slutna ögon) vände sig mot fru F. — men det var jag som satte mina tankar i ditt huvud och fick dig till att snabbt besluta om köpet. Vi kan i vårt tillstånd sätta både goda och dåliga tankar i folk, och, inte sant, du kände med samma då du såg stället, att du hade varit här förut?

Fru F. omtalade för oss senare på aftonen, att hon den gången hade sagt till sina släktingar att hon ville tänka över saken, men det blev inget tillfälle till det. Och så var olyckan över henne.

Seansen slutade i och för sig rätt så harmoniskt. Den förhårdade Gustaf töade så småningom upp och berättade hur han nu såg sig omgiven

av ett ljussken och kände sig bäras bort från sin förnedrande jordbundenhet, och fru F. som godtog hans påstående om att hon hade varit Karoline i en tidigare tillvaro, gav honom sin förlåtelse med på vägen.

— Din förlåtelse skall hjälpa mig vidare fram, sa han, innan han lämnade mediets kropp. Fru Schneider sjönk ihop, ännu ett ryck gick genom hennes kropp, och nu öppnades ögonen långsamt, först helt vita, varefter pupillerna kom till synes. Mediet hade kommit tillbaka till medvetande men hade som alltid ingen aning om vad som hade sagts genom henne.

Ännu en natt stannade vi på Rönneholm.

Fram emot morgonen hördes ett brak som om en tung dörr smälldes upp. Utöver detta ljud hörde jag ingenting, men fru Schneiders väninna omtalade vid morgonmåltiden att hon hade hört en röst som sa: "Bed för de arma själarna!" Och i samma stund hade hon sett en rad gestalter dra ut från slottet.

Detta kunde naturligtvis vara inbillning efter alla de märkliga upplevelsorna föregående dag, men det egendomliga var att dörren till det som en gång varit fångkällare, hade slagits upp. Ingen hade öppnat den, påstod personalen och fru F., som talade om att inte ens "flera starka karlar" med samlade krafter hade kunnat få upp den dörren det senaste året. Händelserna var möjligen en tillfällighet, men jag tror att i varje fall fru F. tog det som ett yttertecken på att de krafter som hade plågat henne, nu var borta.

Detta antagande synes ha fått bekräftelse någon tid därefter, då jag mottog ett brev från fru F., där hon skrev:

"Här har det inte hänt något särskilt. I huset verkar allt lugnt, och jag hoppas innerligt att detta tillstånd skall bestå."

Detta var det sista som jag hörde från den hemsökta ägarinnan till Rönneholm. Senare fick jag av en tillfällighet veta att hon hade sålt stället och att det blivit allmänt vårdhem för 110 sinnessjuka, men man har inte hört någon på slottet efter hennes tid berätta om något spöke- rier.

Det är klart att man som en vanlig dödlig, om än förtrogen med "tekniken" vid de skildrade seanserna, undrar vad alltsammans egentligen var för något. Var det ett skickligt iscensatt skådespel av mediet eller medierna? Huvudpersonen under transen var fru Anna Schneider, då anställd som kallsänk på en

Forts. på sidan 19

EN AMERIKANSK KULTURREVOLUTION?

"The Greening of America"... en amerikansk topp-bestseller, som åstadkommit åtskillig debatt i USA med dels beundrande uppskattning, dels skarp kritik — kanske en den unga generationens moraliska inspirationsbok...? Författaren är en lärare i juridik vid Yale University, Charles A. Reich, född 1928. Boken handlar om "ett nytt medvetande" i Amerika och de ungas revolution genom förändring i tänkesätt och livsstil. Den utgavs först 1970 och därefter i juni i år som pocket.

Det är en pratsam bok för att inte säga tjatig. Orden trillar om varandra på sidorna i nya kombinationer utan att något väsentligt nytt tankeinhåll egentligen tillkommer. Men boken är "stor" i sin bärande idé och möjligen betydelsefull. Reich hävdar att det kommit ett nytt medvetande i det amerikanska samhället genom en stor del av ungdomen. De unga skapar en ny och levande folkkultur, som är vänlig, mänsklig, livsbejakande och vacker med nya kläder, ny musik, nytt förhållande till människorna och den egna "karriären". Det nya medvetandet, som innebär ett avståndstagande från det gamla, konstlade, sterila samhället, där de unga känt sig som främlingar, sprider sig med förvånande snabbhet, och vissa förändringar i samhällets struktur har redan börjat märkas som en följd därav.

Det nya medvetandet började komma till synes i mitten av 1960-talet, t. ex. i San Francisco, och tog sig bl. a. uttryck i en ny ungdomens folkmusik. Först skedde det hos ett fåtal människor, sedan hos fler och fler, mirakulöst som blommor i en stenöken. Det nya kom oväntat. Ingen kunde förutse det, varken sociologerna eller FBI, knappast heller någon annan av den äldre generationen.

Reich säger att om det nya medvetandets historia skulle skrivas, så skulle man finna dess första uttryck hos exceptionella, känsliga och plågade människor, bl. a. konstnärer, som finns i alla samhällen och alla tider. Thoreau, James Joyce, Wallace Stevens och Salinger är sådana människor. Men kanske har tonåringar alltid haft något av det nya medvetandet, fastän det normalt snabbt har bleknat bort.

Blomsterbarn...

Bland studenterna kom det nya att spridas till alla kategorier, intellektuella, atleter, älskare av konst, litteratur eller motorcyklar.

"Förvandlingen" blir allt vanligare bland dagens unga. Vad som händer kan vara detta: Under några få månaders förlopp sker en förändring med en student som först tycks konventionell på alla sätt: han ändrar sitt hår, sina kläder, sina vanor, sina intressen, sin politiska attityd, sitt förhållande till andra människor — kort sagt hela sitt sätt att vara. Han har "gått över" till det nya medvetandet. Förändringen är slående. Den kortklippte, hårt arbetande studenten som föraktar radikaler och hippies kan själv bli en sådan häpnadsväckande snabbt.

Men Reich påpekar att det nya

medvetandet inte innebär en fullständig brytning med det gamla. Äldre värderingar existerar fortfarande tillsammans med det nya tänkesättet, och alla uttryck för det nya finns inte hos en och samma individ. Men det finns en gemensam "ton" där.

Och de nya tankarna, oppositionen mot det gamla Amerika, är inget tillfälligt fenomen, inte bara en ungdomens naturliga lust att motsätta sig de äldres värderingar, utan mycket mer djupgående och kommer att finnas kvar hos de unga, när dessa lämnat skolornas friare liv och fått arbetande uppgifter i samhället. Det är fråga om en nödvändig och oundviklig förändring, som till slut kommer att omfatta alla amerikaner. Det är nya

begrepp om vad det innebär att vara människa.

Det "gamla Amerika" exploaterar människan, förnekar henne frihet och rätt till självförverkligande, förstör själens liv och skapar människorna till kuggar i ett stort maskineri, där varje kugge har en uppgift utan djupare mening för honom själv. Det "gamla medvetandet" har skapat en miljö som är främmande för människans natur. Det nya medvetandet innebär en människans pånyttfödelse. Det är en ny människotyp som nu stiger fram med värderingar som kommer att spridas och bestå därför att de är överlägsna de gamla. Det nya stiger upp ur det människoovänliga samhälle som tagit form med industrialiseringen, mekaniseringen, materialismen, kapitalismen, våldet, orättvisorna, ensamheten. Den gamla tidens människor med bister karriäruppsyn efterföljs av den nya generationens folk med mjuka anletsdrag och en vänlig attityd till människorna. Det nya sättet att leva kommer att skapa ett samhälle där kärlek, respekt och gemensamt sökande efter visdom ersätter konkurrensen och söndringen och där individen i frihet kan förverkliga sig själv, vara sann mot sig själv.

Det nya medvetandet uppstår hos ungdomar av alla kategorier. Men missnöjet med samhället och den egna arbetssituationen är inte begränsat till den nya generationen. De flesta äldre hatar sitt arbete — men har undergivet funnit sig i sin belägenhet. Många av de äldre accepterar det nya medvetandet och följer efter de unga, de som har vägrat att finna sig i ett otillfredsställande samhälles dominans över dem och som har haft en vision av ett bättre och rikare liv. För dessa unga är inte en tillvaro under psykisk press i fabriker, kontorslokaler och kanske en eländig död eller lemlästning i ett orättfärdigt krig en acceptabel framtid. De revolterar och skapar en egen sub-kultur, en egen livsstil.

Det är det nya medvetandet, förklarar Reich, som skall ge människorna möjlighet att överleva i en värld, där hotet om total förintelse hänger över oss alla, och som skall frigöra människorna från maskinernas valde och ge dem möjlighet att härska över maskinerna. En förändring av den politiska strukturen kommer att ske, inte genom revolutionära ingrepp utan som en naturlig följd av det nya medvetandet.

Hur skall man beskriva detta nya

medvetande? Ja, det finns i olika former hos olika personer, men bl. a. följande: Man sätter individen i centrum — samhällets krav kommer i andra hand: "jag sjunger sången om mig själv". Men detta innebär ingen egoism utan samtidigt ett erkännande av andras rättigheter att vara sig själva. Människorna är bröder, förkunnar det nya medvetandet. De avvikande tolereras och ingår i gemenskapen. Människorna värderas inte efter sina prestationer utan var och en betraktas som unik och värdefull i sig. Man ogillar meritokratin och ser samhället som en enhet, där alla tillhör samma familj. Inom det nya medvetandet finns inga "tuffa" människor — men känsliga, leende.

Den s. k. hippiekulturen är bara en del av ett mer omfattande skeende, och de ungas bruk av själsväldigade droger är en del av deras sökande efter ett nytt och djupare livsinnehåll, ett nytt förhållande till verkligheten, en ny människosyn.

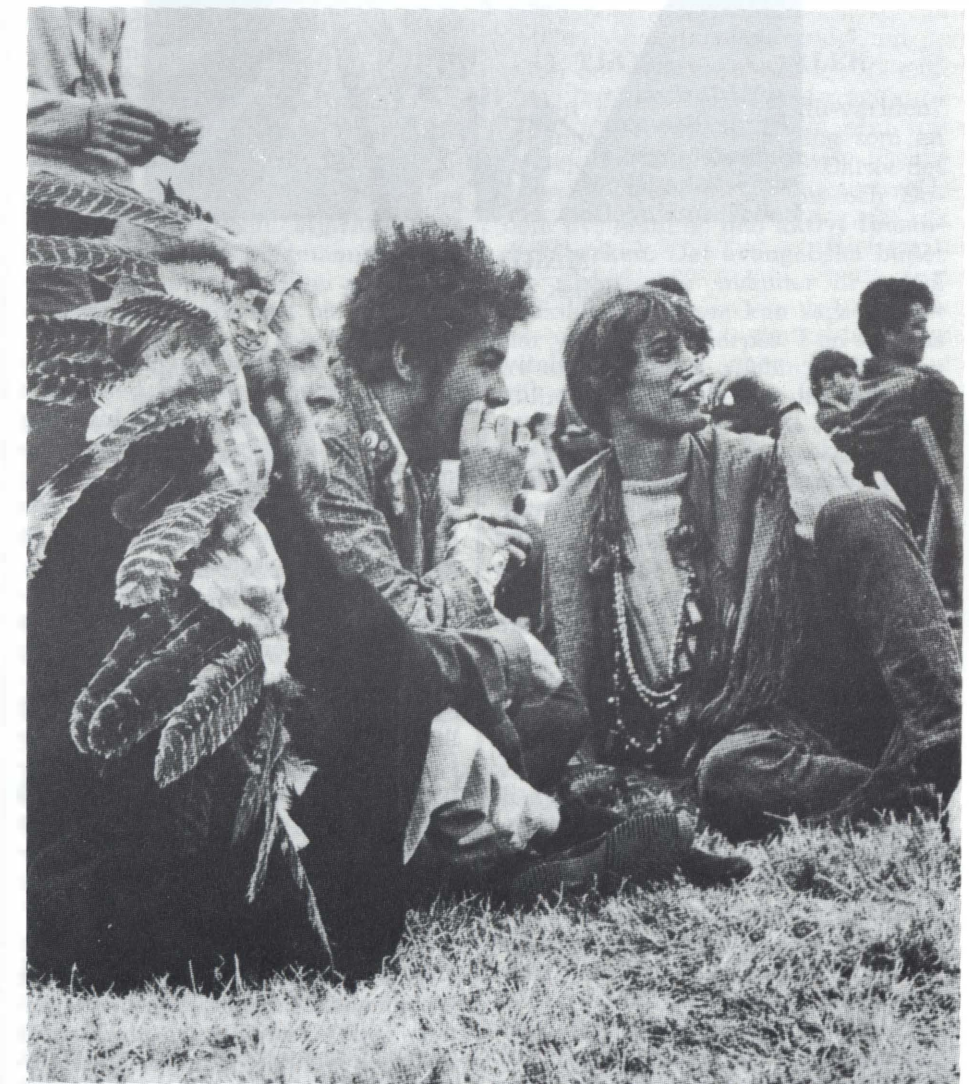
Det nya medvetandet har fötts ur ett sjukt samhälle som opposition mot krig, våld och konkurrensmen-

talitet för frihet och självförverkligande.

Som svensk utan ingående kännedom om det amerikanska samhället i dag ställer man sig frågande till Reichs upphäussning av ungdomen. Att något nytt håller på att bli till kan man se, men har det ett så genuint positivt värde? Är inte också våld, hållningslöshet, omoral, bruk av farliga droger delar av samma bild? Och är inte musiken, dräkterna m.m. hos dessa människor ofta något primitivt och fult?

Men Reich lever i Amerika och verkar som lärare bland ungdomen. Han förklarar att det är hans elever som inspirerat honom att skriva boken, att den är **deras bok**. Men den är nog mera en kärleksförklaring än en objektiv analys — fast kan innehålla andlig dynamik mycket mer än en saklig, korrekt undersökning skulle ha gjort.

Vi hoppas att Reich har rätt i sin beskrivning av ungdomens nya medvetande och i sina förhoppningar. (Boken har nyligen utkommit på svenska med titeln "Mot en ny värld".)

MARTIN BUBER

MARTIN BUBER
en judisk mystiker i vår tid.

Besinnar man judarnas relativt ringa antal och de beträngda förhållanden, under vilka de levat genom sekler och årtusenden, måste man medge, att deras insats i kulturlivet varit överraskande stor. De har skänkt världen en samling religiösa skrifter, av vilka åtminstone några måste räknas till världslitteraturens pärlor. Stora judiska filosofer utövade ett starkt inflytande på tänkesättet i Europa under medeltiden — även där man endast motvilligt erkände det. Att närmare dröja vid judarnas insats i vår egen tids diktning, vetenskap och filosofi skulle föra för långt. Man behöver endast nämna namn som Kafka, Freud, Einstein, Cassirer. Och inte minst **Martin Buber** (1878—1965). På sätt och vis intar Buber en särställning. I allmänhet har nämligen judiska intellektuella visat en tendens till assimilation och närmast anslutit sig till en allmän, vid-synt humanistisk religiositet. Men

Buber har förblivit den judiska traditionen trogen och sökt befria den från all ovidkommande historisk ballast och återföra den till dess ursprungliga enkelhet — utan att för den skull anse judendomen som den högsta, än mindre som den enda sanna av alla religioner.

Om religionernas inbördes förhållande har han några tankvärda ord: "Religionerna... har (var och en) sitt ursprung i en speciell uppenbarelse, och deras slutmål är att upphäva alla skiljegränser... Därför är det alltid ett verklighetsfrämmande och meningslöst tilltag, då någon med positiva eller negativa värdeomdömen jämför sin egen religion med någon annan."

JESUS STÖRSTE PROFETEN

Vad kristendomen beträffar, har Buber alltid talat om den med sympati och särskilt då om Kristus själv, ehuru han givetvis inte kunnat dela kristendomens tro på Jesus

AV ALF AHLBERG

som gudomlig inkarnation eller på frälsningen genom honom allena. För Buber framstår han helt enkelt som den störste av de judiska profeterna, präglad av deras anda. "Jesus", skrev han på gamla dagar, "har jag ända från ungdomen upplevat som min store broder... Mitt eget broderligt öppna förhållande till honom har ständigt blivit starkare och renare, och jag ser honom idag med klarare och mer oförvillad blick än någonsin." — Likafullt anser han att judendomen i dess enkla och rena form har en särskild och allmänmänsklig mission att fylla i mänsklighetens andliga och religiösa liv. Särskilt gäller detta vår västerländska kultur med dess ständigt tilltagande andliga utarmning.

Martin Buber är djupt förankrad i sitt folks religiösa tradition och samtidigt en tänkare av världsförmat. Hans inflytande på nutidens tänkande är stort och sannolikt i tillväxt. Hans tankevärld är besläktad med existensalismens och liksom denna en protest mot en civilisation, där människan hotas av ödet att bli ett **ting** bland tingen, ett kugghjul i en gigantisk, alltmer effektiv produktions- och konsumtionsapparat.

*

Buber föddes i Wien, men till följd av föräldrahemmets upplösning kom han redan vid tre års ålder till farfadern Salomon Buber i Lemberg i Galizien. I hemmet hos denne, en lärd rabbin, stiftade han sin första och för livet bestämmande bekantskap med den riktning inom östjudendomen, som kallade sig **chassidim**, "de fromma". 1896 **inskrevs** han vid universitetet i Wien och bedrev senare studier i Leipzig, Berlin och Zürich. Därvid fördjupade han sig i den religiösa mystiken men återvände från denna utgångspunkt till den chassidiska traditionen och dess texter. År 1923 utnämndes han till professor i judisk religionsvetenskap i Frankfurt a.M. och utgav samma år den för hela hans religionsfilosofi grundläggande skriften **Ich und Du** (svensk översättning "Jag och Du" 1962).

Vid Hitlers makttillträde 1933 av-sattes han från sin professur men kvarstannade i Tyskland, outtröttligt verksam med att bistå sina trosfränder, till 1938, då han kallades till professor i sociologi vid det nygrundade universitetet i Jerusalem, där han verkade till sin död. Samtidigt med den rika vetenskapliga produktionen under dessa 27 år arbetade han bl. a. på att söka åstadkomma en försoning mellan den unga staten Israel och arabstaterna. Hans berömmelse och inflytande var i ständigt stigande. Till dem som trädde i personlig förbindelse med honom, hörde Dag Hammarskjöld, som även under sina sista år planerade en översättning av "Jag och Du".

Chassidismen var en judisk fromhetsriktning, som framträdde i Polen i mitten av 1700-talet. Den präglades av en mystisk innerlighet, men dess mystik var inte världsfrånvärd, asketisk utan livsbejakande. Som dess egentlige grundare nämnes en viss rabbi Israel ben Elieser, även kallad Baal-schem-tow, "herren av det goda namnet". Själv skrev han ingenting och lärjungarna har traderat hans förkunneelse i mycket fragmentariskt skick, men ur brottstyckena har det lyckats Buber att rekonstruera ett levande helt. Han anser chassidismen långt ifrån vara något för den ursprungliga judendomen främmande utan en gren på dess uråldriga träd, som han på nytt fått att blomma likt Arons grönskande stav. I motsats till den gängse uppfattningen, att judendomen är en torr och rationalistisk religion, hävdar Buber att den redan från början har starka källsprång av mystisk innerlighet. "Anlaget för mystik är utmärkande för judarna sedan urminnes tider, och dess yttringar är inte, som vanligen brukar vara fallet, någon tidvis framträdande reaktion mot förståndets herravälde." Men detta drag har ytterligare fördjupats under seklernas långa martyrium, förföljelser och irrvandringar i främlingsland.

VARDAGEN ÄR HELIG

"Tänk på att du helgar vardagen" — i detta bud skulle man enligt Buber kunna sammanfatta hela chassidismens lära. Den drar inga gränser mellan "heligt" och "profant", ty allt, även det i världens ögon ringaste och mest föraktliga, är för den heligt. "Allt som är till är endast till i Gud." Men varifrån då det onda? Bubers och chassidismens svar överensstämmer med

nyplatonismens, med Augustinus' och den medeltida mystikens. Det onda är ingen realitet utan brist på realitet, liksom mörkret är frånvaro av ljus. Det är, säger han, "Guds exil", det mörker, vari "Guds härlighet" förlorar sig och döljs. "Guds härlighet" vandrar i ringhet och förnedring som en hemlös flykting i smuts och trasor på världens stora landsväg, och människans uppgift består i att föra den åter hem till Gud. När denna process är fullbordad, är den messianska tidsålder, varom profeterna drömde och siade, fullbordad. Varje god gärning, även den ringaste, är en messiansk akt.

GEMENSKAP MED ALLT

Fyra inbördes samhöriga drag utmärker den livshållning, vars första bud är att helga vardagen. I ett slags **stilla hänyckning** kommer man tillvaron allt närmare. Man nalkas dess alla företeelser i ett slags innerlig gemenskap, som ett "jag" till ett "du". Detta är en grundtanke hos Buber, som han närmare utvecklar i så gott som alla sina skrifter men främst i den förut nämnda "Jag och Du". Vi lever — och måste leva — i två världar eller rättare i två olika hållningar till en och samma värld, i vad Buber kallar "du-världen" och "det-världen". Vi kan leva i en innerlig gemenskap med alla företeelser, en sten, ett träd, en stjärna, men främst med våra medmänniskor — och vi kan betrakta dem som föremål som det gäller att på vetenskapens vis undersöka och beskriva. I det förra fallet blir de för oss ett "du", i det sistnämnda ett "det". När vi anatomiskt, fysiologiskt eller psykologiskt analyserar våra medmänniskor, förvandlar vi dem till "föremål", objektiverar dem; när vi älskar dem, träder vi dem till mötes som ett "du". Den ena hållningen utesluter inte den andra, men båda är nödvändiga för ett fullvärdigt liv. "Med sanningens hela allvar vill jag säga dig: Utan **Det** kan människan inte leva. Men den som lever **endast** därmed är icke människa." Det grundläggande felet med den moderna västerländska kulturen är enligt Buber, att "det-världen" där tagit överhand och hotar att helt förkväva "du-världen". "När en kultur inte längre har sitt centrum i ett levande relationsförlopp som ständigt förnyas, då stelnar den till en det-värld, som endast tid efter annan eruptivt genombrytes av ensamma andars lysande gärningar." Den som träder i

levande gemenskap med tillvaron och främst människorna som ett jag till ett du, lär sig att se allt genomlyst av det Stora Du som är Gud. Gud är det enda som inte kan göras till ett Det, inte objektiveras till ett "föremål" som vi kan förklara eller beskriva utan endast träda i levande gemenskap med. "Varje enskilt Du är en genomblickspunkt till det stora Du... som enligt sitt väsen aldrig kan bli till ett Det."

Som judendomens stora insats i mänsklighetens religiösa liv har man ofta betraktat dess stränga monoteism (dyrkan av en **enda** gud). Men som den nutida religionsvetenskapen visar är monoteismen eller "höggudstron" nära nog universell i mänskligheten. Judendomens originalitet ligger enligt Buber i stället i att den ser Gud som det stora Du, som inte kan beskrivas eller avbildas som ett föremål (därför det bekanta bildförbudet) utan endast tilltalas. "Himlarna förtälja **din** ära... **Du** utrann-sakar mig och känner mig... **Du** har varit vår tillflykt från släkte till släkte... Vart skall jag gå för **din** Ande, och vart skall jag fly för **ditt** ansikte..."

TJÄNANDE KÄRLEK

Den som lever i "du-världen" kommer att älska alla ting som en avglans av det stora Du. Därför det andra draget i chassidism och Bubers livshållning, **den aktivt tjänande kärleken**. Det evangeliska budet att älska sina ovänner är också chassidism, ja man kan säga att det här ytterligare skärpes. I en sentens av en chassidisk rabbin, anförd av Buber, heter det: "Om en människa märker att hennes nästa hatar henne, skall hon älska denne ännu mer. Ty de levandes gemenskap är Guds härlighets vagn, och uppstår det en ränna i vagnen, måste man laga den, och där kärleken är ringa, så att fogarna lossnar, måste man föröka den för att så hela det söndriga." Ingen kan vara den andres domare, ty "den som fäller dom över en annan har därmed också fällt dom över sig själv". En bekymrad fader, berättar Buber, klagade en gång för rabbi ben Elieser, att hans son vikit bort från Gud och frågade vad han skulle göra. "Du skall älska honom desto mer, löd svaret. Ingen makt i världen är så stark som den osjälviska kärlek som icke söker sitt."

Den likhet med den kristna kärleksläran i dess högsta och ädlaste form som frapperar oss i sådana

Forts. på sidan 30

SAGAN OM JONATHAN MÅS

En bok som berättar om en fågel har blivit en världsbestseller i första klassen, såld i över en million exemplar.

En fågel? Ja, en havsmås som vill lära sig att flyga bättre och fortare än någon annan mås!

Av **BIRGIT LANGE**

1. Så här gick det till. Det var år 1959. Unge Richard Bach (amerikan) även kallad Dick, är 24 år. Han är gift med sin söta flicka sedan högskoletiden, Bette Franks. De har ett barn. Det andra är på väg. Och hur skall de försörja sig?

Dick har alltså gått på college, han är vidare utbildad till jetplanförare. Över allt annat älskar han att flyga. Men han har sagt upp sig från jobbet, för att de yngsta inte får flyga de dyra jetplanen utan i stället sätts till manschettarbete på kontor. Det uthärdar inte Dick.

Han försöker slå sig fram på olika sätt. En tid distribuerar han telefonkataloger. En tid säljer han smycken. Han är journalist, frilans, skriver artiklar om flyg och flygandets konst. Men någon fast anställning som reporter får han inte, han skriver för underligt, för rapsodiskt. Och för övrigt vill han inte bli fastlåst, hela hans historia rör sig ju bland annat om detta.

En kväll går han och strövar ensam utmed en kanal. Då hör han en RÖST till höger bakom sig. Röstén säger tre ord, ett namn: JONATHAN LIVINGSTON SEAGULL. (John Livingston var namnet på en känd pilot på 30-talet, seagull betyder havsmås.) Dick vänder sig om. Där finns inte någon människa bakom honom.

Då reste sig håren på Richards huvud, sägs det. Han skyndar hem, sätter sig på sin sängkant, funderar. Efter några minuter gör han precis det som hans nära vänner skulle väntat av honom i en sådan situation. Han bekantar sig med röstén. Han säger högt: "Nej, hör du, RÖST, om du inbillar dig att jag begriper vad det här betyder, så är du spritt språngande galen. Ifall det betyder något, får du allt förklara det för mig."

Och så händer något mera. Inte bara röstén når fram till Dick, nu börjar en hel historia utspela sig

framför honom, måsar singlar i luften, han ser alltsammans som på en biografduk. Han har bara att skriva ner det med sin gröna kulspeppenna! Och det gör han. — Detta är upprinnelsen till den numera ryktbara berättelsen om **Jonathan Livingston Seagull**.

Det är en så liten volym, sägs det, att "Nalle Puh skulle kunna bära den i rockfickan". Och den är "så oköttslig att en jungfrulig vestal skulle kunna välja ut den för högläsning på någon kyrklig tillställning". Den är Amerikas bestseller i toppklass just nu, ingen hardback har sålts på det sättet efter **Borta med vinden**. År 1972 har **Jonathan** gått i över en million exemplar. Den kommer väl hit till Sverige också.

Vad handlar boken om? Om en havsmås som blir mästerpilot. Redan som kyckling bara längtar han efter att lära sig flyga bättre och fortare än någon annan mås. Hans mamma ber honom uppföra sig som andra måsar och äta mer. "Du är ju bara ben och fjädrar, min lilla gosse", säger hon. Hans pappa varnar honom; livet är hårt. Men Jonathan kan inte låta bli att träna och träna. Snabbare fart. Mera suverän i störtdykning. Ibland ger han nästan upp. "Jag är havsmås, begränsad av naturen. Om det varit meningen att jag skulle flyga riktigt fort, skulle jag haft falkens korta vingar." Jonathan dyker med vingarna delvis hopfällda och uppnår yttersta tänkbara hastighet ("terminal velocity").

Det är ett otroligt genombrott. Men Flocken är blind för de strålande framtidsutsikter Jonathan öppnat för måssläktet. De vill inte veta av honom. Han är annorlunda. De kör bort honom. Då fortsätter han att träna ensam. Till sist kommer två skimrande vita måsar, som kan flyga tillsammans med honom i fulländad formation. Och de tar honom med sig till vad både Jonathan och läsaren först tror är Him-

melen.

Nu lär sig Jonathan att uppnå obeskrivliga höjder och färdigheter. Slutligen lär han sig t. o. m. att förflytta sig blixtnabbt bara genom att tänka förflyttning!

Nu får han också veta att det i själva verket inte finns någon himmel och inte heller någon död. (Han studerar för två havsmåsmästare, Sullivan och Chiang.) Livet innebär oändlig möjlighet till fullkomning, på en mängd olika medvetenhetsplan. När Jonathan undrar varför det finns så få måsar på denna nivå, svarar mästermåsen Sullivan: "I motsats till dig är de flesta måsar bara intresserade av att äta, därför utvecklas de inte. Om du ingenting lär dig", säger Sullivan, "blir nästa värld likadan som denna, alla de gamla begränsningarna och den gamla tröga tyngden kommer då att finnas kvar att övervinna."

Men vi går händelserna i förväg. Boken om Jonathan blev inte färdig på en gång då år 1959. Inspirationen upphörde vid den punkt då Jonathan blev utkastad ur Flocken därför att han var annorlunda. Visionerna försvann. Röstén tystnade. Och Richard Bach kunde inte göra något däråt. "Det låter löjligt", säger han själv, "men jag kunde inte hitta på något sätt att avsluta berättelsen." I åtta år blev den liggande.

Dick börjar flyga igen. Där är Berlin-krisen och luftbron, där är diverse NATO-uppgifter för amerikanska flygare. Vidare skriver Dick några böcker. En av dem lyckas tämligen väl. En liten tid är familjens ekonomi räddad. Annars har den nästan konstant varit urusel, och den har väl inte förbättrats av att Dick och Bette i snabb takt fått sammanlagt sex barn. Fortfarande skriver han som frilans en massa artiklar.

Han har inte på årtal så mycket som tittat åt sitt manuskript om Jonathan. Men så händer något igen.

Klockan fem en vintermorgon år 1967 vaknar Dick upp ur en underlig dröm om havsmåsar. En glimt av det visionära tillståndet bryter fram igen. Han rusar upp ur sängen, skriver ner vad han drömt. Och den här gången blir boken färdig.

Nu kommer nästa fas, Dick börjar söka förläggare. Det ena kända förlaget efter det andra avvisar hans Jonathan. Bedömarena skakar på huvudet åt boken. Vad är det här? Är det skrivet för barn eller för vuxna? Nej, det är för konstigt. Det kan inte säljas.

På Mac Millans berömda förlag är en kvinna i hög position, Eleanor Friede. Hon fascinerar av manuskriptet och genomdriver att boken blir antagen till tryckning. Men några anslag för reklam får hon inte och på förlaget går boken i början under beteckningen "Friedes dårskap".

Hur och varför **Jonathan Havsmås** började spridas och säljas utan reklam är inte så gott att säga. Intresset tycks ha börjat i ockulta kretsar och bland hippies. Men efterhand breddas läsekretsen till dess försäljningen efter aderton månader har utvecklats till en lavin.

Nu trycks Bachs andra böcker också om. Paperback-rätten till Jonathan säljs för 1,1 miljon dollars. Filmregissörer anmäler sig. Bach, nu en rik man, måste skaffa sig en stor kanon bland skickliga jurister för att förhindra exploatering av Jonathan (Jonathan popsvisor, Jonathan vattenvingar, Jonathan plastdockor och Jonathan restauranger). En skiva, **Fly Jonathan, fly**, var på väg men stoppades och en ny restaurang i San Francisco fick ändra namn.

Författaren själv tar inte sin kommersiella succé och sin nya ryktbarhet med något dödligt allvar. Han ler sitt humoristiska leende, som också håller på att bli världsberömt, och säger: "Om det fortsätter i den här takten, och om mina beräkningar stämmer, så kommer hela jordklotet i april 1975 att vara betäckt upp till två fot med **Jonathan Livingston Seagull**."

Varför denna oerhörda framgång? Det frågar sig massor av läsare. Det frågar sig förbryllade kritiker. Och det frågar sig inte minst de vana och intelligenta bedömarna på förlagen, de som trodde sig begripa publikens önsknings och behov men avvisade Jonathan som osäljbar!

Jag vill inte försöka svara på denna penibla fråga, i varje fall inte förrän jag läst boken själv. Men här är några citat. De är hämtade ur den mycket stora artikel i Time av den 13 november 1972, där jag fått

mina upplysningar. Numret har Richard Bach och hans havsmås på omslaget.

Måsen Jonathan i boken säger så här:

Livet är inte bara detta trista flängande till fiskebåtarna, fram och tillbaka, fram och tillbaka. Livet har mening. Vi kan lyfta oss upp ur okunnigheten. Vi kan bli fria. Vi kan lära oss flyga.

Och en sorgsen mås med skadad vinge uppmuntras av Jonathan med dessa ord:

Du har frihet att bli dig själv, att förverkliga ditt sanna jag, här och nu. Ingenting kan hindra dig. Det är den **STORA HAVSMÅSENS LAG**.

När författaren vill sammanfatta bokens budskap, säger han:

Finn ut vad du vill ägna ditt liv åt, vad som skulle göra dig lycklig, och gör sedan ditt allra yttersta för att det skall ske dig som du vill.

De flesta av de tusentals människor som skrivit brev för att tacka Bach tycks ha tagit fasta på just detta budskap.

Så t. ex. skriver en målare: Er bok handlar inte alls om havsmåsar. Den handlar om hur en artist måste finna sin egen form, antingen publiken sedan vill köpa vad han åstadkommer eller inte.

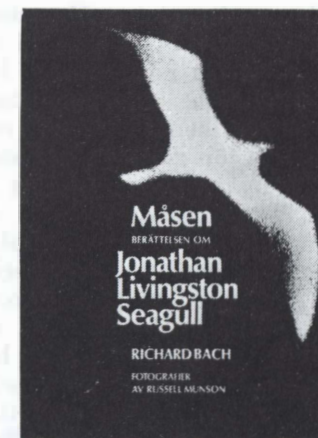
Och RÖSTEN? Vad skall man säga om den?

Richard Bach har den starka känslan att det inte var han själv som författade boken. Hans inställning till den sällsamma röst som uppenbarade Jonathan för honom är vida mer komplicerad än vad vanliga sekulariserade människor skulle tänka sig. Don Gold, tidigare Bachs litterära agent, rycker på axlarna med en hjälplös världslig storstadsgest och suckar djupt. "Röstén, den där röstén", säger han.

Men sedan gör han ett tillägg: "Då Dick berättar för mig om RÖSTEN, kan jag inte annat än tro honom."

2.

Måsen — berättelsen av Richard Bach om Jonathan Livingston Seagull (svensk översättning Norstedts 1973) är till omfånget en liten bok, 94 sidor. 40 upptas av utomordentligt fina och suggestiva fotografier, måsar, himmel, strand- och havslandskap. Därtill kommer 15 spatiösa sidor som ingenting innehåller utom en titel, en dedikation... Och så måsar, måsar strödda över sidan. Norstedts skall gratuleras till att ha

gjort en lika vacker bok som den fina engelska version av 1972, som ligger bredvid mig jämte den svenska översättningen. Det är en utsökt presentbok, en världssuccé utan motstycke — och så lättläst att även den mest stressade människa har tid att läsa den.

Dessutom är den uttryckligen dedicerad till envar:

Till den verkliga Jonathan Seagull som lever inom oss alla

Berättelsen är uppdelad i tre partier.

Del I skildrar Måsen Jonathans liv här på jorden — eller ett av hans liv. Och nu är det så att Jonathan skiljer sig från de andra måsarna. De flesta bryr sig inte mycket om flygandet, vad de bryr sig om är att få mat. Med Jonathan är det tvärtom. Han glömmer bort att tänka på maten — han är däremot fascinerad av flygandets konst.

Hans förståndiga föräldrar är bekymrade. "Varför, varför, Jon", säger hans mor, "kan du inte lämna lågflykten åt pelikaner och albatrosser? Och varför äter du inte ordentligt, Jon? Du är ju bara ben och fjädrar!"

"Ja men det gör mig ingenting, Mamma", säger Jonathan. "Jag vill veta vad jag kan göra i luften och vad jag inte kan göra. DET ÄR HELA SAKEN. JAG VILL VETA." Det är Jonathans första replik i boken, och i den är hela hans väsen koncentrerat. Jonathan är en SÖKARE helt enkelt, en kunskapssökare — på flygandets område — först.

Hans far varnar för den annalkande vintern, det blir ont om föda. "Om du nu är tvungen att studera", säger han, "så studera mat och kosten att skaffa sig mat. Glidflykt kan du inte äta. Glöm inte bort att **matanskaffning** är syftet med att flyga."

Jonathan försöker uppriktigt rätta sig efter föräldrarnas goda råd. Men han kan inte. Det går inte. Han

är född experimentator. Han måste veta vad han förmår och vad han inte förmår göra i luften, hur högt han kan komma, vilken hastighet han kan nå, vilken teknik som måste användas för det ena och andra slaget av flykt. Hans iver och entusiasm, hans misslyckanden, delsegrar och segrar är skildrade på ett sätt som borde tjusa varje verklig flygare. Men vi andra blir också tjugade — ty flykten står ju som symbol för något vida mer än bara en speciell teknisk skicklighet... Kanske är dedikationen riktig. Kanske finns drömmen om fullkomning i varje människohjärta — fastän ännu hos de flesta fördold?

Säkert är att på nuvarande utvecklingsstadium blir Jonathan allt annat än populär i flocken. Han drar sig undan de vanliga måsarna, tränar och tränar, och en dag har han nått därhän att han flugit högre och snabbare än någon mås förut i hela släktets historia. Och det viktigaste av allt: han kan upprepa saken. Han vet hur man skall bära sig åt. HAN BEMÄSTRAR TEKNIKEN. Och Jonathan känner att DET STORA GENOMBROTET TILL NÅGOT NYTT OCH UNDERBART HAR SKETT. DETTA ÄR BÖRJAN TILL EN NY TIDSÄLDER FÖR MÅSARNAS SLÄKTE. Utmattad efter de sista väldiga ansträngningarna men full av lycksalighet söker han sig till flocken för att berätta om alla måsars strålande framtidsperspektiv.

Det pågår just rådslag då han kommer. Flocken och dess ledare väntar på honom. Jonathan är ännu så barnslig att han tror att nu skall de bli glada. Han skall få en utmärkelse för de resultat han nått.

Vad som sker är motsatsen: hårdaste dom och bannlysning.

Den Äldste i flocken för ordet: "Jonathan Livingston Havsmås, träd in i vår mitt så att alla måsar får bevittna din skam. Vi dömer dig för din oansvarighet, du har våldfört dig på måssläktets värdighet och dess traditioner. En dag kommer du att förstå att det inte betalar sig att leva så hänsynslöst. Livet är det Okända, det Ofattliga. Vi kan aldrig lära oss förstå mera än att vi blivit satta hit i världen för att äta och klara oss undan döden så länge som möjligt."

Och alla måsarna instämmer i domen: DU HAR BRUTIT VÅRT BRÖDRASKAP.

Då flyger Jonathan bort — långt bortom de fjärran klipporna, heter det. Han tillbringar sedan alla sina livsdagar i ensamhet. Men ensamheten är inte svår för honom. Vad som plågar honom är att han inte förmår

öppna denna härliga frihetsvärld, som är hans, för sina måskamrater. Hans eget liv känns ljuvligt, och för varje dag tränger han djupare in i flygandets hemligheter.

En afton mot slutet av Jonathans liv glider han fridfullt genom sin älskade luftocean. Då uppenbarar sig två måsar. De strålar som stjärnljus med mild och vänlig glans och flyger med en skicklighet som gör honom hänryckt. Ingen säger något. Men Jonathan börjar pröva sin djärvaste flygakrobatik, konststycken där ingen mås tidigare kunnat följa honom. Tyst och suveränt följer nykomlingarna med honom i allt, alla tre flyger tillsammans i felformation. Och det berättas att de "ler" åt hans häpnad.

"Vad är ni för några?" frågar Jonathan till sist och får till svar: "Vi hör till din flock, Jonathan, "vi är dina bröder och har kommit för att hämta dig hem."

"Jag har inget hem", säger Jonathan. "Jag är bannlyst." Men så förstår han med ens.

"Jag är redo", säger han. Och tillsammans med de båda stjärnskimmrande måsarna försvinner han uppåt i den nattliga skyn.

*

Del II berättar om ett nytt slags tillvaro. JASÄ, DETTA ÄR HIMMELRIKET, tänker Jonathan vid sin ankomst. Men allt är annorlunda än han föreställt sig. Visserligen har han en ny kropp, ett slags "härlighetskropp". Han är nu lik de båda som hämtade honom och i den nya kroppen rör han sig från början med en hastighet som är dubbelt större än när han flög som bäst i sitt jordeliv. Ändå är han svagt besviken. Där finns en gräns för hans hastighet nu också. I himmelriket skall det ju inte finnas någon gräns.

Han är också egendomligt trött. Inte blir man trött i himmelriket? Det hela är gåtfullt. Jonathan faller i sömn. Vaknar sedan igen.

Omkring honom finns bara ett fåtal måsar, allesammans magnifika fåglar. Deras sätt att tänka och känna är likt hans eget. Ingen skriker och skrävar som måsarna i det förra livet. Här meddelar man sig telepatiskt — allt är rofylld, larm och gräl har försvunnit.

Jonathan får en instruktör, Sullivan. Honom frågar han om det som förundrar honom. "Varför finns inte fler måsar här? På det ställe som jag kommer ifrån fanns väldigta massor." Sullivan försöker förklara. Jonathan får i själva verket nu en lektion i **reinkarnationslära**. Flertalet måsar, säger Sullivan, måste gå igenom tusen och tiotusen liv, innan

de upptäcker att det finns andra mål än att hugga till sig mat och slåss och vinna makt i flocken. Sedan brukar det följa hundratals liv innan de upptäcker att det finns något som heter **fullkomning**.

"Men du Jon", säger Sullivan, "lärde så mycket under ett enda liv, att du inte behövde gå igenom alla de tusentals livet för att komma hit till oss fåtaliga."

En kväll tar Jonathan mod till sig och söker upp DEN STORA MÅSEN. Han heter Chiang. Om honom sägs det att han snart skall gå vidare.

"Vad vill du, min son?" frågar Chiang vänligt. Trots att han är den Äldste har han bara blivit starkare, han flyger längre och snabbare än någon annan och utför märkliga ting som de övriga bara lär sig gradvis.

Jonathan kommer med den fråga som han undrat över så länge.

"Det här måste väl inte vara himmelriket?" säger han. "Finns det något sådant ställe?"

Och då förklarar DEN STORA MÅSEN för honom att himmelriket inte är något "ställe" utan **fullkomning**. "Du när gränsen till himmelriket, Jonathan, i samma ögonblick som du uppnår fullkomnad snabbhet. Och det betyder inte att flyga så och så många mil i timmen, tusen eller en million eller att flyga med ljusets hastighet. Fullkomnad hastighet, min son, det är ATT BARA VARA DÄR."

Jonathan, som redan är helt hemmastadd med det nya, telepatiska sättet att meddela sig, blir nu vittne till en alldeles ny förflyttningsmetod. Ty plötsligt, utan minsta varning, står Chiang på ett annat ställe, några tiotal meter längre bort, nere vid vattenbrynet. Under en tusendels sekund är han så borta — för att åter stå alldeles intill Jonathan.

"Det här är ett ganska roligt sätt att flytta sig", säger Chiang.

Sökaren Jonathan, denne Jonathan som vill veta och förstå, är plötsligt åter eld och lågor. Han glömmer totalt bort himmelriket.

"Chiang, Chiang", säger han, och han skälver som förr av längtan att lära nytt, "hur bär du dig åt? Hur känns det? Hur långt kan du förflytta dig?"

Då berättar Chiang att man kan förflytta sig på detta sätt till vilken plats som helst och till vilken tid som helst, både framåt i tiden och bakåt i tiden. "De som för fullkomningens skull slutar upp med att bara flänga och flyga och fara omkring ideligen, de kan lära sig komma vart de vill."

Jonathan glöder av iver: "Chiang,

kan du lära mig konsten?"

"Naturligtvis", säger Chiang. "Om du bara vill."

"Jag vill, jag vill..."

Hur spännande berättelsen än må vara, går det inte att återge mer än brottstycken. Ur Jonathans samtal med Chiang citeras här bara ytterligare två repliker. Det är Chiang som talar:

"Glöm bort allt det där om **tro**", säger han. "Inte behövde du någon tro för att lära dig flyga. Vad du behövde var **kunskap om hur man bär sig åt. Det är precis samma sak med det här.**"

Vidare säger Chiang till Jonathan: "Så småningom blir du färdig att ge dig i kast med **den svåraste, mäktigaste och roligaste av alla uppgifter. Du kommer att kunna lära dig fatta innebörden av godhet och kärlek.**"

Så kommer den dag då Chiang försvinner. Han har talat stillsamt med alla måsarna och uppmanat dem att aldrig sluta söka förstå, aldrig sluta att lära nytt. Medan han talar blir hans fjäderskrud alltmera skimrande. Till sist är strålgansen så stark att ingen mås förmår se på honom.

"Jonathan", säger Chiang, och det är hans sista ord: "**Sluta aldrig att arbeta vidare på kärleken.**"

Efter detta kommer en ny epok. Jonathan börjar tänka på den jord han kom ifrån innan han fick leva i Chiangs närhet. Han tänker att hade han vetat bara en hundradel av det han nu lärt, så skulle hans jordeliv ha kunnat bli helt annorlunda. Kanske fanns på jorden någon mås som längtade så som han, någon som kände att livet är mer än detta ideliga slagsmål och flängande för att skaffa mat och makt. Kanske fanns där t. o. m. några som blivit bannlysta ur flocken för att de vågat följa sin längtan. Ju mer Jonathan övade vänlighet, ju djupare han trängde i sitt försök att fatta vad kärlek är, desto ivrigare önskade han vända tillbaka till jorden. Han hade ju varit ensam under sitt jordeliv. Men Jonathan kände att han var skapad just till lärare. Han kände att hans eget sätt att öva kärlek skulle vara att visa och förklara kärlekens innebörd för andra måsar som längtade att förstå just detta.

*

Österns och Västerns visdom sammanmälter i denna märkliga bok, och kanske är **del III**, som berättar om Jonathans nya liv på jorden, det djupsinnigaste av alltsammans. Recensenten har fattat det så. Men av flera skäl, närmast med tanke på utrymmet, är det bäst att här sätta punkt. Mig förefaller det som skulle

boken ha särskild adress till läsare av en sådan tidskrift som SÖKAREN. Jag kan bara uppmana dem, köp eller låna och läs den förtrollande sagan om Jonathan Mås!

Det förhåxade slottet

Forts.

restaurang i Köpenhamn. Hon visste inte, lika litet som det övriga sällskapet, från början resans mål, och lika litet kände hon till Sveriges medeltidshistoria. Ingen av oss hade någonsin varit på denna plats förut eller hört något talas om den. Och namnet Bengt Algotsson Grip var alldeles ovanligt. Inte heller folket på platsen, som jag frågade, kände till detta namn.

Händelserna föll så småningom i glömska, till dess jag under mitt ofrivilliga uppehåll i Stockholm under ockupationen kom att tänka på dem och försökte få fastslaget om namnet Bengt Algotsson Grip kunde påträffas i den svenska litteraturen om medeltiden eller någon annanstans. Men min efterforskning på Kungl. Biblioteket i Stockholm var förgäves.

På biblioteket fanns emellertid anställd en historiker, dr Uno Willers, sedermera riksbibliotekarie, vilken hade varit mig behjälplig vid undersökningen. Jag bad honom till slut hjälpa mig vidare med arbetet, sedan han hade förklarat att han inte mindes att han någonsin stött på namnet Bengt Algotsson Grip. Var denna person ett fantasifoster?

Efter någon tid kom emellertid dr Willers en dag och sa glad:

— Jag har funnit honom! Bengt Algotsson Grip var hertig av Skåne och södra Halland, och han hade många fiender.

Dr. Willers gav mig en avskrift av de upplysningar han fått fram, och den löd så:

"Bengt Algotsson Grip (död 1369) var en av de mest framstående stormännen under Magnus Erikssons regeringstid. Om hans släktförhållanden har man länge svävat i ovisshet, men man har på senare tid kunnat få fram de viktigaste fakta rörande hans person. I motsats till vad som tidigare har påståtts, tillhörde han utan tvivel en av landets förnämsta släkter. Genom sin farmor härstamade han från den sverkerska kungaslakten. Han försköt sin hustu och drog på sig familjens vrede. Bengt Algotsson Grip följde Magnus Eriksson som väpnare på dennes ryska fälttåg. Han blev riddare och medlem av rådet. 1353 upphöjdes han till hertig av södra Halland och

William Haste

Skåne. Det framfördes skarpa anklagelser mot honom av hansestädernas köpmän i Skåne. Adeln såg en fara i honom på grund av den makt han hade. Missnöjet med honom ledde till öppet uppror år 1356, vilket leddes av Erik, Magnus son. Bengt Algotsson Grip flydde till Danmark, och hans land delades mellan Erik och Magnus. Efter några år lämnade han Danmark och återvände till Skåne men blev mördad av svenskarna på Rönneholms slott."

I denna historiska upplysning ser man alltså både Bengts namn och slottets namn bekräftade.

Man kan inte rimligen uppställa den teorin att namnet kan ha varit bekant eller blott flyktigt läst av en enkel dansk kvinna som slutat skolan som halvvuxen flicka, ej heller att det kan ha varit bekant för någon annan i vårt lilla sällskap från Danmark, när inte ens en svensk specialist på den tidens historia kände till det.

Händelsen är gåtfull, oförklarlig. Men som jag ser det bidrar den till att påminna oss om att det finns obekanta ting om vilka vi inte borde fälla någon dom utifrån det fragmentariska vetande som vi har om tillvarons hela mysterium.

Anm. Redaktör William Haste, som tidigare var medarbetare i *Berlingske Tiden* i Köpenhamn, har i många år varit intresserad av parapsykologi och är medlem i "Selskabet for psykisk forskning". Artikelns är översatt från danskan.

Anm. 1986-03-03: William Haste är död sedan många år.

Berätta om Sökaren för Dina vänner!

EPIKURO

DEN VISE I TRÄDGÅRDEN

Epikuros föddes den tionde dagen av månaden gamelion, då Sosigenes var arkont — det blir enligt vår tideräkning år 341 f. Kr. — och han växte upp på ön Samos i den grekiska kulturvärlden. Hans fader, som var av god atensk familj, arbetade som skollärare, en dåligt betald och föga ansedd sysselsättning. Efter Alexander den stores död 323 tvingades Epikuros i landsflykt och levde flera år i små förhållanden. Under denna tid, då han dessutom var kroniskt sjuk med ständiga smärtor i magen, utformade han sin nyktra "frälsningslära", som hans egen tid inte tog någon större notis om men som hos eftervärlden gav honom namn som en av Greklands störste vise och upphovsmannen till den filosofiska riktningen epikurismen.

År 306, vid 35 års ålder, kunde Epikuros slå sig ner i Aten, som var den tidens centrum för den andliga kulturen. Han köpte med hjälp av vänner ett hus i vars lilla blomsterträdgård han sedan kom att undervisa i levnadens konst ända fram till sin död 270.

Det var en otrygg och hård tid som han levde i, med oroligheter, krig, mord, plundringar, misär och växande slaveri. Människoliv aktades för intet, lagarna respekterades inte. I denna värld av plågor och ångest skapade han sin lyckolära för den enskilde individen. Den hade följande grundläggande idéer: 1. Det finns inget att frukta av gudarna, 2. det finns inget att frukta av döden, 3. man kan uthärda smärtan, 4. man kan nå lyckan.

Epikuros trodde visserligen att gudarna existerade, och däri skilde han sig inte från sin samtid, men han hävdade att de inget hade med människorna att göra utan levde sitt eget liv för sin egen skull. Han förnekade också att det fanns ett liv efter döden; straff och belöning i en hinsides tillvaro, så som Platon hade

lärt, var endast tankens villfarelser. Vi kan vara lugna, sa den vise, gudarna ingriper inte i vårt liv för att straffa oss, och vi kan inte vinna deras gunst genom att tillbedja dem.

I sin realism vände sig Epikuros mot all religiös vidskepelse. Världens tillblivelse förklarade han på ett naturligt sätt utan gudars verksamhet. Han accepterade Demokritos atomlära: allt är ytterst sammansatt av smådelar, atomer, och det är deras beteende som är upphov till världen i ett obrutet orsak-verksammanhang, där inga gudar har ett finger med i spelet. Även själen är materiell och upplöses vid döden tillsammans med kroppen.

Epikuros var alltså materialist och — i praktiken — ateist. Men han gör sin materialism till något fint, positivt. Sinnevärlden är för honom en säker värld — i motsats till den idéernas värld, som Platon talat om och som till sist bara är spekulationer, drömmar. Sinneverkligheten blir utgångspunkt för lyckan. Han gläder sig åt vad han ser av färger, former och rörelser, hör av naturens ljud och inte minst smakar av mat och dryck. "Roten och upphovet till allt gott ligger i bukens njutningar", förklarar han. Men det är inte någon kulinarisk förfining eller något överdåd som för honom framstår som idealet, ty därtill levde han i alltför små omständigheter. Nej, det är framför allt den anspråkslösa mättnadskänslan i vissheten att man måste äta för att kunna leva, som han talar om. Det är tillfredsställelsen av livets allra elementäraste behov som är källa till hans glädje.

Något som plågade människorna i deras otrygga tillvaro var fruktan för döden, inte bara utplånandet av den kroppsliga identiteten, utan också de hemiska föreställningar om ett kommande liv, som fanns i tiden. Den store Platon t. ex. hade helvetesskildringar av samma sort som sedermera kristendomen.

Epikuros avvisar all dödsfruktan. Något dödsrike existerar inte, säger han, ty att föreställa sig att själen lever vidare efter kroppens död är lika orimligt som att tänka sig att den har funnits före födelsen. Häri vänder han sig återigen mot Platon, som förkunnade själens upprepade reinkarnationer. Han har en sentens, kortfattad och slående: "Där jag är, är inte döden, och där döden är, är inte jag." Epikuros menar att döden är ett intet, ty vi kan aldrig uppleva den. Det enda vi är medvetna om, det enda som finns till för oss, är livet i sinnevärlden. Döden är ingenting. Vi kan aldrig vara med om den, så vi behöver inte ängslas för den. "Det ligger inte något förskräckligt i att inte leva", skriver den vise.

Det kroppsliga lidandet var Epikuros väl medveten om: sjuklig upplevde han det själv dagligen. Men han hävdade att det kan uthärdas. Man behöver inte bli tillintetgjord av det. Trots svårigheter kan människan uppnå sinnets ro, lugn och lycka. Bara att kunna släcka törsten, stilla hungern, ha någonstans att vila sitt huvud, att alltså tillfredsställa de grundläggande behoven, ger en känsla av glädje, och den glädjen kan för den som lever i en osäker värld vara mycket intensiv. Genom att förväntningarna på livet sätts till ett minimum, går det att uppfylla dem. Epikuros suger ur ögonblicket vad det kan ge: stilla tar han vara på de enkla, naturliga källor till lycka som finns och som svarar mot verkliga, sunda behov. Och han vet att dessa ting verkligen gör honom lycklig. Det är ingen anspänd, förtyvlad strävan att blåsa upp det triviala till något stort — glädjen är äkta och varaktig. Lyckan ligger ju alltid nära den som nöjer sig med litet, den som är måttfull i sina krav på livet, inte begär mer än han rimligen kan få. Bara att inte känna kroppens smärta och själens oro ger honom glädje, att inte vara plågad

innebär lycka.

Ett enkelt och tillbakadraget liv levde den vise. Det var en del av hans levnadskonst att inte vilja spela någon roll i samhället. Tidens kaotiska politik höll han sig undan från. "Lev i det fördolda!" var hans marning.

Men Epikuros var ingen ensling. Det sades, när han dog, att hans vänner kunde räknas "som hela städer". Han odlade vänskapen som något av det värdefullaste som fanns. Grunden för vänskapen var kärleken till medmänniskorna, till de andra som med honom delade livets svårigheter, lidanden och osäkerhet. Vänskapen var för honom själva kärnan i livet, det som framför allt annat gjorde det värt att leva. Han har en sällsynt ömhet för alla som finns i hans närhet, han slösar med tecken på sin tillgivenhet, och han får tillgivenhet tillbaka.

Epikureiska vänskapsgrupper bildades på flera platser, ungefär på samma sätt som religiösa församlingar, och med dessa stod den vise i trädgården i innerlig brevkontakt. Samhörighet och trygghet erford medlemmarna i dessa gemenskaper.

Om vänskapen skrev Epikuros bl. a.:

"Av allt, som visheten ger oss, för att vi skall nå det fullkomliga livets välsignelse, är vänskapen utan jämförelse störst."

"Den vise lider inte mer då han själv plågas än när han ser sin vän plågas."

"Låt oss sörja våra vänner inte under klagan utan i det att vi bevarar deras minne i våra hjärtan!"

När mot slutet av hans liv sjukdomen började ta överhanden och han måste bäras, upphörde han inte att förkunna glädjens möjlighet. Ett sken av helgon vilar över hans gestalt under denna hans allra sista tid.

Vid livets slut sände han följande brev till en vän:

"På denna så lyckliga dag av livet, när jag är döden nära, skriver jag detta till dig. Sjukdomen i blåsan och magen är oförändrad, de skarpa smärtorna minskar inte. Men mot allt detta ställer jag mitt hjärtas glädje, när jag minns de samtal vi haft. Du som sedan ungdomen varit mig och filosofin hängiven, gör vad jag väntar av dig: ta god vård om Metrodoros barn!"

Som den vänskapens mästare han är, tänker han i sin sista stund på den avlidne vännens barn.

*

Varje vishetslärare kan tolkas på

olika sätt av dem som tar intryck av hans ord. Epikuros kom sedermera att stå som sinnebild för njutningslystnad och utsvävande liv i gudlös materialism och ansvarslöshet, och många negativa omdömen fölls av antika författare om hans karaktär och filosofi. Men det var de enkla glädjeämnena som han själv tog vara på och vars lyckomöjligheter han förkunnade i blomsterträdgården i Aten.

Till hans undervisning hade vem som helst tillträde som ville förena sig med den lilla församlingen av fridsamma människor och lyssna och lära vid mästarens fötter. På porten till trädgården var följande skrivet: "Främling, här är dig gott att vara, här är lusten det högsta goda." Men det livsglädjens evangelium som sålunda formulerades, var uppbyggt på en mycket karg grund — ty tiden var ond och framtidsutsikterna för den sjuke och åldrande filosofen ytligt sett inte goda, hans materiella tillgångar var små.

Många av antikens vishetssökare anammade Epikuros lära och levde av den, dog med den. De fann trygghet, befrielse, ljus däri. Men kristen-

heten, vars frälsningsbudskap hade helt annan karaktär, vände sig mot epikurismens "materialism" och gudlöshet. Medan Platon med hans spiritualism togs till bundsförvant och i hög grad införlivades med det kristna tänkandet, uppfattades epikurismen — självklart — som en fiende, som kristendomens motsats, vilken skulle tillintetgöras.

Och epikurismen försvann med kristendomens seger på 300-talet. Eller gjorde den det? Lever inte andan hos filosofen i trädgården fortfarande kvar, och måste den inte alltid finnas? Finns det inte i alla tider människor som på det fruktansvärda, på otron, bygger upp en medvetenhet om tillvarons enkla men rika glädjeämnen, om vänskap, medkänsla och ömhet?

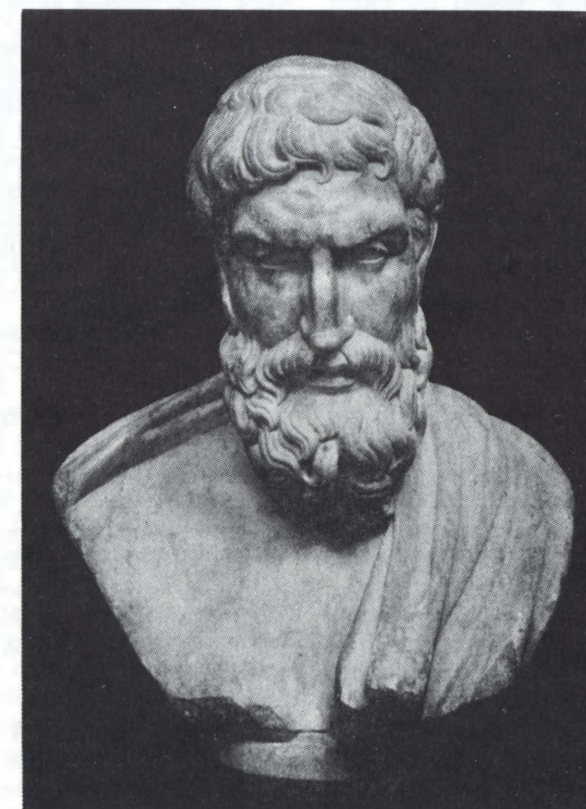
Källor:

Alf Ahlberg: *Filosofiens historia*, del 1, III, 3.

Cyril Bailey: *Epicurus, The Extant Remains*, kap. VI.

André Bonnard: *Grekisk livsform*, kap. XVIII.

Ivar Harrie: *Athenare*, kap. Epikuros.

Epikuros
Kapitolinska museet, Rom

TRE STOIKER

SENECA, EPIKTETOS, MARCUS AURELIUS

Under senare delen av antiken — från omkr. 300 f. Kr. till omkr. 200 e. Kr. — stod mot varandra två filosofiska riktningar, som lärde ut konsten att leva: epikurismen och stoicismen. Stoikerna, som var de ledande, betraktade epikureerna som slappa och ansvarslösa. Själva var de pliktmänniskor som i dygden, de rätta handlingarna, såg det högsta goda. Men det fanns ändå något gemensamt för dessa två konkurrerande filosofier: de eftersträvade inre oberördhet och själslugn, frid. Uttrycket "stoiskt lugn" är välbekant. Stoikerna låter sig inte bringas ur fattningen genom den yttre världens växlingar. Även inför döden är han lugn, medveten om att den är naturlig och ofrånkomlig. Att möta alla faror och prövningar — liksom även framgångar — med fullständigt sinnesslugn är stoikernas ideal och stolthet. Men han är inte bara mån om sin egen sinnesfrid utan vill också vara god och rättsskaffens, göra väl mot sina medmänniskor samt, efter förmåga, förändra världen till det bättre. Många framstående och ädla personer under antiken bekände sig till stoicismens ideal.

Epikuros hävdade att gudarna kommer oss inte vid. Allt sker utan deras medverkan, och den åskådningen upplevdes av många som en stor befrielse. Stoikerna däremot trodde på Guds och gudars verksamhet, och de betraktade tillvarons ordning som uttryck för gudomlig vishet, harmoni och försyn. Såsom Epiktetos sa: "Glöm aldrig att du är en av de medspelare i ett skådespel, vars mästare har anförtrött dig din roll däri. Är det en biroll, så är den kort; är det en huvudroll, så är den lång; har du dig anförtrött att spela en tiggares roll, gäller det att utföra den så fulländat som möjligt. — — — Det är nämligen din sak att utföra rollen väl; att välja den åt dig är mästarens sak." Stoikernas filosofi hade en religiös prägel; världen var inte ett tillfälligheternas verk, som epikureerna lärde, utan

ändamålsenligt uppbyggd på eviga lagar enligt en gudomlig plan. Aldrandet och döden är något nödvändigt och riktigt, och eftersom vi inte kan påverka det, bör vi acceptera naturens gång med jämnmod och glädje. För stoikerna var heller inte döden något dystert, utan den betraktades som en övergång till något nytt. Det fanns stoiker som begick självmord i lugnt avsked från ett liv som hade blivit till plåga och bekymmer. Men andra stoiker vände sig mot självmordet och ansåg att det var varje människas plikt att leva livet till det naturliga slutet och således fullborda den roll som getts henne.

Många stoiker var framstående tänkare, som begrundade kunskapens möjlighet, världens förklaring och andra filosofiska, vetenskapliga problem, men det väsentliga för den stoiska filosofin — liksom för den epikureiska — blev **etiken**, den enskildes förhållande till sig själv och till andra. Det var levnadskonsten och lyckoproblemet som framför allt sysselsatte dessa människor, och det är också deras morallära som kan väcka intresse hos oss senare tiders människor.

Som stoicismens grundare räknas Zenon, en man från Cypern, som i slutet av 300-talet f. Kr. kom till Aten, där han sedan undervisade i filosofi till sin död 264. Han var alltså samtida med Epikuros. Sina föreläsningar höll han i en pelargång — **stoa** — därav namnet stoicism. Men de för eftervärlden mest kända av de stoiska filosoferna är Seneca, Epiktetos och Marcus Aurelius, eftersom en del av deras skrifter finns bevarade.

SENECA

Stoikerna betraktade hela mänskligheten som ett broderskap och ansåg att alla människor av naturen var födda fria och med samma rättigheter. Slaveriet ogillades, men förmögna stoiker hade ändå slavar i sin tjänst. Seneca skrev: "Slavar

är människor som vi. Jag betraktar slavarerna som kamrater i mitt hus, som vänner i mindre lyckligt lottade omständigheter. Jag vill till och med påstå att de är våra medslavar, ty alla är vi underkastade ödets obevekliga härskarmakt."

Lucius Annaeus Seneca var född i Cordova, Spanien, sannolikt år 4 f. Kr. Han tillhörde romarrikets högsta aristokrati, var mycket lärd, mycket duglig och mycket förmögen. Under en tid var han kejsar Neros lärare och främste minister men anklagades — förmodligen utan grund — för att ha deltagit i en sammansvärjning med syfte att störta kejsaren och blev dömd till döden. Nero gav sin forne lärare förmånen att välja sitt dödssätt och ta sig själv av daga, vilket filosofen gjorde genom att i badet skära av sina pulsådor, så att han förblödde. Detta hände år 65 e. Kr.

Stoikerna eftersträvade oberördhet inför ödets växlingar och inre likgiltighet för framgång och ägodelar. Seneca tillhörde de rikaste, och han föraktade inte denna världens gåvor. Han levde ett gott överklassliv — den bild som finns bevarad av honom visar en rundlagd, äldre herre — men han menade att han visserligen ägde mycket men inte var fästad vid sina ägodelar utan skulle kunna skiljas från dem utan klagan. Det var också, sägs det, helt lugnt som han utförde det självmord han hade dömts till.

Att han inte levde som han lärde fick han emellertid veta, och han svarade på det i sina skrifter. I boken "Om livslycka" skriver han:

"Du lever inte som du lär, säger man mig. Detta, o ni illvilliga och just mot de ädlaste män fientliga tungor, har man på sin tid förebrått Platon, förebrått Epikuros, förebrått Zenon, ty alla dessa talade inte om sitt eget liv, utan om det ideala livet.

Jag talar om dygden, inte om min person, och när jag far ut emot lasterna, så far jag framför allt ut emot

mina egna; när jag hinner så långt att jag förmår det, skall jag leva som jag bör. Och denna er elaka tunga, doppad i mycket gift, skall inte avskräcka mig från att söka idealen."

Ur Senecas skrifter:

Vad kan väl fattas den, som nått utanför gränsen för alla begär, vad behöver den från världen där utanför, som har hela sin skatt inom sig?

Det är ädelt att utan hänsyn till sina egna krafter, utan blott till sin naturs tänkbara möjligheter, göra ett försök att uppnå höjderna och med sin ande fatta i sikte mål, högre än till och med de bäst utrustade andar kan nå. En sådan själ föresätter sig: jag skall betrakta döden med samma min som jag betraktar en komedi på teatern.

Ingenting skall jag göra av hänsyn till vad folk tänker, utan allt efter samvetets rättesnöre. Jag skall handla, även då ingen bevittnar mina handlingar, som om jag handlade inför allt folkets åsyn.

Jag skall veta, att hela världen är mitt fädernesland och gudarna mina överordnade, vilka stå ovan och omkring mig, seende och granskande mina ord och gärningar. Och när antingen naturen hemkallar min ande eller mitt eget beslut sänder honom åter, så skall jag kunna gå hädan ur detta jordeliv med det vittnesbördet, att jag har strävat efter ett gott samvete, sökt göra det goda och inte velat inkräkta på någons frihet och minst på min egen.

För mig kan rikedomerna gå sin kos, den bortför därmed ingenting annat än sig själv.

Fattig är inte den som äger litet, utan den som hyser begär efter mer.

En människa med en upphöjd, en ädel, god och stor ande — är inte det Gud själv boende i en stofthydda? En sådan ande kan man finna hos en slav, lika väl som hos en frigiven eller hos en patricier. Vad är det för en skillnad mellan dessa tre? Det är endast en åtskillnad i namn, som uppstått av ärelystnad och orättvisa.

Om jag ville ha ett kort uttryck för grunden till alla våra plikter, så skulle jag säga: Allt vad du ser, hela den mänskliga och gudomliga vär-

den, är ett enda stort helt; vi är alla delar av en och samma stora lekamen.

EPIKTETOS

En av de finaste stoiska filosoferna, Epiktetos, var slav hos en överste i kejsar Neros livvakt. Sedermera frigavs han och ägnade sig då, fattig, endast åt filosofin. Hans viktigaste tankar har samlats i en liten "handbok" (på svenska "Handbok i livets konst", Björck & Börjesson) av hans elev Arrianus. Denna skrift är ett av de förnämsta uttrycken för den stoiska livsvisdomen, och den är alltså mycket läst.

"En del av tillvaron står i vår makt, en annan del inte." Så inleds handboken. Det är ingen mening med att bli upprörd av det som man inte kan påverka och ändra, menar filosofen. Om man är fattig eller slav och inte kan göra något åt detta, så är det bäst att utan knot acceptera sitt öde och göra det bästa möjliga av det. Däremot kan man råda över sina egna tankar, känslor och begär. Man kan behärska sitt eget inre, kuva de sinnesrörelser som hotar att störa själens lugn.

Ur Epiktetos "handbok":

Glöm aldrig att inför allt som är dig nöjsamt eller nyttigt eller kärt, säga till dig själv hurudant det är, börjande med de minsta småsaker.

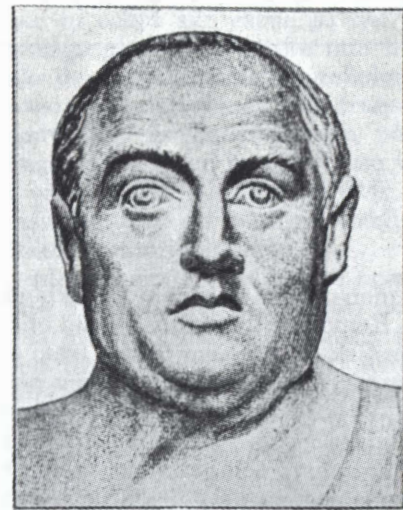
Om du tycker om en lerkruka, så säg: "det jag tycker om är en lerkruka" — går den då sönder, så förlorar du inte besinningen. — Är det ett barn eller en kvinna du håller av, så säg: "den jag håller av är en dödlig människa" — om hon då dör, så förlorar du inte besinningen.

Icke tingen är det, som förskräcka människorna, utan deras föreställningar om tingen.

Döden, till exempel, är inte något fruktansvärt (vore den det, skulle den ha tyckts så även för Sokrates) — utan det fruktansvärda ligger i själva föreställningen att döden är fruktansvärd.

Önska inte att händelserna må hända såsom du önskar; utan önska att de må hända såsom de hända — därav kommer du att befinna dig mycket bättre.

Anställ var dag en betraktelse över död och landsflykt och allting annat som synes dig skräckinjagande — men i synnerhet över döden. Då skall ingen lägsint tanke någonsin få makt med dig, inte heller skall

Seneca

du alltför häftigt eftertrakta någonting.

Kalla dig aldrig själv filosof, och prata inte ideligen för utomstående om filosofiens läror; men handla enligt lärorna. Vid gästbudet gäller det inte att beskriva hur man bör skicka sig vid bordet, utan att skicka sig vid bordet såsom man bör.

Glöm aldrig att Sokrates var alldeles frigjord från allt sken, så att folk frågade honom, var man kunde träffa en filosof, och då förde han dem till andra. Till den grad förbisågs han, och så litet fäste han sig därvid.

MARCUS AURELIUS

Den halte och fattige Epiktetos var socialt en av de ringaste i samhället. Men hans tankar inspirerade en kejsare att filosofera: Marcus Aurelius, som var romersk imperator 161–180, under en svår tid, då riket hotades av yttre och inre fiender. I olika härläger skrev kejsaren filosofen ned de flesta av de tankar som sedan blev till boken "Självetraktelser" (svensk utgåva av Forum) vilken räknas som en av historiens yppersta filosofiska uppbyggelseböcker.

Marcus Aurelius var en av Roms dugligaste kejsare. Han kände också dragning till ett disciplinerat och ädelt liv, strävade efter att vara en pliktuppfyllande och bra människa samtidigt som han på stoikernas vis ville uppnå inre oberördhet och frihet från det yttre.

Ur "självetraktelserna":

Handla aldrig oöverlagat, alltid efter levnadskonstens givna regler.

Forts. på sidan 27

I den antika världen (Greklands och Roms forntid) fanns en rad olika filosofiska läror, som fördes fram av tänkare, av vilka många skrev böcker. Vi har tidigare berättat litet om Epikuros, som var epikurismens upphovsman, och om stoicismen. De båda riktningarna var väl de främsta, när det gällde **levnadskonst**. Men det fanns också många olika filosofier som "dogmatiskt" beskrev verkligheten, förklarade vad sanningen om den var. De utgick från auktoriteter som Pythagoras, Herakleitos, Demokritos, Platon, Aristoteles, Epikuros, Zenon och andra. Platons efterföljare kallades akademiker, Aristoteles peripatetiker, Pythagoras pythagoréer osv., och de olika tänkarskolorna tvistade med varandra om vad sanningen var.

I denna intellektuella miljö låg det naturligtvis nära till hands att fråga om alls någon av dessa världsförklaringar stämde med verkligheten eller om de inte alla misstogs sig. Kanske att en människa inte kunde fatta livet? Skeptiska tendenser kom tidigt till synes. Bland andra en del av sofisterna och Platons Sokrates uttalade sig skeptiskt om vår möjlighet att ernå verklig kunskap. Men som skepticisms grundare har räknats Pyrrhon från Elis (ca 365—ca 275 f. Kr.) vilken sägs som den förste medvetet ha intagit en konsekvent skeptisk hållning. Enligt hans lärjunge Timon kunde hans lära sammanfattas i följande tre frågor och svar. Hur är tingen beskaffade? Det kan vi inte veta. Hur skall vi förhålla oss till dem? Inte yttra oss om dem. Vad vinner vi därigenom? Sinnesfrid. — Det senare var väsentligt: ostörd sinnesfrid var skeptikernas mål på det personliga planet. Frihet från tro var alltså deras levnadskonst. Den som inte har någon tro riskerar inte att bli besviken — och han blir inte heller pinsamt överraskad av obehagliga händelser, eftersom han varit medveten om att sådana lika väl kunde inträffa som inte inträffa.

Skepticismen hade många framstående företrädare i antiken, t.ex. läkaren Sextos Empeirikos, som lev-

de i slutet av 100-talet e. Kr. och av vilken flera skrifter blivit bevarade, men från och med 200-talet tycks denna tankeriktning ha spelat ut sin roll. Den undanträngdes av först nyplatonismen och därefter kristendomen. Men medan t.ex. stoicismen och epikurismen aldrig har återuppstått som betydande filosofiska riktningar i nya tiden, sedan kristendomens makt över sinena börjat släppa, har den skeptiska inställningen i icke extrem form faktiskt kommit att prägla den moderna vetenskapen. När det vetenskapliga tänkandet pånyttföddes på 1600-talet, användes ofta ordet pyrrhonism för att beteckna den skeptiska, vetenskapliga hållningen: på sätt och vis fortsatte man, sedan medeltiden tagit slut, den antika skeptiska traditionen.

Antikens tvivlare vände sig — ofta i bitande sarkasmer — mot dogmatikerna, såsom stoikerna, platonikerna och epikuréerna, vilka gjorde bestämda uttalanden om det ovissa. Skeptikerna hävdade, i en känsla av intellektuell överläsenhet, att man i sådana frågor måste avstå från bestämda omdömen. En av deras huvudpunkter var att, så vitt de kunnat se, mot varje resonemang, som vill bevisa något oviss, står ett motsatt resonemang, som lika mycket — eller litet — förtjänar tilltro. Av detta följer att man inte kan bestämma vilket resonemang som är det riktiga utan måste avstå från att uttala sig om vad som är sanning. Om någon t.ex. hävdar att gudarna existerar, så finns det alltid andra som lika väl pläderar för att det inte finns några gudar. Skeptikern påstår varken att de finns eller inte finns. Han kan inte besvara frågan om deras existens. Om någon säger att det enda säkra är sinneas vittnesbörd, så finns det alltid andra som är övertygade om att tankarnas värld är det enda säkra och att sinnevärlden är det ovis-saste av allt. Om någon säger att själen är dödlig, finns det andra som lägger fram likvärdiga resonemang för att den är odödlig. — Det hände att skeptiker utformade som det syn-tes övertygande resonemang för all-

deles motsatta åsikter, såsom den atenske filosofen Karneades, när han besökte Rom (mitten av 100-talet e. Kr.) och först höll en glänsande föreläsning till rättfärdighets pris och följande dag lika bländande värtaligt motsade allt han förut sagt.

Skeptikerna pekade på de många skilda filosofierna och frågade hur man skulle kunna säga något bestämt, när meningarna var så delade. De granskade de dogmatiska läror-na, en efter en, och fann dem bristfälliga. Bristerna berodde på motsägelser i bevisningen, oändlig beviskedja, cirkelresonemang eller obevisade förutsättningar. De frågade också hur man kan uttala sig bestämt om ovissa ting, när de levande varelserna är så olika. Det finns skillnader mellan varelser av olika arter och även mellan människor, så att individerna på grund av sin natur uppfattar världen på olika sätt, och hur skall man då kunna bestämma vilka som gör riktiga iakttagelser? Finns det några riktiga iakttagelser? Vad vi iakttar beror ju på sinnesorganens byggnad, som är olika hos olika varelser, varav följer att sinneas vittnesbörd blir mycket osäkra, när det gäller tingens verkliga natur. Man kan inte veta om de ger intryck av något som verkligen existerar så som det uppfattas eller är blott skenbilder.

Skeptikern finner att den fasta grunden för ett bestämt omdöme rycks undan; säkra sanningskriterier har aldrig kunnat påvisas — tvärt emot vad stoikerna lärde; alla logiska resonemang som lanserats av dogmatiker vilar på osäkra förutsättningar och är därför inte giltiga. Skeptikern godtar inga påståenden om vad sinneas verklighet är, men han accepterar sinnevärldens intryck som intryck. Han förnekar inte att han har förnimmelse av ett hus, ett träd, en frukt osv., men han uttalar sig inte om vad dessa förnimmelser **egentligen** är.

Skeptikerna vände sig bl.a. mot tron på allmängiltiga sederegler. De kunde påvisa att begreppen om vad som är god moral och gott uppförande varierar mycket mellan olika

kulturområden. Därför kan man inte säga att något handlande i sig självt är gott eller ont. Men de lärde att man skulle följa sedvänjor och lagar i det land där man levde.

Leder nu skepticismen till modlöshet eller förtvivlan? Det finns ju ingenting att tro på. Nej, enligt skeptikerna ger friheten från åsikter sinnesfrid. Skeptikern jagar inte efter sanningar, som i den sista förståndsanalysen måste fly undan sin betraktare liksom hägringar.

Skeptikerna gycklade med de troende, dogmatikerna. Deras kritik var ofta mycket träffande, såsom Lukianos i dialogen "Hermotimos", där författaren går till rätta med en ivrig stoiker och gradvis får denne att inse sin dårskap. Men det är svårt att tycka att skepticismen förintar den epikureiska åskådningen så långt denna innebär glädje vid tillvarons små ting och strävan efter sinnesfrid i alla lägen, eller stoikernas ädla pliktideal och stolta oberördhet. Men den träffar de åskådningarnas teoretiska bakgrund, t.ex. stoikernas tro att världen är en gudomligt vis inrättning och epikuréernas övertygelse att inget liv finns efter döden. I den mån nu t.ex. stoikernas pliktideal är en följd av tron på gudarnas godhet och vishet, så skakas det naturligtvis av skeptikernas kritik, men den stoiska och den epikureiska levnadskonsten kan säkert anammas även mot bakgrund av en skeptisk syn.

Den "äkta" skeptikern var till ytterlighet skeptisk. Men det fanns också former av skepticism som var mindre extrema, ehuru inte mindre skarpsinniga och radikala, t.ex. bland Platons efterföljare i Akademien, där man under en tid ansåg att vissa uppfattningar var mer trovärdiga och sannolika än andra och alltså inte stannade i ett absolut avisande av alla omdömen. Vissa omdömen syns rimligare än andra, menade dessa akademiker, och på dem bör vi grunda våra handlingar och värderingar. Man vände sig mot det radikala tvivlet på allt och ansåg att vissa föreställningar inte kunde betvivlas. Men de "verkliga" skeptikerna gycklade även med åsikten att vissa meningar skulle vara mera sannolika än andra.

Men det är klart att den konsekvente skeptikern måste vara skeptisk även mot sin egen skepsis. Därav följer att han inte gör några dogmatiska påståenden om det rätta i den skeptiska attityden. Han bara meddelar att så som han ser det, alltså enligt de intryck han har, förhål-

ler det sig så att man om det ovissa inte kan göra några bestämda påståenden. Skeptikern "ger uttryck åt sina förnimmelser och redogör för sitt eget tillstånd utan att vilja uppställa någon lärosats och utan att bestämt påstå något om de yttre subjekten", skriver Sextos Empeirikos. Därmed är han öppen för möjligheten att hans syn kan vara felaktig. Skeptikern påstår inte att det inte kan finnas svar på livsfrågorna om det ovissa — han fortsätter att söka.

Var ligger nu svagheten i den skeptiska synen? Ligger den i svårigheten att i verkliga livet konsekvent upprätthålla den? Knappt. En skeptiker som Sextos Empeirikos anpassade sig i sitt yttre liv efter rådande föreställningar och sedvänjor utan att acceptera de uppfattningar som låg bakom. Men kanske skeptikern inte tillräckligt beaktar att människan dock kan ha föreställningar om verkligheten, om hon finner tillräckliga skäl därtill, även om de inte kan bevisas, och att dessa kan fylla hennes liv med djup mening, och att hon även kan omfatta hypoteser som hon i sitt sökande vill endera få bekräftade eller motbevisade. Alla omdömen är heller inte likvärdiga, så som en del skeptiker dogmatiskt (?) påstod, utan det finns, så som några akademiker ansåg, omdömen som är bättre än andra omdömen. Det senare är kanske den tyngst vägande invändningen mot de extrema skeptikerna.

Man kan inte komma ifrån att bland det myller av olika filosofier och religioner som fanns i antiken — och som finns i ännu rikare mängd i våra dagar — är den skeptiska attityden på något sätt en naturlig reaktion. Därmed inte sagt att man måste stanna som fullständig skeptiker. Man behöver inte alltid uppskjuta ett omdöme i en sak bara för att det jämte en mängd förståndiga människor också finns de som är oförståndiga. Man behöver inte — för att tänka på nutida förhållanden — betvivla att jorden är rund bara för att det finns ett Flat Earth Society i England, som säger att rundheten aldrig har bevisats, och man behöver inte avstå från att hålla på demokrati och frihet bara för att det finns anhängare av totalitära ideologier.

Det är ofta en lätt och tacksam uppgift att finna svagheter och orimligheter i skilda former av metafysisk tro. Se t.ex. på Hedenius söndermangling av de kristna före-

ställningarna i våra dagar! Men tron har ju också sitt värde på det personliga planet — kanske inte minst när den uppfattas som symboler för något obegripligt men anat transcendent eller är en förtröstan på en högre mening, en trygghet som vilar i varat självt eller en mystisk förvisning om en andlig verklighet bakom materiens värld.

Men vi skall absolut inte nonchallera skeptikerna. Egentligen har vi alla ett visst mått av skepsis i oss och finner detta naturligt. Är inte den kristne skeptisk till hinduernas Krishna-tro och till spiritualisternas tro på kontakt med andevärlden? Är inte teisten skeptisk till buddhisternas värld utan Gud?

Det är ju riktigt att vara skeptisk så snart som det finns rimlig orsak till tvivel på en sak. Det är klokt att inte bara ta för givet utan underkasta tingen prövning i det man tar hänsyn till alla argument för och mot — och just detta: **den kritiska prövningen**, är en av skeptikernas huvudpunkter. Och det är den som är utgångspunkten för hela den moderna vetenskapen.

"De som söka efter något, måste väl antingen slutligen finna det eller komma till den övertygelsen, att det icke står att finna och att man måste erkänna omöjligheten av att det låter sig finnas, eller också måste de fortsätta sökandet. Det är väl i överensstämmelse härmed som även beträffande de filosofiska problemen somliga har påstått, att de funnit sanningen, andra förnekat möjligheten av en lösning, och andra åter fortsatt att söka. De som menar sig ha funnit lösningen, är de i egentlig mening s.k. dogmatikerna, aristotelikerna, epikuréerna, stoikerna osv.; att problemen är olösliga har Kleitomachos, Karneades och några andra akademiker påstått, medan de som fortsätter sökandet är skeptikerna."

Det var de inledande orden i Sextos Empeirikos "Pyrrhonska utkast".

Källor:

Antika skeptiker.

Gunnar Aspelin: Tankens vägar. Den skeptiska filosofien.

ELEATERNA

Parmenides och Zenon

En av de mera betydande grekiska filosoferna före Sokrates var Parmenides, som levde omkring 500 f. Kr. i staden Elea i Syd-Italien. Hans abstrakta tänkande ledde honom till förbluffande slutsatser. Han ansåg att allt som finns, alltså världen, är just det som **kan** finnas — och därutöver kan ingenting någonsin vara till. Det som kan finnas, finns, och det som inte kan finnas, finns inte.

Parmenides hade — liksom många andra människor från tidernas begynnelse — grubblat över gåtan varför överhuvud taget någonting finns. Kunde det inte ha varit tomma intet i stället för världen? Nej, man kan inte tänka sig Intet existera, slöt filosofen, eller, med andra ord: det går inte att tänka sig att icke-existensen har existens; den finns alltså inte, så något **måste** existera, och detta något är det varande, dvs. världen. Något ursprung har inte världen, ty den kan inte ha uppkommit ur det icke-existerande, som inte finns.

Det varandes existens är en absolut nödvändighet och dess icke-existens är absolut omöjlighet. Man kan inte tänka sig världen som icke-existerande, eftersom icke-existens inte är någonting. Och detta är Parmenides grundtanke, som hela hans filosofi bygger på: endast existens finns; icke-existens finns inte. Eftersom en saks icke-existens inte existerar — så resonerar förmodligen Parmenides — följer att saken finns, ty negationerna upphäver varandra.

Att universum, det som är, endast kan existera och inte kan icke-existera, kan vara riktigt. Ty — frågar man sig — vad (när och hur) skulle annars början ha varit? Och vad skulle ha funnits före början? Men Parmenides utvidgar sitt resonemang till att gälla inte bara ett varande som sådant, alltså tillvaron av något slags världsallt, utan även delarna av helheten — och det är detta som gör hans filosofi så egendomlig. Hästar t.ex. kan bara tänkas som existerande — därför existerar hästar. Ja, även om den särskilda häs-

ten Brunte gäller samma sak. Den måste finnas till, liksom världen i dess helhet måste det. Men Brunte dör, och Parmenides förklarar detta så att någon förändring egentligen inte sker. All förändring är skenbar. Världen är ett stillastående helt. Bruntes alla livsdagar finns alltid i ett evigt nu; något livslopp är det inte fråga om.

Allt som är tänkbart existerar, förklarar Parmenides. Ingenting tänkbart är utan existens. Det tänkbara och det existerande är alltså samma sak. Hela världen finns till i kraft av en absolut nödvändighet, såväl i sin helhet som i de detaljer som utgör helheten. Av denna absoluta nödvändighet följer att ingenting kan ha uppkommit, ty om så varit fallet, skulle det ha förvandlats från icke-existerande (som ingenting är) till existerande (som är nödvändigt) vilket är orimligt.

Ingen förändring är således möjlig. Världens rörelser och skeenden är illusioner. I verkligheten är världsalltet ett stillastående, sammanhängande helt — liksom en nedisad värld, som kan beskådas i sin livlöshet. Människan ingår själv i detta orörliga varande och upplever illusionen av rörelse, verksamhet, utveckling — ungefär, kanske, som en filmapparat i våra dagar matar fram stillbilder i en följd, så att de ser ut att tillsammans utgöra ett levande skeende.

Platon säger om detta i en dialog: "Men säg mig då, vid Zevs, skall vi nu verkligen låta övertyga oss om att rörelse och förnuft och liv och själ ej finns hos det fullkomliga varat? Att detta ej lever eller tänker utan är något upphöjt och heligt, utan förnuft, en orörlig bildstod? — Detta vore en fruktansvärd sak att medge."

Att ingen rörelse och förändring skulle finnas strider givetvis mot vår omedelbara erfarenhet. Men Parmenides menade att den yttre erfarenheten bedrar oss. Det enda vi kan lita till, när det gäller vad som är sanning, är vår tanke, förnuftet. Denne filosof är, skriver Anders

Wedberg i sin "Filosofins historia" "den mest extrema representanten för den övertro på det rent logiska tänkandets förmåga, som man möter hos pythagoréerna".

Vårt eget inre, tänkandet, upplever vi ju som fritt, levande och dynamiskt. Men förmodligen ansåg Parmenides, om han var konsekvent, att också detta är en illusion, att alla tankar finns i ett stående nu, utan någon verklig förändring eller utveckling. I så fall iakttar vi bara ett inre, illusoriskt skeende utan att i verkligheten själva av egen kraft tänka tankarna. Och det skulle förstås innebära att Parmenides egen filosofi i verkligheten var något lika stillastående och en gång för alla givet som hela universum i övrigt. Men det är kanske tveksamt om han drog sådana slutsatser. — Fast man kan fråga sig: varifrån kommer en tanke? Vi vet bara att plötsligt är den där. Är det så säkert att vi själva tänkt fram den? Kanske det bara är vårt stillastående inre som iakttar den och identifierar sig med den i ett omedvetet skenspel?

Parmenides syn på verkligheten som ett statiskt nu, där allt som kan finnas, finns, är inte en så utomordentlig galenskap som man i förstörne kunde tro. Vad tiden beträffar, är ju dess natur omtvistad. Man kan ju säga att allt som sker, sker i ett nu. Det förgångna finns inte mer, och framtiden har ännu inte blivit till. Vi upplever aldrig något annat än ett ständigt nu. Och tycker vi inte att medvetandets botten är en tid- och rumlös verklighet? Och förutvetande om framtiden, som den parapsykologiska forskningen konstaterat, tyder det inte på att framtiden redan finns?

Hur Parmenides i detalj resonerade är inte känt. Hans skrifter finns endast bevarade i fragment av filosofiska läroedikt, men hans skarpsinnige lärjunge Zenon (ej att förväxla med stoicismens upphovsman med samma namn) försökte med några s.k. paradoxer visa att all rörelse är en illusion.

Zenon var yngre samtida till Par-

menides, även han från Elea. "Parmenides var Zenons lärare och på samma gång hans älskare", skriver Diogenes Laertios i sin bok "Om berömda filosofers liv, åskådningar och kärnfulla yttranden" (som tillkom i början av 200-talet e. Kr.).

Den mest berömda av Zenons paradoxer har kallats Akilles och sköldpaddan. Snabbspringaren Akilles skall springa ikapp med en långsam sköldpadda. Den senare får ett försprång. A befinner sig vid starten vid punkten a och sköldpaddan, ett stycke framför, vid b. Men när A hunnit fram till b, har S hunnit ett stycke längre, till c, och så snart A hunnit till c, har S i alla fall kommit vidare en bit, till d — och så vidare i all oändlighet: innan Akilles kommit till den punkt där sköldpaddan är, har sköldpaddan hunnit ett, om än litet, stycke längre. Det existerar, säger Zenon, oändligt många tidpunkter efter loppets början, där sköldpaddan har ett försprång framför Akilles.

Akilles och sköldpaddan har av filosofer uppfattats som ett allvarligt och svårt problem, fastän väl knappast någon nuförtiden menar att det bevisar rörelsens omöjlighet. Man kan ju säga att Zenon har ställt upp sitt problem under bortseende från tidens och hastighetens realiteter och att han då givetvis får ett resultat som utesluter tid och förändring. Han utgår således från det som skulle bevisas. I verkligheten har ju Akilles en hastighet så att han tillryggalägger en viss sträcka under en viss tid. Men Zenon skulle förmodligen inte varit nöjd med en sådan invändning utan menat att det ligger något mera och djupare i exemplet än så.

En med ovanstående likartad paradox är det s.k. stadionargumentet, som säger att man aldrig kan nå fram till målet på en kapplöpningsbana, ty innan man kommer fram, måste man tillryggalägga hälften av sträckan, dessförinnan fjärdedelen osv. i det oändliga: rörelsen kan aldrig verkligen komma igång, ännu mindre leda till målet.

De gamla eleaterna var inga dumhuvuden. Det är inte så lätt att komma tillrätta med de problem de ställt. Men ändå, det vore onekligen, som Platon säger, en fruktansvärd sak att medge att allt vi erfar som en levande verklighet, bara är ett stillastående i ett evigt nu. Tydligt är det bäst hålla sig till vad vi spontant upplever, nämligen att vi lever ett verkligt liv, tänker verkliga tan-

kar, deltar i ett verkligt skeende.

Källor:

Alf Ahlberg. Filosofiens historia. Den eleatiska enhetsfilosofien. Gunnar Aspelin. Tankens vägar. Parmenides och enhetsfilosofien. Försokratiker. Parmenides.

Tre stoiker Forts.

Människorna söka ensamhet på landsbygden, vid havet och bland bergen. Även du brukar längta efter detta. Men hur dåraktigt! Vilken stund du vill kan du ju dra dig tillbaka inom dig själv. Ingenstädes ges det ju en lugnare och mera ostörd tillflyktsort än människans egen själ, särskilt när den är så beskaffad, att den som försänker sig i den vinner frid; men frid skapas blott av ädelt sinne. Förinna dig därför ofta denna ensamhet och pånyttföd dig själv.

*

Lev icke som om du hade tusen år framför dig. Döden svävar över dig. Så länge du ännu lever, så länge du ännu kan — var god!

*

Hur lätt det är att avvärja och bortvisa varje oroande och störande föreställning och sålunda genast återvinna sitt sinneslugn.

*

Ingen vederfares det något som han icke enligt sin natur skulle kunna bära.

*

Må gärna någon vara duktigare i brottnings än du, men må ingen vara mera människoälskande, anspråkslösare, undergivnare i motgången och mera överseende gentemot medmänniskornas förseelser.

*

Du kan leva i fullaste hjärtefröjd, om ock alla skymfa dig, om ock vildjur sönderslita ditt bräckliga kroppshölje. Ty vad hindrar dig att trots allt detta bevåra din själ lugn, rätt bedöma vad som händer dig och rätt nyttja vad som erbjuds dig?

Källor:

Gunnar Aspelin: Tankens vägar. Stoikerna. Marcus Aurelius: Självetraktelser.

Epiktetos: Handbok i livets konst. Seneca: Om livets korthet och andra skrifter.

Aforismer av Hazrat Inayat Khan.

En ömhjärtad syndare är bättre än ett helgon som hårdnat i fromhet.

Frihetens väg leder till fångenskap. Det är disciplinens väg som leder till frihet.

Om du önskar att livet skall bli lättare, så höj dig över det komplicerade och det konventionella.

Ju mer man nalkas verkligheten desto närmare kommer man enheten.

Livet är vad det är. Du kan inte förändra det, men du kan förändra dig själv.

Det är inte vår belägenhet i livet, men vår hållning inför livet, som gör oss lyckliga eller olyckliga.

Människan är sin egen åskådnings exempel: om hon är falsk, är allt falskt för henne, och om hon är sann, är allt sant för henne.

Att strida med en annan, skapar krig, men att bekämpa sig själv är förutsättningen för fred.

Det enda som skapas genom livet är ens egen natur.

Ett liv är inte tillräckligt för att man skall lära sig hur man skall leva i denna värld.

Livet efter detta är en fortsättning på samma tillvaro i en annan sfär.

Bästa sättet att leva på är att leva ett naturligt liv.

Man kan bara beklaga den kortsynta imperialistiska maktpolitik som fortfarande härskar i världen. Istället för att genomföra en rättfärdig ordning av de motstridande intressena mellan stormakterna, eller mellan de stora och små makterna, eller mellan kolonialfolken och deras "herrar", försöker de stora och små makterna att rafa åt sig mesta möjliga under det att de förlitar sig på krigsmakt, fruktan, mutor, ekonomisk press och liknande för att tvinga sina motståndare eller konkurrenter till eftergifter. De försöker alla att utrusta sig med de mest omänskliga förintelsevapen. Även när statsmännen talar om internationell kontroll av atombomben, stöder de sig huvudsakligen på den makt som nationen eller blocket av nationer kan sätta upp. Det måste i sanning till ett mirakel, om en varaktig fred skulle kunna bli ett resultat av sådana manövrer!

P. A. Sorokin

RELIGION OCH EROS

I kristen tradition finns ingen förbindelse mellan religion och erotik. Tvärtom har de uppfattats som varandras fiender. Det erotiska har varit bannlyst från den västerländska religionen. Hängivelse åt sexualiteten har betraktats som något syndigt, som Gud inte tycker om. Många är de kristna eller kristet uppfostrade människor som känt motvilja mot samlaget, inte därför att det kunde finnas något motbjudande i en omfamning av den älskade, utan därför att kristendomen gett dem föreställningen om sexualiteten som något smutsigt, i samma klass som superiet och svärjandet.

Men alla religioner har inte avvisat sexualiteten. I antiken, i naturfolksreligioner, i hinduismen har den ofta haft en betydelsefull plats med bl.a. sådana för oss främmande företeelser som tempelprostituerade (i kärlekstjänst invigda, ofta högt ansedda kvinnor, som de rikaste och mäktigaste männen eftertraktade för giftermål) erotiska danser; i många av Indiens religiösa tempel finns sexuella bilder; linga (det manliga organet) och yoni (det kvinnliga organet) är heliga symboler, som människorna böjer sig för i vördnad.

I en del religioner har sexualitet och gudshängivenhet förenats, i andra har den sexuella akten helt saknat gudomlig innebörd och uppfattats som något uteslutande kroppsligt, som stått i motsättning till det andliga, religiösa, till kontakten med Gud.

Att sexualiteten har en central plats i människans liv som ett av hennes starkaste och mest legitima behov är numer i allmänhet accepterat i vår del av världen. Men att den också har en given plats i religionen står vi främmande för. 1941 utkom den tyske filosofen och religionshistorikern Walter Schubart med ett arbete *Religion og Eros* (dansk översättning *Religion og Erotik*, 1969, Haases Facetbøger) där han hävdar att det är en västerländsk tragedi att erotiken har skilts från religionen. De två är, menar han, nära besläktade och sprungna ur samma källa: en längtan och strävan efter enhet och helhet.

Det är inte skönheten som bestämmer vad vi älskar, utan kärleken som bestämmer vad vi finner vackert. Eros följer inte skönheten, det omvända är fallet; Eros höljer allt vad den rör vid i skönhetens glans.

Walter Schubart

Rituell omfamning. Detalj från utsmyckningen av Devi-Jagadamba-templet i Khajuraho, norra Indien. Ca 1000 e. Kr. (Bild från "Religion og Eros".)

Schubart har velat verka för en naturlig sammankoppling av religionen och erotiken. De första orden i hans bok lyder: "Det religiösa och det sexuella är de två starkaste krafterna i människolivet. Den som menar att de är födda motståndare till varandra, bekänner sig därmed till tron på själens eviga splittring. Den som gör dem till oförsonliga fiender, sönderriver människohjärtat." Schubart vill ge själen dess enhet tillbaka. Han skriver att om det inte lyckas att ge religionen och erotiken en ny, nära och lycklig relation till varandra och försona människans värdighet med sexualiteten,

kommer vi aldrig att få uppleva en pånyttfödelse av religionen. "Men om det lyckas, kommer Eros att få en ny, sakral värdighet, religionen ny, vital kraft, och människan, som blivit hård i årtusendens villfarelser, splittrad och berövad sin enhet, skulle med själens enhet också återfinna dess förlorade frid."

Eros är kallad till människornas befrielse, missionerar Schubart. Den erotiska människan (som är motsatsen till den asketiska, i celibat och avskildhet levande) ger sig helt hän i sin kärlek. Hon frigör sig från jagiskhet genom hängivelse åt det som anses värt att älska och tillbed-

ja. Ändå är Eros inte till sin art kärlek till en bestämd människa, den utvalda, utan ett evigt värde i sig, för vilket den älskade är en symbol. Eros är människans stora befriare, och de som befrias skänkes en djup lycka.

I en del religioner, där sexualiteten har haft en helt central plats, har människorna under samlaget uppfattat sig som representanter för det gudomliga skapandet. Könsakten innebar inte bara, eller inte ens i första hand, ett njutningens rus, utan en hängivelse i glädje åt den gudomliga skaparkraften. Hela universums väsen uppfattades som Eros. Människorna såg sig således som delaktiga i en kosmisk erotik. Den sexuella kärleken i sig var helig, gudstjänstens centrum var könsakten, som utfördes av ett utvalt par eller av massorna, ibland i extas, berusade av vin. — I antiken var tempelskökor en företeelse, som förekom i de flesta länder. På många ställen var det så att de invigda hetaerna inte fick lämna templet. De levde som i kloster men med plikt till prostitution i stället för till kyskhets. "Ingen helig institution är så långt från kristen och buddhistisk ande som hierodulernas invigda gärning", skriver Schubart.

I kristen tanke har funnits mycket av ringaktning för kroppen, i det man sett en motsättning mellan (syndig) kropp och ande. Kroppen har tillhört världen, men anden har tillhört Gud. Schubart: "Till människans gudomliga väsen hör också kroppen. Man kan inte helga erotiken utan att ge kroppen en ny värdighet." Erotikens hör alltså hemma inom religionen; religionen bör tolka erotiken, inpassa den i sin livs-åskådning på ett centralt och bejakande sätt, inte avvisa den.

Den sexuella askesen är onaturlig för människan, understryker Schubart. "Man måste till sist erkänna att askesen har medansvar för det sedliga förfall som under den senare medeltiden präglade såväl påvehovet som flertalet av klostren. Upprättandet av tiggardordnarna och flagellantrörelsen var de ärliga kristnas appell till de avfälliga och vilseförda. Några nunnekloster drev det så långt att de statserkända bordellerna beklagade sig över den illojala konkurrensen och inte längre ville betala avgifter. Munkars och nunnors ömsesidiga besök hos varandra hörde till ordningen för dagen. (Många munk- och nunnekloster var förbundna medelst underjordiska gångar för att låta den syndi-

ga trafiken pågå bakom ryggen på offentligheten.) Åtskilliga munkar höll konkubiner. Präster levde ohämmat samman med sina hushållerskor." Schubart menar att den naturstridiga askesen har en demoraliserande verkan. Det förträngda behovet bryter fram och skapar en förvildning. Reformationen måste delvis ses som "den rena driftsnaturens uppror mot onatur och hyckleri, skarp, frisk lufts inträngande i lastens kvalmiga atmosfär".

Det är Schubarts mening att erotiken frigör människan. "Den erotiska frihetens väsen är ett lycksaliggörande växande ut över det timligt-personliga, en frigörelse genom kärlek. I denna mening betyder det: att vara fri, att leva i ett högsta värde, befriad från sitt eget jag. Den erotiska människan går utanför sig själv, den asketiska drar sig in i sig själv, och var och en av dem kallar sin väg för frihetens

väg." Hos asketen finns det rikligt med egoism, av stolthet och vilja till självhävdelse, medan den erotiska människan visar hängivelse för andra i det hon vänder sin Eros mot omvärlden.

"Hur mycket mister religionen inte", utbrister Schubart, "när den mister Eros!" Den sexuella kärleken gör sinnet mjukt och öppet för intuitioner, den gör det lätt för hängivelse och offer. "Den som lever i det erotiska nådetillståndet, har den rätta inställningen till allting."

*

Walter Schubart föddes 1887 i Tübingen. Han tog doktorsgraden i filosofi i Riga, Lettland, där han senare blev professor. Vid tyskarnas inmarsch i Riga 1941 deporterades han med sin familj till Ryssland, och hans fortsatta öde är okänt. — Boken *Religion og Erotik* är på många sätt gammaldags och främmande för vår tid, men den intresserade läsaren kan finna åtskilliga korn av väsentligt värde där.

Kung Mykerinos och drottning Khamerernebti från den fjärde egyptiska dynastin (2723 — 2563 f. Kr.). Skulptur från daltemplet framför kungens pyramid vid Gize. (Bild från "Religion og Eros".)

Martin Buber Forts.

yttranden, har ansetts bero på att chassidim och Buber inte bara påverkats av judendomen utan även (omedvetet) av den kristna traditionen. Själv har Buber energiskt bestritt detta och menar att förhållandet är det omvända. Enligt hans mening beror likheten i stället på att Kristus var i så hög grad genomsyrad av det judiska fromhetsliv, som kännetecknade "de stilla i landet" (i motsats till fariséerna och de skriftlärdar), att hans kärlekslära, ehuru framställd som "ett nytt bud", vällde fram ur denna åder.

STORHET OCH ÖDMJUKHET

Det tredje draget är ödmjukheten. Varje människa skall känna sig som en Guds medarbetare, förstå sin begränsning och sin särskilda uppgift i det stora frigörelseverket. "Att uppleva skapelsen som ett hav och sig själv som en våg, det är ödmjukhetens stora mysterium." Men denna ödmjukhet har ingenting med servilitet och självförnedring att göra. Den är tvärtom förbunden med känslan för människans värdighet, den kungliga rang som tillkommer varje människa såsom skapad till Guds avbild och bärande den gudomliga konstnärens signatur. "Det största onda är om du glömmar att du är en konungason", citerar Buber efter en chassidisk text. Den som är genomträngd av denna känsla för varje människas "kungliga börd" förhåller sig inte över den ringaste av sina bröder och systrar, betraktar ingen människa såsom ohelig eller oren, hur djupt än den gudomliga gnistan i henne förmår dölja sig. Ja, Buber omfattar med särskild kärlek de i denna världens ögon ringa, som ofta står Gud närmast. "Ingen bön", skriver han, "är kraftigare och tränger djupare in i de himmelska världarna än den enfaldiges, som inte förmår forma den i ord utan där den endast framgår ur hjärtats innerliga längtan... Gud hör den likt en konung, som lyss till näktergalens sång i skymningen i sin trädgård. För hans öra klingar den skönare än furstarnas hyllningsrop i kröningshallen."

FRIDSRIKET

Alla de tre nämnda dragen sammanfattas i det fjärde, som Buber kallar intentionen, målsättningen, meningen med varje människas liv. Var och en är unik men alla arbetar de på ett gemensamt mål, och

detta är, såsom redan sagts, det messianska fridsrike, där "Guds härlighet" förts hem till sitt ursprung. Man tänker sig vanligen den judiska messiastron såsom en tro på en gestalt, som vid tidernas ände skall framträda, beklädd med Guds fullmakt och utföra hans frälsningsverk. Men för Buber är som antytts varje god handling ett led i arbetet på det messianska riket och Messias snarast en kollektiv benämning på detta arbete. "Det är ett misstag", skriver han, "att föreställa sig att den judiska messias tanken endast knyter sig till tron på ett skeende i den yttersta tiden och till en enda gestalt såsom medelpunkten i detta skeende. Vissheten om den medverkande kraft som förlänats människor släktleden igenom förenar den yttersta tiden med nutiden."

*

Det skulle föra för långt att här närmare dröja vid Bubers uppfattning om hur samhällslivet på grundval av hans "jag-du-filosofi" bör gestaltas. Han har närmare utvecklat detta särskilt i sin på engelska publicerade bok *Paths in Utopia* (London 1949). Hans framtidsvision är en socialism, men inte en sådan efter ryskt mönster, byggd på en centralisering av livet till staten, utan på små, relativt självständiga gemenskaper, mera i stil med de gamla utopisterna än med marxismen.

Det unika med Buber är, som jag redan sagt, att han ehuru trogen sin judiska tradition likväl har ett allmänmänskligt budskap till en i flack oandlighet försjunken kultur, ett budskap som bland annat i högsta grad angår det alltmer brännande problemet om världsreligionernas möte.

En enda solstråle är tillräcklig för att driva bort många skuggor.

Fransiscus av Assisi

*

Kärleken skapar förståelse. Den som älskar allt, förstår allt. Fördjupa din kärlek och du skall därjämte fördjupa din förståelse.

Lionardo da Vinci

*

Visserligen är världen full av lidande, men den är också full av kraft att segra över det.

Helen Keller

Two books

alternativ TRO

med artiklar ur SÖKAREN
har utkommit på

proprius

Bok 1 berättar om buddhism och hinduism, samt något om islam, baha'i och sufi.

Bok 2 behandlar bl a mystik, meditation, ockultism, esoterik samt ovanliga former av kristen tro.

"Böckerna bör läsas också av oss som är aktiva i Svenska kyrkan. De hjälper oss att ta de nyreligiösa rörelserna på allvar."

Sten Rodhe i Lundastiftet

"...en både angelägen och välkommen bok".

Bo S. Hammar i Kvällsposten

ALTERNATIV TRO: 1 80:-

ALTERNATIV TRO: 2 80:-

inkl. moms

Finns i bokhandeln

Även hos förlaget PROPRIUS, Värtavägen 35, 115 29 Stockholm.
Tel. 08-60 96 02.

CENTER för HELHETSSYN och HEALING

information
kurser
behandlingar
utbildning

ny adress:
Box 117, 391 21 KALMAR

Till Himalaya

Paul Brunton Inb. 98:-
PB sökte ensamheten i naturen. Han gjorde det mäktiga Himalaya till sin lärare i meditationens konst...
OBS! Boken är nyutkommen!

Den hemliga vägen

Paul Brunton 165 sid. Inb. (98:-) 60:-.
Prissänkningen gäller 3 mån. från tidningens utgivning.

Vi har samtliga böcker av Paul Brunton som finns på svenska.

Medvetandet och döden

Kersti Wistrand, Jan Pilotti 110:-
I den moderna fysiken rör man sig numera med begrepp och dimensioner av verkligheten som vi inte kan uppfatta med våra sinnen. På så sätt närmar sig idag så olika vetenskaper som fysik, medicin, psykologi och religionshistoria varandra...

Tidig höst

Krister Ljunggren Hft. 158 sid. 80:-
Rakt och osentimentalt skildrar författaren sin frus 10-åriga kamp mot sjukdomen MS. Som läsare får man en god inblick i de handikapp som sjukdomen orsakar och de krav detta medför på familj, anhöriga och inte minst den drabbade själv. Boken är litterärt opretentiös men inte desto mindre viktig.

Bevis för fortsatt liv efter döden

Elisabeth Andersson, 160 sid. Hft. 45:-
Författarinnan, född 1899, har genomlevat spiritualismens fantastiska genombruttsår med materialisationer, direkt-röster, levitationer, apportioner etc. Har deltagit i seanser och cirklar med Agnes Röklander, Einer Nielsen, Ernst Broberg m fl kända medier.

Ut på yttersta grenen

Shirley MacLaine 290 sid. Inb. 135:-
Den världsberömda filmstjärnan och showartisten berättar i sin nya bok om ännu märkligare upptäckter och upplevelser. I Sverige och USA får hon kontakt med medier och vänner som ger häpnadsväckande svar ... ut i tillvarons yttersta mysterier där tanke och förnuft svindlar.

Vallfart

Birgitta Fries-Ossiann 172 sid. Inb. 70:-
Bokens inre budskap är "mäktigt" i sin inneboende allt omfattande storhet och skönhet. Hela tiden pekar innehållet i boken på livets inre mening och slutliga syfte. Slutligen utmynnar den i den apostoliska satsen "störst av allt är kärleken".

FÖRLAGET MOT LJUSET

Box 28, 197 00 Bro.
Tel. 0758-475 08.

Vår rikhaltiga prislista får Du GRATIS och PORTOFRETT.

Det finns ingen död

R-L Luukanen 182 sid. Hft. 76:-
Författarinnan redogör för olika parapsykologiska fenomen som frigörelse från kroppen, levitation, medier, automatisk skrift och återfödelse. Hennes framställning bygger på egna erfarenheter och vad andra berättat för henne, samt forskning som bedrivs främst i USA och Sovjet.

Från andra sidan

George G. Ritchie, Pocket 40:-
1943 dog George Ritchie och återvände sedan till livet igen med en häpnadsväckande berättelse — upplevelsen av döden och livet därefter.

Stora spökboken

Spökhistorier från hela världen.
Cecilia Mörner 160 sid. ill. Inb. 79:-
Det är en riktig spökbok med berättelser om vampyrer och gästar, spöken och rasslande skelett. Boken passar för ungar i alla åldrar.

Du har sett författarinnan Maria Gripe i TV-rutan ett flertal gånger?
Här följer tre av hennes böcker:

Agnes Cecilia Inb. 70:-
Den här krypande känslan av något oförklarligt, av att någon plötsligt finns bakom ryggen på henne och iakttar.

Tordyveln flyger i skymningen

276 sid. Inb. 65:-
Och de vita skuggorna i skogen Inb. 70:-

Alchemi

- 101 Georgi von Welling: OPUS MAGO CABBA-LIETICUM ET THEOSOPHICUM. Nachdruck der Ausgabe Frankfurt und Leipzig 1764. 1 Band, 600 Seiten, 15 Kupferstiche im Text. Format 18,0 x 21,5 cm. Kunstdrucker Einband. Preis: SKR 150,00
- 102 Hermes Trismegist: NATURWEG. Nachdruck der Ausgabe Leipzig 1782. Adam F. Böhme. 1 Band, 100 Seiten handgeschriebener Text, sowie 40 Seiten moderner Text. 4 Textillustrationen. Format A-4. Preis: SKR 120,00
- 103 A. J. Kirchwegger: AUREA CATENA HOMERI. Nachdruck der Ausgabe Frankfurt und Leipzig 1723. 1 Band, 110 Seiten, 1 Kupferstiche im Text. Format Folio. Preis: SKR 120,00
- 104 Liber III. CATENAE AUREAE HOMERI, de Transmutatione Metallorum. Nachdruck der Ausgabe Schw. Hall 1770. 1 Band, 84 Seiten. Format Folio. Preis: SKR 120,00
- 105 Arnaldi de Villa Nova: CHEMISCHE SCHRIFTEN. Nachdruck der Ausgabe Frankfurt 1683. 1 Band, 105 Seiten, 4 Kupferstiche im Text. Format Folio. Preis: SKR 120,00
- 106 R. Abraham Eleazar: URALTES CHYMISCHES WERK. Nachdruck der Ausgabe Erfurt 1735. 1 Band, 136 + III Seiten, 23 Kupferstiche im Text. Format A-4. Preis: SKR 175,00
- 107 Nicolai Flamelli: CHYMISCHE WERCKE. Nachdruck der Ausgabe Hamburg 1681. 1 Band, 197 Seiten, 2 Kupferstiche. Format A-4. Preis: SKR 150,00
- 108 Basilus Valentinus: TRIUMPHAL CHARIOT OF ANTONY. Reprint of the edition London 1893. Translated to English, with a Biographical Preface by Arthur Edward Waite. Size 8 204 pp. Bound. Price: SKR 120,00
- 109 Th. Schaeffer: ALKEMIENS BETYDELSE. Faksimil från 1909 års Svenska upplaga. 1 band, 79 sidor. Format 8. Pris: SKR 50,00

Geheime und Vergessen Wissenschaften

Samarāṅgaṇa-sūtradhāra

The 31st chapter named Yantra-vidhāna

अथ यन्त्रविधानं नामैकत्रिंशोऽध्यायः ।

Production of Machines or Mechanical Contrivances

by King Bhoja

1 vol. 45 pages, translated to English, Size A-4
Preis:SEK 110,00

FORGOTTEN DISCOVERIES

KEELY-PICTURES OF HIS DISCOVERIES

Free energy engines.

Reprint from original photos about 1880 - 96.
1 vol. 54 pictures and preface in English, Size A-4
Preis:SEK 150,00

Jag önskar beställa följande böcker: Nr.

☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Porto tillkommer.

Varia

- 110 Une nouvelle édition du livre de Les PROPHECES de M. MICHEL NOSTRADAMUS, a LYON par Benoit Rigaud, 1568. Broché A-4, 60 page, 201 authentique. Au prix de SKR 120,00
- 111 L. Abbé H. Boudet. LA VRAIE LANGUE CELTIQUE. Reproduire en fac-similé, Carcassonne 1886. Broché 8, page 310 + un carte. Au prix de SKR 150,00
- 112 L. Abbé H. Boudet ? DU NOM de NARBONNE, une manuscrit de l'abbé. Broché A-4, 10 page. Au prix de SKR 50,00
- 113 MANUSCRIT de L. ABBÉ DELMAS. Broché A-4, 10 page. Au prix de SKR 40,00
- 114 MANUSCRIT de Henri Lobineau DOSSIERS SECRETS. Broché A-4, 30 page. Au prix de SKR 80,00
- 115 MANUSCRIT de Madeleine Blancasall. LES DESCENDANTS MEROVINGIENS ou L'ENIGME DU RAZES WISIGOTH. Broché A-4, 19 page. Au prix de SKR 80,00
- 116 MANUSCRIT de Anne Les Hialer. TRESOR AU PAYS DE LA REINE BLANCHE. Broché A-4, 5 page. Au prix de SKR 30,00
- 117 DOCUMENTATION ILLUSTREE de RENNES LE CHATEAU de G. de l'Holm. Broché A-4, 17 page. Au prix de SKR 80,00
- 118 Une nouvelle édition du livre de Les PROPHECES de M. Michel NOSTRADAMUS a LYON par Antoine Besson, 1691. Broché A-4, 74 page, 218 authentique. Au prix deSEK 120,00
- 119 C. J. Love Almqvist: Amskötter som bidrag till GULDMAKERIETS HISTORIA. Faksimil från 1887 års Svenska upplaga. 1 band, 84 sidor. Format 8. Pris: SEK 60,00

Bertil Falk:

Framtidens kristna kyrka håller på att växa fram

Sökandet efter mening i livet har ibland tagit sig drastiska uttryck. Österländskt tänkande har slagit in breda kilar i vår västerländska tillvaro. Gurun och rishin och yogin har kommit flygande i sina privatplan eller dragit fram i flottor av flotta Rolls Royce-bilar. Besvikelsen över en rad sådana handledare och deras rörelser är i dag stor på många håll. Bakslagen har varit många. En del har kommit till oss för att tjäna pengar. Andra rörelser har innehållit ondska. I stället för lösning av individens problem har problem fördjupats eller skapats. Det gäller inte allt, men det har varit svårt att skilja agnarna från vetet.

Kvar står att den österländska gudsbilden och återfödelse tanken tycks ha kommit för att stanna. Den till och med gör inbrytningar på kristen mark. Detta har skett samtidigt som kristendomen förlorat greppet över skarorna så att man i dag måste betrakta kristna i Sverige som en ren minoritet.

En lära som placerar de goda i para-

diset och de andra i helvetet upplevs som primitiv i en tid av miljövård och återanvändning. Reinkarnation känns mer i linje med kretsloppet i naturen. En Gud med skägg som straffar folk är inte lika sublimt trovärdig som en Gud som omfattar allt.

Har kristendomen någon chans i det läget? Dess anspråk på att besitta sanningen har gjort att många kristna uppträtt överlägset och intolerant under tidernas lopp. Det har i sin tur satt kärleksläran ur spel och man kan i sanning i frågasätta om blint troende missionärer som sett ner på de kulturer i vilka de verkat egentligen har varit kristna.

Nu finns det emellertid många tecken på en nytändning. Jag tänker då inte på den egendomliga form av kristen fundamentalism (framgångskristendom) som nu också dykt upp i Sverige. Denna pop-kristendom tycks vara en tidsbunden företeelse.

Teologen Larry A. Jackson, som presiderar över Lander College i South Carolina har i tidskriften THE

FUTURIST (Framtidaren) anvisat vägar som den judisk-kristna religionen bör gå för att övervinna sina problem. Här är delar av hans recept: 1.) Framtidens kyrka bekräftar att grunden för tillvaron och skapelsen är och förblir ett mysterium.

2.) Framtidens kyrka bekräftar tron på Gud.

3.) Det centrala budskapet blir att den yttersta verkligheten är Kärlek.

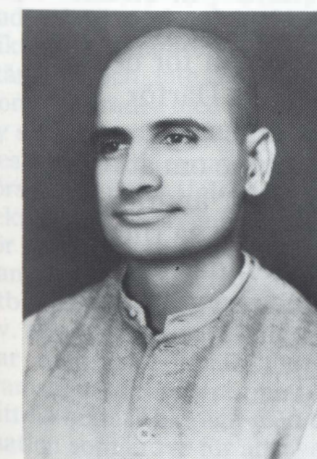
4.) Framtidens kyrka kommer att ställa krav på människorna.

5.) Framtidens kyrka innebär engagemang i rättsfrågor.

Mycket av allt detta förefaller beaktat. Ludvig Jönsson har hos oss anvisat liknande vägar.

Robinson, Jönsson, Jackson.

Kristendomen och kyrkan håller antagligen på att ömsa skinn i en brytningstid då konkurrensen om sökande människor bara fördjupas i takt med att avsaknaden av bärkraftiga livsvärden blir allt större för allt flera.

N. U. YOGA CAMP • Gylling • 1986

Var med på **Swami Narayanandas** yoga och meditationsläger i sommar.

Närmare upplysningar får du från

N. U. Yoga Ashrama, 31402 Långaryd.

AB G WENDELHOLM
FÖRLAG

Box 14069, S-104 40 Stockholm

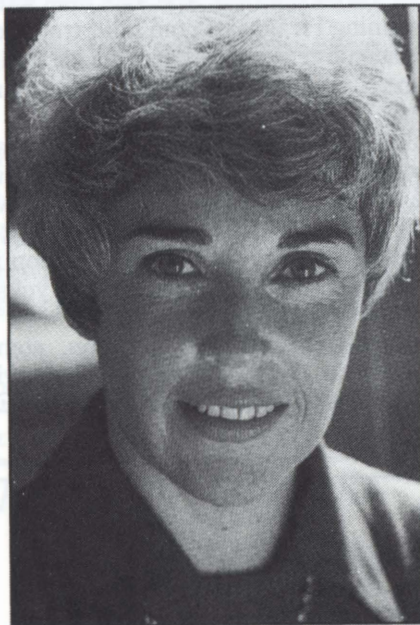
A COURSE IN MIRACLES

av Robert Skutch

Andra och sista delen

Från september 1972, då "upptecknandet" av *A Course in Miracles*, avslutades, till mars 1973 visade dr William (Bill) Thetford materialet för endast fyra personer — Hugh Lynn Cayce, ordförande i Association for Research and Enlightenment; fader Michael, en katolsk präst och doktorand i psykologi under Bills handledning; och två personliga vänner. Alla reagerade positivt på Kursen, fast på olika sätt.

Hans båda vänner fann materialet intressant intellektuellt sett men önskade inte arbeta med lektionerna. Hugh Lynn ansåg att arbetet var "oerhört viktigt" och att dess absoluta inre konsekvens visade att

Judith R. Skutch, ordförande i Foundation for Inner Peace. Det var hon som genom en serie mirakler "upptäckte" och utgav Kursen.

Kursen ägde kraften att "förändra miljoner människors liv". Prästen, som ju förut hade studerat både teologi och mystik, ansåg att kursen var i full samklang med de mer betydande österländska mystiska lärorna samt att lektionerna var briljant formulerade.

Bill hade haft svårigheter med att övertyga Kursens "upptecknare", dr Helen Schucman, om att det var rätt att visa den för dessa fyra personer. Därför sökte han heller inte övertyga henne om att den borde visas för andra. Kursen ställdes så tillbaka i arkivskåpet, där den skulle finnas tryggt inlåst i väntan på framtiden.

Vid tiden för Kursens fullbordan kom Bill också händelsevis i kontakt med dr Kenneth Wapnick, en ung psykolog, som fått doktorsgraden fyra år tidigare. Dr Wapnick var född och uppfosttrad i den mosaiska tron men hade i mitten av år 1972 haft en djup mystisk upplevelse, som fått honom att "inse" att han skulle bli katolik. Han hade blivit officiellt döpt i oktober samma år. Ken vann omsider Bills och Helens förtroende och fick se det 1500-sidiga manuskriptet till *A Course in Miracles*. Efter att ha studerat Kursen i nära tre månader, drog Ken slutsatsen att hans andliga liv stod i samband med den på något sätt. Han hade rätt.

I mitten av september 1973 började han varje dag åka till Presbyterian-sjukhuset i New York, där Helen och Bill arbetade, för att noga läsa varje avsnitt av Kursen flera gånger om och sedan diskutera med Helen sådana redaktionella frågor som vilka ord som skulle skrivas med stor begynnelsebokstav och hur kapitelrubrikerna skulle formuleras. När de inte kunde komma överens i en fråga, brukade de be om ledning, och svaren de fick, var för sig, sammanföll alltid. Samtidigt aktade de sig noga att inte bearbeta materialet utan låta det vara orört precis så som Helen mottagit det.

Inemot slutet av januari var arbetet slutfört till bådars fulla belåtenhet. Manuskriptet, som ursprungligen hade omfattat 500.000 ord i löpande text, förelåg nu i form av en kurs för självstudier, lättläst och enhetlig i stilen. Helen erfor äntligen en känsla av befrielse. Bill visste att de gjort sitt bästa och Ken kände djup tacksamhet över att ha kunnat bidra till ett arbete han visste hade stor andlig betydelse.

Under denna tid hade Rösten, som dikterat Kursen, varit tyst, förutom en diktamen av vad som föreföll henne vara teknisk information om något slags elektronisk apparat som hade något samband med helande. De dikterade uppgifterna verkade ofullständiga och inte helt tydliga men kompletterades med bilder Helen fick av själva apparaten. Dessa kunde hon beskriva med egna ord. Emellertid förstod varken Helen eller Bill den tekniska sidan av informationen, varför de beslöt att lägga materialet åt sidan tills någon person med teknisk utbildning skulle komma in i deras liv. (Under åren som gått sedan dess har materialet visats för ett antal framstående forskare, men ingen har hittills kunnat bidra med den information som krävs för att bygga apparaten.) Helen och Bill arbetade under tiden vidare i sina yrken men lyckades

inte särskilt väl i försöken att förbättra det personliga förhållandet.

Genom en vän mötte Bill i maj 1975 Douglas Dean, teknologie professor, vilkens intresse för parapsykologi hade lett honom att forska i Kirlian-fotografering. Bill tyckte att det vore en god idé om han och Helen träffade professor Dean personligen för att dryfta vissa frågor av gemensamt intresse. Han inbjöd därför Douglas på lunch med dem på Presbyterian-sjukhuset.

När Douglas fick inbjudan, tänkte han genast på sin nära vän Judith Skutch, som delade hans intressen och var ordförande för Foundation for Parasensory Investigation (Stiftelsen för parasensorisk forskning). Han visste att Judy också var mycket angelägen om att få tala med representanter för skolmedicinen om holistiska synpunkter på helande. Han tänkte att detta kunde bli ett utmärkt tillfälle för henne att lägga fram sina idéer för sakkunniga, som dessutom arbetade vid en av de mest aktade medicinska institutionerna i landet.

Foundation for Parasensory Investigation hade grundats år 1971 av Judy och hennes man Robert (Bob) Skutch. Stiftelsen skaffade fram bidrag och delade ut stipendier för utforskning av paranormala fenomen.

Arbetet med Stiftelsen upptog Judys hela tid, då hon och Bob var enda personalen och han hade ett heltidsarbete på dagarna som investeringskonsult.

Eftersom det fanns så många forskningsprojekt som behövde finansiering, gick Judys tid åt till att tala med dem som sökte stöd, bedöma projektens inbördes vikt, rådgöra med sina många sakkunniga vänner på området samt att i största allmänheten föra samman människor med liknande mål.

Bidragen, som Stiftelsen delade ut som stipendier, var mycket blygsamma. Det första forskningsstödet gick till drömlaboratoriet på Maimonides-sjukhuset, där man experimenterade med förändrade medvetenhets-tillstånd.

Under Stiftelsens första tid hade Bob inte bara arbetat med paranormalt helande utan även intresserat sig för automatisk skrift. Efter hand som han fördjupade sig i det senare ämnet, fick han lust att själv experimentera i det. Som ett resultat därav har han sedan februari 1972 varje kväll upptecknat material i ett meditativt tillstånd. Den myckna inre ledning han erhållit har visat sig vara av stort värde för honom, inte bara i det helande arbetet utan också som en tillförlitlig källa till hjälp att fatta beslut, som verkat kräva mer än blotta lo-

giska grunder.

Såväl paranormalt helande som automatisk skrift tillhörde de ämnen Stiftelsen var intresserad av att ge forskningsstöd. Judy och Bob ansåg att Stiftelsen också skulle bidra till att göra dessa ämnen bättre kända för allmänheten. Stiftelsen finansierade också ett antal offentliga konferenser med början år 1973. Ett exempel på sådana var "Psykiskt helande: från myt till vetenskap" med deltagare som doktorerna Lawrence LeShan och Stanley Krippner, helarna Olga Worrall och Edgar Jackson, liksom syster Justa Smith, som gjort banbrytande forskning om effekter av helande på enzyms stabilitet.

På uppmaning av Stanley Krippner finansierade Stiftelsen även de två första "konferenserna på västra halvklotet om akupunktur, Kirlian-fotografering och människans aura". Dessa var de första konferenser som behandlade dessa ämnen, och de var tillräckligt viktiga för att deras handlingar skulle tryckas.

Därtill höll Judy ett vakande öga över de många forskningsprojekt, som Stiftelsen gav bidrag till. Ett av dessa var det epokgörande arbete med fjärrsyn, som utfördes på Stanford Research Institute International under medverkan av den israeliska paranormala talangen Uri Geller. Projektets rön publicerades i den ansedda brittiska tidskriften *Nature*. Detta såväl som en minikonferens av 16 världsberömda fysiker hade mycket stor betydelse i försöket att få ett globalt erkännande av forskningen om paranormala funktioner.

Judy åtog sig alltmer ansvar. Hon ingick i före detta astronauten Edgar Mitchells Institute of Noetic Sciences som styrelseledamot och medgrundare. Hon ingick i lärarkåren vid New York-universitetets Skola för fortbildning, där hon gav kurser i experimentell parapsykologi och nya dimensioner i helande. Hon accepterade också inbjudningar att tala i radio och television om sitt arbete och, som om detta inte vore nog, började hon också arbeta på sin doktorsavhandling vid Institute för humanistisk psykologi.

Hennes yttre liv började så likna en trupp virvlande dervischer. Hon började även få fysiskt ont av det, då hon drabbades av ett allvarligt magsår.

"Jag vet mycket väl vilken inverkan känslorna kan ha på ens fysiska välbefinnande," säger Judy nu efteråt, "men vetenskapen om detta hjälpte inte mot symptomen alls. Insikten om att det var jag som gjorde detta mot mig själv fick mig faktiskt bara att känna mig ännu mer frustrerad. Jag sökte och sökte efter svaren

som kunde hjälpa mig ut ur fångelset jag hade byggt åt mig själv, men ingenting tycktes hjälpa. Det enda jag visste var att med alla dessa olika sidor av arbetet som jag utförde fanns det ändå inte ett enda projekt som inte lämnade mig känslan av att svaren var ofullständiga — att någonting fattades. Jag hyste respekt för den vetenskapliga metoden, stödde den och trodde att den var absolut nödvändig. Men de andliga aspekterna vidrörde vi inte ens, trots att vi i alla våra projekt — och särskilt i dem som rörde helande — var medvetna om att man gång på gång uttalade sig om det andliga."

Känslan av inre tomhet fortsatte och hotade att spränga henne. En dag när hon var ensam i sovrummet började hon gråta, och utan att riktigt veta om det ropade hon, förtvivlad och övergiven: "Kan inte någon däruppe hjälpa mig!" Orden förbluffade henne, ty hon hade aldrig brukat tala eller ens tänka så tidigare.

*

Den 29 maj 1975 körde Douglas och Judy till Presbyterian-sjukhuset på Manhattan. Där träffade hon dr William Thetford, en lång, stilig, lugn och vänlig man, och dr Helen Schucman, en smal, kort kvinna i sena medelåldern. De var arbetskamrater. De fyra gick in i kafeterian, där Bill ledde dem till ett ganska lugnt bord.

Efter övligt småprat ledde Judy in samtalet på det hon ville diskutera med Bill och Helen, men av någon anledning visade de inget intresse för ämnet holistisk hälsa. Båda fortsatte att tala om forskning i allmänhet, och ju mer de talade, desto mer undrade Judy vad hon hade där att göra. Under samtalets gång kände emellertid Judy att Helen funderade på något hon inte ville yppa. Hon hade ingen aning om vad det kunde vara mer än att det inte hade något att göra med forskningsprojekten hon talade om. Och så vid desserten fann sig Judy säga till Helen något som förvånade också henne själv: "Du hör en inre röst, eller hur?" Helen svarade inget men bleknade, och Judy skämdes och var förlägen för det hon spontant sagt.

Bill avbröt genast samtalet, reste sig från bordet och bad Judy och Douglas att följa med till hans rum. Där presenterade han och Helen dem för kollegan dr Kenneth Wapnick. Bill läste sedan dörren och frågade dem lugnt: "Vill ni vara snälla och behålla för er själva allt vi kommer att tala om i det här rummet?"

Under de två timmar som sedan följde berättade Bill och Helen för Judy och Douglas om det som skett

de tio senaste åren. Händelserna de beskrev föreföll inte Judy bisarra, och hon betraktade inte de båda människorna som underliga. Hon kan inte förklara varför, men hon minns att hon på något sätt kände det som om hon återförenades med sin "verkliga" familj och att det som de berättade verkade helt naturligt, som om det vore en fortsättning av händelser hon tidigare varit inbegripen i.

Därpå låste Bill upp sitt arkivskåp och tog fram sju stora svarta pärmar av det slag som doktorander brukar använda för sina avhandlingar. Han ställde dem på skrivbordet och sade: "Var så goda, femton hundra sidor *A Course in Miracles*."

Judy kände sig uppjagad, grep efter pärmen som innehöll Läroboken och öppnade den. Hon läste inledningsorden:

Detta är en kurs i mirakler. Det är en obligatorisk kurs. Endast tiden då man tar den är frivillig...

När hon hade läst detta stycke, hävde hon en djup suck av lättnad och sade tacksamt för sig själv: "Äntligen... det här är min karta till resan hem." Hon visste också att detta var svaret på hennes "rop på hjälp" för det svårlösta problem hon höll på att genomlida.

"Vill ni att jag inte visar Kursen för någon av mina vänner?" frågade hon till svar på det begärda tyshetslöftet.

"Nej", sade Bill. "Vi är säkra på att Kursen inte skall hållas hemlig. Det enda är att vi inte vill att våra namn förknippas med den på något sätt."

"Du förstår", tillade Helen, "det skulle bli ganska pinsamt att förklara för våra kolleger hur allt detta har hänt."

"Men ännu viktigare", sade Bill, "är att detta material står helt för sig självt. Det *behöver* inga personer att stödja sig på. Gud vet att det finns nog med personkulturer överallt omkring oss, och denna Kurs bör *inte* ge anledning till ännu en. Helen och jag anser inte att vi kan representera det här materialet, eftersom vi inte visar det i våra liv tillräckligt. Som du kommer att märka, Judy, är materialet en kurs för självstudier. Helen och jag är inget annat än elever."

När Judy återkom hem samma dag, berättade hon hela historien för Bob och började genast läsa Läroboken. Medan hon fördjupade sig i den, kände hon en våg av tacksamhet skölja över sig, ty hon visste att hennes liv skulle förändras på ett sätt som överträffade hennes vildaste drömmar. Den kristna terminologi Kursen använde utgjorde inget problem för henne. Bill hade nämligen tidigare den dagen förklarat, att Kursen utgick från denna terminologi ef-

tersom kristendomen var den förhärskande religionen i västerlandet och att människorna därför skulle ha lättast för att identifiera sig med ett sådant språk. Han hade också sagt till Judy att mycket av det kristna språket användes på ett annat sätt än traditionellt.

"Ett exempel. Med *försoning* menar Kursen undanröjandet av felsynen att vi är skilda åt från varandra och från Gud."

Från och med dagen därpå hade Judy, då hon inte var på resa, nästan dagliga möten med Helen, Bill och Ken, då de diskuterade meningen och avsikten med Kursen.

Två veckor efter att hon mottagit Kursen från Helen och Bill skulle Judy resa till Kalifornien. Hon skulle bland andra träffa sin studiehandledare, dr Eleanor Criswell vid Institutet för humanistisk psykologi i San Francisco. Hon frågade Helen och Bill om hon fick taga med sig de sju pärmar som innehöll Kursen och visa dem för några nära vänner som hon visste skulle bli intresserade.

"Kalifornien är 500 mil borta", sade Bill sorglöst. "Ingen känner oss där."

På flygplanet denna julidag år 1975 hade hon sex lugna timmar för sig själv att fundera över Kursen och hur hon skulle ställa sig till de önskemål om egna exemplar som säkert skulle komma från hennes vänner på västkusten. Hon hade ingen aning om hur hon skulle kunna tillgodose sådana önskemål men mindes den allra första principen i Läroboken, "Det finns inga svårighetsgrader hos mirakler." Då insåg hon att om det var meningen att hennes vänner skulle ha dem, så skulle de på något sätt få dem.

En av de första personerna hon visade Kursen för var James Bolen, redaktör och utgivare av tidskriften *Psychic* (numera *New Realities*). Jim var förstas intresserad av hur materialet tagits emot av "upptecknaren". Då Judy beskrev innehållet för honom och visade honom vissa av de särskilda avsnitten, insåg han att han hade fått se ett av de märkligaste verken någonsin — ett som han med tiden skulle bli djupt personligt engagerad i.

En annan man hon visade det för var dr Gerald Jampolsky, psykiater i Tiburon i Kalifornien. Såsom nära kollega och kär personlig vän till Judy blev Jerry en av de första som fick ett fotokopierat manuskript. (Jim Bolen lät göra flera kopior åt sig själv och Judy.) Det kom till Jampolsky vid alldeles rätt tidpunkt, ty han hade nyligen gått igenom en smärtsam skilsmässa och börjat dricka för mycket. Han hade kommit att ifrågasätta syf-

tet med sitt liv och på allvar omvärdera sin livsstil och sina värderingar.

Jerry insåg genast att detta material kunde ge honom ett bättre alternativ än den väg han slagit in på. Som resultat därav har han sedan dess arbetat med Kursen kontinuerligt, föreläst om den överallt i världen, skrivit de två böckerna *Kärlek är att släppa rädslan* och *Lev och lär kärlek* (båda översatta till svenska och utgivna på förlaget Livskraft) och grundat Center for Attitudinal Healing, allt utifrån Kursens principer. Allt detta har resulterat i en dramatisk, positiv förändring i hans yrkesliv såväl som privatliv.

Judy visade även Kursen för Eleanor Criswell, som — Judy ovetande — "råkade" driva ett litet förlag med namnet Freeperson Press. Med Eleonors hjälp kunde Judy få manuskriptet förminskat till formatet 12 gånger 17 cm, det första försöket att publicera Kursen. Manuskriptet blev därmed mindre skrymmande, men varje uppsättning kom i gengäld att kosta hela 50 dollar. Dessutom blev bokstäverna ganska små, vilket försvårade läsningen. Verket blev ändå mycket hanterligt i sina fyra häftade volymer, en avsevärd förbättring mot det vidlyftiga manuskriptet, och det rönt stor efterfrågan trots priset. Ändå visste Judy att en regelrätt utgåva snart skulle behövas.

När Judy återkom till New York började hon åter träffa Helen, Bill och Ken regelbundet. Ett återkommande ämne i diskussionen var vad som skulle "hända" med Kursen. Under månaderna som följde fick de kontakt med flera förläggare som erbjöd sig att ge ut materialet. Men varje gång som Judy och de andra bad sin inre ledning om en anvisning, blev svaret: "Inte de människorna." En dag frågade de, nästan förtvivlat: "Vem skall då ge ut Kursen?" Svaret som Helen tydligt hörde var: "Den skall ges ut av dem som har endast Kursen i centrum." De drog slutsatsen att detta bara kunde betyda Judys Stiftelse.

Judy gapade. Hon visste att Stiftelsen (som då hade ändrat namn till Stiftelsen för inre frid) knappt hade några pengar och att det skulle kosta över 30.000 dollar att trycka första upplagan.

"Låt oss fråga var pengarna skall komma ifrån", sade Helen.

När de blundade hörde Judy tydligt att hennes Inre Röst sade: "Fatta först beslutet."

Och precis som Helen och Bill tio år tidigare hade fattat beslutet att finna ett bättre sätt att leva i universum, så fattade Judy nu beslutet att på något sätt ge ut *A Course in Miracles*.

Som på beställning fick hon dagen därpå ett telefonsamtal från Reed Erickson i Mexico. Han var grundaren av Ericksons utbildningsstiftelse, där Judys väninna Zelda Supplee arbetade. Zelda hade sammanfört Judy med Reed en kväll två år tidigare och det var enda gången hon eller Bob hade träffat eller ens talat med honom.

Nu visade det sig att Zelda hade skickat Reed en kopia av originalmanuskriptet några månader dessförinnan, och nu ville Reed tala om för Judy att hela hans liv hade förändrats allt sedan dess. Han var entusiastisk över det sköna i språket, det sanna i idéerna och det praktiska i lektionerna och berättade att han redan höll på att studera Kursen med en grupp vänner. Han yrkade på att materialet skulle publiceras *nu* i en inbunden utgåva och med den respekt det förtjänade. Judy sade honom att hon och hennes kolleger handelsvis hade fattat samma beslut dagen innan men att hon tyvärr inte hade tillräckligt med pengar för att ge ut det i inbundet skick. Han lovade då att bekosta hela den första inbundna upplagan — 5000 uppsättningar om en *Arbetsbok för studerande*, en *Lärobok* och en *Lärrarhandledning*.

De första exemplaren levererades den 22 juni 1976 och samma kväll gav Judy och Bob en fest hemma hos sig. Utgivningsdagen råkade för övrigt sammanfalla med Douglas Deans födelsedag, mannen som först hade sammanfört Judy med Helen, Bill och Ken.

De första 200 exemplaren av Kursen skickades som gåvor från Reed Erickson till persoliga vänner och bekanta, som han ansåg skulle draga nytta av böckerna. Dessa människor bodde i alla delar av U.S.A., och många var ledande på sitt område. Som en följd härav fick Kursen stor uppmärksamhet nästan genast.

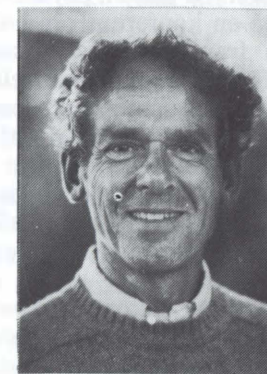
Också andra i gruppen skickade gåvoexemplar. Bill skickade ett till Hugh Lynn Cayce, som varit så hjälpsam mot Helen och honom själv några år tidigare. Och så fanns förstås de mer än 200 personer, som kontaktat Stiftelsen och begärt information om Kursen. Dessa fick veta att de nu kunde köpa den inbundna versionen.

När Judy åter begav sig till västkusten tog hon 64 inbundna uppsättningar med sig och skickade ytterligare 64, så att hon skulle ha tillräckligt många åt alla dem som ville köpa dem där.

Den ökande entusiasmen hon fann i Kalifornien var ett förebud om vad som komma skulle. Grupper bildades för att studera Kursen, och medan

Helen Schucman

William N. Thetford

budskapet om den gick från mun till mun ökade efterfrågan på böckerna. Dessutom hade Cayces organisation, Association for Research and Enlightenment, publicerat en recension av Kursen för sina medlemmar, och från det hållet kom nu ett starkt gensvar. Vidare hade Jim Bolen slagit upp Kursen stort i en exklusiv artikel tillsammans med en personlig intervju med Judy i första numret av *New Realities* — april 1977. Det var första gången Kursen avslöjades och presenterade för allmänheten. Reaktionen blev fenomenal, och en flod av beställningar blev följden.

Tre månader efter artikeln i *New Realities* hade beställningar kommit in från alla 50 amerikanska delstaterna, liksom från många andra länder, däribland Australien, Indien och Sydafrika. Dessutom kom det dagligen tackbrev från människor som berättade om hur Kursen "redan" hade hjälpt dem att förstå och uppleva livet annorlunda, hjälpt dem att hela relationer som de dittills trott vara obotligt trasiga. För Helen och Bill blev detta den så kallade brytpunkten. Breven blev deras belöning för de tio långa år de ägnat åt att mottaga, uppteckna och förbereda materialet för tryckning.

Till dags dato har 160.000 exemplar distribuerats, och *A Course in Miracles* föreligger nu i trettonde tryckningen. Foundation for Inner Peace,

ensam utgivare av Kursen, har också företagit sig att översätta materialet till spanska, franska, tyska, portugisiska och hebreiska — allt på tillskyndan av elever som talar dessa språk. Dessutom har två videofilmer — vardera en timme lång — producerats. Den ena berättar om hur Kursen kom till, den andra beskriver vad Kursen lär ut.

Hittills har det inte förekommit någon betald reklam för Kursen. Det finns emellertid många människor i alla slags yrken som nu arbetar med Kursen och regelbundet håller föredrag om den. Så kan en psykiater tala om den på en konferens om holistisk hälsa, en framtidsforskare kan tala om den för statstjänstemän eller en psykolog på ett seminarium om personlig utveckling — och de alla berättar om hur Kursen förändrat deras liv. Så sprider var och en budskapet vidare om det som en talare kallat för "ett av de viktigaste dokumenten i vårt århundrade".

Har historien bakom *A Course in Miracles* någon särskild betydelse i sig? Eller är den bara ännu en dramatisk berättelse om något utöver det vanliga som hände två människor, som på något sätt kan ha varit "annorlunda" än vi andra? Man kan verkligen kalla Kursens tillkomst för ett mirakel i Kursens egen definition av ordet, ty den uppstod genom två människor, som skenbart hade fastnat i en ohållbar relation, som bad om ett "bättre sätt" och, med detta mål för ögonen, arbetade i fullkomlig harmoni. Kursens uppkomst är ett väldigt exempel på en av Lärobokens "femtio principer för mirakler". Denna lyder: "Mirakler sker naturligt som kärleksyttringar . . . allt är ett mirakel som springer ur kärlek".

Vad är då, närmare bestämt, ett mirakel? "Det är", som Bill Thetford uttrycker det, "den kreativa lösningen på ett problem. När Kursen säger, 'Det finns inga svårighetsgrader hos mirakler', betyder det att det inte finns några svårighetsgrader i problemlösningen. Och eftersom alla våra problem är resultat av att vi har förnekat kärleken, så kan man bäst definiera mirakler som en förändring i uppfattningen som låter oss avlägsna hindren för vårt medvetande om att kärleken finns."

De som studerar Kursen inser på ett tidigt stadium att de egentligen lär sig att se på ett nytt sätt. De måste lära sig av med ett system som grundar sig på tron på en fysisk verklighet, ty Kursen hävdar att vår enda verklighet är Anden och att vår konflikt uppstår genom vårt vacklande mellan de båda tankesystemen. Enligt den ena tron föds vi i en kropp för

att leva en kort tid med litet glädje, litet smärta, litet lycka, litet sorg och slutligen dö. Enligt den andra tron — som Kursen lär ut — är vi skapade till vår Skapares avbild, som är Anden. Vi är sannerligen inga kroppar, vi är uttryck för Guds Tanke. Kärlekens tillstånd är visserligen vår naturliga arvedel, men vi har valt att drömma att vi är skilda åt från vårt Ursprung, och därmed tror vi att vi har syndat. På grund av denna felsyn uppstår all vår känsla av skuld, och ur skulden uppstår rädslan. Vi kan lära oss att överge denna rädsla och lämna våra missuppfattningar om synd och skuld endast genom att praktisera förlåtelse, ty det är genom att förlåta andra som vi lär oss att förlåta oss själva, och så kan våra illusioner om att vara skilda åt upphöra. Som Kursen uttrycker det: "Allt helande innebär att ersätta rädsla med kärlek."

Kunde Röstén som Helen hörde diktera materialet vara Jesu röst? Både Helen och Bill ansåg att materialet måste stå för sig självt, oavsett vem som var upphovsmannen. Innerst inne var Helen säker på att det var Jesu Röst, och ändå var hennes känslor klivna på denna punkt. Själ skrev hon:

"Eftersom jag inte trodde på Gud, stötte jag mig på materialet jag upptecknade och hade god lust att angripa och motbevisa det. Å andra sidan ägnade jag åtskillig tid åt att inte bara uppteckna det utan också diktera det för Bill, så det var tydligt att jag tog det på fullt allvar. Jag kom faktiskt att tala om det som mitt livsverk, fast jag fortsatte att vara osäker om dess äkthet och mycket nervig gentemot det. Som Bill påpekade, måste jag ha trott på det om så bara därför att jag grälade med det så mycket. Det var visserligen sant, men det hjälpte mig inte. Jag befann mig i den omöjliga situationen att jag inte trodde på mitt livsverk. Situationen var uppenbart både löjlig och smärtsam.

Men var kom då materialet ifrån? Själva ämnet var helt säkert det sista jag skulle väntat mig att skriva om, eftersom jag inte visste något om det. När jag väl hade skrivit färdigt, erfor jag att många av begreppen och till och med vissa av de använda termerna förekommer i både västerländsk och österländsk mystik, men då för tiden visste jag ingenting om dem. Jag förstod inte heller den lugna men imponerande auktoritet som Röstén dikterade med. Det var till stor del tack vare det märkligt tvingande hos denna auktoritet som jag vill kalla den för Röstén med stort R. Jag förstod inte vem som egentligen är upphovet till verket, men den speciella föreningen av visshet, visdom, mildhet, klarhet och tålmod som kännetecknade Röstén får just det påstående att fram-

stå som fullt rimligt.

Flera gånger under upptecknandet talade Röstén själv med all önskvärd tydlighet om Upphovsmannen. Min egen reaktion på dessa påståenden var stor förvåning, som emellertid med tiden mildrades till bara villrådighet. Jag förstod inte händelserna som ledde fram till upptecknandet. Jag förstod inte förloppet och jag förstod avgjort inte ursprunget. Det vore meningslöst för mig att söka förklara det."

När *A Course in Miracles* började komma genom Helen, kunde ingen förutse vilken effekt den skulle få på världen. Men det verkar tydligt att detta material gavs till Helen och Bill i ett vidare syfte än att bara hjälpa två människor att finna "ett bättre sätt" att leva i universum. Den har redan påverkat alltför många människor i en positiv riktning för att bara kunna ha haft det begränsade syftet. Uppenbarligen sprids det nu vidare, i sin egen takt och på sitt eget sätt, för att nå alla som behöver det.

Kursens grundtankar är sådana att alla som studerar materialet på allvar måste märka att hans eller hennes synsätt förändras . . . att när man tror på och följer den andliga verklighet som Kursen talar om, kan bara sinnesfrid bli resultatet. Ty när vi lämnar all vår rädsla bakom oss, kommer vi att bli och känna att vi är vad vi verkligen och sant är, fullkomlig kärlek. Och då kommer vi att veta att vår vandring till Gud faktiskt har varit en resa utan avstånd. Som Kursen uppmanar oss: "Lär bara ut kärlek, ty kärlek är vad du är."

Artikelförfattaren Robert Skutch är författare och en av grundarna av Foundation for Inner Peace som givit ut *A Course in Miracles*. Hans första bok — *Message from My Higher Self (Celestial Arts, 1982)* — speglade hans personliga intresse för det psykiska och andliga. *Journey Without Distance (The Story Behind A Course in Miracles)*, Celestial Arts, Berkeley, CA, är hans senaste bok som kom ut år 1984. Mr Skutch har tidigare bott i New York men har nu sitt hem i Tiburon, Kalifornien.

Artikeln är ett redigerat utdrag ur Robert Skutchs bok *Journey Without Distance (The Story Behind A Course in Miracles)* utgiven av Celestial Arts, Berkeley, Kalifornien, publicerat i tidningen *New Realities* juli/ augusti 1984, varifrån vi med tillåtelse översatt den. Copyright © 1984 Robert Skutch.

Översättning:
LARS ADELSKOGH

Kan man verkligen "tänka sig frisk"?

Idén att en människas tankar inverkar på hennes hälsa har fått många anhängare under senare tid, bland dem läkaren O. Carl Simonton — boken "Du kan bli frisk igen", W&W 1980 — och psykologen Lawrence LeShan — boken "Kämpa för livet", Liber 1979. Många belägg för idéns riktighet har lagts fram. Men i somras kom ett litet bakslag i och med en artikel i den ansedda medicinska tidskriften *New England Journal of Medicine* (312:1551-1555). Där redovisades resultat av en undersökning av 359 cancerpatienter, som gjorts vid University of Pennsylvania Cancer Center i Philadelphia. Ett forskarlag under ledning av Barrie Cassileth fann att sociala och psykologiska faktorer tycktes sakna betydelse för tillfrisknande och livslängd hos cancerpatienter med nyligen diagnostiserad och långt framskriden allvarlig sjukdom.

Forskarna hade väntat att finna samband mellan attityd och cancer, men optimistiska patienter visade ingen större förmåga än deprimerade att kämpa emot sin sjukdom. Forskarna drog därför slutsatsen att det uteslutande är sjukdomens biologi som avgör hur det går för patienten. De tillade att psykosociala faktorer kan tänkas inverka på sjukdomen hos patienter med mer gynnsam diagnos än dem som deltog i undersökningen — men om det är så, är det troligt, ansåg de, att sådana faktorer utgör bara en länk i en mycket lång orsakskedja.

Forskarna varnade för följderna av populära framställningar av sambandet mellan cancer och livsstil. Sjuka kan bli alltför benägna att avvisa konventionell behandling till förmån för andra metoder — och en del patienter kan känna sig skyldiga till sin egen sjukdom, om de tror att sjukdomen och dess förlopp är följd av deras egna tillkortakommanden.

En ledare i *New England Journal of Medicine* (312:1570-1572) anknöt till undersökningen vid University of Pennsylvania och ansåg att "det nu är tid erkänna att vår tro att sjukdom är en direkt återspeglings av det mentala tillståndet i hög grad är folklore".

Flera stora tidningar tog upp tråden. Los Angeles Times skrev i en ledare att många människor "vill tänka sig att det finns bot, där det inte finns någon . . . Tyvärr är positivt tänkande ingen bot för cancer, lika litet som laetrile var. Det rätta sättet att angripa sjukdomen är genom medicinsk forskning, inte pop-psykologi." Två veckor senare införde Time ett genmäle från Norman Cousins, den publicist som blivit känd som "mannen som skrattade sig frisk". Cousins skrev bland annat att det knappast finns någon läkare i landet som förklarar den betydelse som viljan att leva har.

Undersökningen vid University of Pennsylvania kommenterades kritiskt av flera forskare som studerar sambandet mellan psyke och hälsa. Det anmärktes bland annat på undersökningens uppläggning. Forskaren Sandra Levy sa att den viktigaste faktorn vid cancersjukdom visserligen är tumörens biologi, men att det också är viktigt att undersöka vilken roll livssyn och känslor har vid en del tumörsjukdomar. Hon menade att hälften av Cassileths fall inte var lämpliga för en undersökning av attitydens roll, eftersom Cassileth fört samman flera skilda slag av cancersjukdomar, alla i långt framskridet stadium. Levy betecknade Cassileths undersökning som ytlig.

Naomi Remen kritiserade att Cassileths grupp inte tagit hänsyn till patienternas familj, vänner och liv utanför sjukhuset, vilket måste ske om bilden av en patient skall bli fullständig. Jean Achterberg underströk att Cassileths studie inte kan omintetgöra resultaten av en rad undersökningar som påvisat samband mellan medvetande och hälsa. Larry Dossey

erinrade om att omfattande undersökningar faktiskt visat att tankar och känslor inverkar på kroppens immunsystem.

En undersökning nyligen vid Kings College i London under ledning av Keith Pettingale har bekräftat ett resultat från 1979 att kvinnor med bröstcancer som har "fighting spirit" har färre återfall i sjukdomen än de som har en stoisk inställning eller känner sig utan hopp.

Även andrahandserfarenhet av en kärleksfull attityd kan stimulera kroppens immunsystem, att döma av experiment som nyligen gjorts vid Harvarduniversitetet i Boston, USA.

David McClelland visade studenter filmer om moder Theresa, fredspris-tagaren som tar hand om sjuka människor i Indien. McClelland ville se om film kunde överföra kärlekens erfarenhet så att denna i sin tur stimulerade immunförsvaret. Immuniteten mättes genom en förändring i saliven som förknippas med försvar mot förkylningar.

Ungefär hälften av försökspersonerna sa att moder Theresa var en underbar inspiration; den andra hälften var skeptiska. Immuniteten ökade även hos en del av dem som hyste intensivt motvilja mot henne!

De vars immunitet förbättrades sa att de kände en motivation att tjäna andra, eller göra något positivt för någon annan. De ville tjäna utan större intresse för personlig vinning.

Rapport om denna undersökning har publicerats i vårumret 1985 av *Advances*.

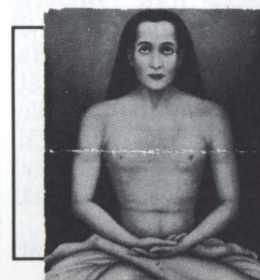
Källa: Brain/Mind Bulletin, July 29, 1985.

Praktiska lektioner i

BABAJIS KRIYA YOGA

med inspelat föredrag av den odödliga mästarens lärjunge Yogi Ramaiah ges på Medborgarhuset (Stockholm) sal 302 21/3, 4/4 och 18/4 kl. 18
20kr/lektion

Egen filt medtages

Håkan Blomqvist

På UFO-fronten

Änglar viska enbart falskhet

Den 18 oktober 1976 avrättades amerikanen Michael Shobek genom hängning i Nassau på Bahamaöarna. Han var anklagad för att ha bragt tre människor om livet. Trots värdjanden om nåd från bland andra president Ford verkställdes avrättningen.

Till sitt försvar hävdade Shobek: "Jag fick order från Gud. De jag dödade var djävulens änglar." (1)

Med största sannolikhet handlade den unge amerikanen ärligt. Han trodde verkligen att rösten kom från Gud. Ett liknande misstag gjorde den vackra och karismatiska amerikanska Gloria Lee. Hon blev känd i UFO-kretsar främst genom sin bok "Why we are here", som utkom 1959. Boken bygger helt på de budskap som Gloria mottog med hjälp av automatisk skrift. Bakom pennan påstods ligga en gentleman från Juptier som kort och gott kallades J. W.

Den före detta flygvärdinnan inrättade hela sitt liv efter budskapen från sin vän från Jupiter. Hon bildade Common Research Foundation i Kalifornien och ägnade sig bl a åt att resa runt till olika tefatsgrupper i USA för att predika rydmänniskornas filosofi.

Hösten 1962 började hon, på anmodan av J. W., en lång fasta på ett hotellrum i Washington. Efter 66 dagar fick myndigheterna reda på experimentet och Gloria Lee togs snabbt in på ett sjukhus, där hon dog redan efter några timmar.

Över hela världen förmedlar medier budskap från påstådda rydmänniskor med namn som Ashtar, Orlon, Affa, Aetherius, Kumar, Orthon, Kalen-Li etc. De inrättar hela sitt liv efter dessa röster — ofta med tragiska resultat som följd.

Mest bekant här i Norden är väl den s k Orthon-rörelsen i Danmark.

Enligt droskchauffören Knud Weikings telepatiska meddelanden från rydmannen Orthon skulle en världs-katastrof inträffa julaften 1967. På bara några veckor byggde medlemmarna en bunker av bly för att överleva katastrofen. Den 24 december installerade de sig i bunkern och väntade — och väntade.

Kanske skulle gruppen handlat annorlunda om de lyssnat till Emanuel Swedenborgs klassiska varning: "När andar börjar tala med en människa, måste hon vara på sin vakt och inte tro på något av vad de säger. För nästan allt de säger är påhitt, och de ljugar" (2).

Uppenbarligen var Swedenborgs varning inte heller känd för Allen Noonan från Kalifornien. I slutet på 1960-talet dök han upp som en rydmålderns messias. För journalisten Lloyd Mallan berättade Noonan att han en dag hört en röst som ställde frågan: "Går du med på att bli världens frälsare?" Noonan förklarade sig villig. Därefter fick han regelbundna meddelanden från Ashtar från Venus. Noonan trodde verkligen att han var en kosmisk mästare och den nye messias. Och han inväntade den stora galaktiska flottans ankomst. Kanske väntar han fortfarande.

Erkännas måste också att under-teknad, som ung ufolog, inväntat venusianernas ankomst på berg mitt i natten. Efter någon kontaktpersons telepatiska budskap från rydmbröderna åkte vi (olika grupper) ibland ut i skogen för att få en skynt av tefaten. Några tefat kom det nu aldrig, åtminstone inte när jag var med. Upplevelsorna var förstas lärarika vad gäller mänsklig psykologi — och så var det ju gott med te och smörgås när nattkyllan slog till.

Ett fascinerande exempel på att

även intelligenta och välutbildade personer kan låta sig ledas helt av "rymdandar" är fallet Stuart Holroyd och Andrija Puharich. Puharich blev känd i UFO-kretsar genom sitt samarbete med Uri Geller. När Puharich och Geller gick skilda vägar, fann Puharich ett annat medium som kunde förmedla kontakten med hans "kosmiska lärare".

Genom det amerikanska transmediet Phyllis Schlemmer presenterade sig för Puharich en röst med namnet Tom. Trots det mycket jordiska namnet påstod sig Tom komma från en annan planet. Huvudsyftet med hans kontakt var att förbereda mänskligheten på en masslandning av tefat i en nära framtid.

Från 1974 och några år framåt skickade Tom det kvinnliga mediet, Puharich och Holroyd på alla möjliga uppdrag världen runt. De fick bl a sitta på hotellrum och be för världsfreden. Då och då piggade Tom upp de tre i gruppen med små trevliga nyheter som att de just förhindrat en internationell katastrof. Resorna finansierades av en engelsk adelsman — Sir John Whitmore.

De tre rydmmissionärernas öden och äventyr finnas beskrivna i Stuart Holroyds bok "Briefing for the landing on planet earth" (3). Boken är en blandning av transbudskap, psykiska upplevelser och författarens funderingar kring vad allt detta betyder.

Man kan naturligtvis fråga sig hur en briljant forskare och parapsykolog som Puharich kan låta hela sitt liv manipuleras av dessa transmeddelanden. Tom styr till och med gruppens sexuella liv. Han påstår också att Puharich i ett tidigare liv varit guden Horus. Mediet själv hade för övrigt varit Isis.

Då och då reagerar trots allt Puharich

rich på allt nonsens och alla undvikande svar: "Du ger oss alla de här konstiga påståendena som lämnar oss helt förbryllade. Förstår du inte hur förvirrade vi är?" Trots det fortsätter gruppen sina konversationer med representanter från civilisationer som Hoova, Aragon, Altea och datorn Ryr och får viktig information som att "vi har kommit från den zon som ni kallar kyla".

Dr Puharich är inte den enda vetenskapsman som byggt sin tillvaro på psykiska meddelanden från rydmintelligenser. Kanadensaren Wilbert Smith försvarade ända till sin död den information han erhållit från fru Frances Swan. Meddelandena kom genom automatisk skrift, och varelsen som talade genom mediets penna identifierade sig som "Affa från Uranus, bell flight signal M4 M4". (4)

Precis som Affas meddelanden är Toms budskap en märklig syntes av apokalyptiska visioner och filosofiskt nonsens. Stuart Holroyd tror dock inte att Phyllis Schlemmers röster är något slags sidopersonlighet från det undermedvetna. Han menar att kosmologin som presenteras är för komplicerad för att komma från mediet själv.

Holroyd är tydligen inte medveten om vad jag skulle vilja kalla det undermedvetnas feedback-effekt. Genom egna erfarenheter med svenska medier har jag kunnat konstatera att mycket av dylik information endast är en feedback — en återkoppling — av frågarens egna idéer och förhoppningar.

När jag som tonåring fascinerades av Lobsang Rampas bok "Medicinala från Tibet" påstod ett medium att jag i ett tidigare liv varit just medicinlaman i Tibet. Några år senare var mitt medvetande fyllt av tysk antroposofisk litteratur. Då hade jag, enligt ett annat medium, varit tysk läkare i tidigare liv o s v, o s v. Sensitiva medier plockar helt enkelt upp och återger lyssnarens tankar och världsbild.

Den här teorin utvecklas också av den engelske filosofen och författaren Colin Wilson i det monumentala verket "Mysteries". Han är för övrigt god vän med Holroyd och skrev förordet till hans bok. Colin Wilson sammanfattar: "Min egen övertygelse, som grundlades när jag studerade Geller på nära håll, var att Puharich själv är nyckeln till gåtan... De nio (en gruppering i boken — HB) har kanske lyckats övertyga Puharich och hans medarbetare om sin existens. Men av vad vi hittills sett, så kan de knappast klaga om vi andra avstår från deltagande." (5)

De mediumistiska UFO-kontakt-

personernas värld är en fascinerande djungel av nonsens, lättrogenhet och uppenbar psykopatologi. Till Arkivet för UFO-forskning postbox kommer ständigt en flora av tidskrifter med viktiga nyheter från Ashtar, De Förnta Planeternas Organisation o dyl. Man förstår seriösa forskare som bara skakar på huvudet och sedan inte vill ha med ämnet UFO att göra.

Efter att George Adamskis böcker publicerats i USA i mitten på 1950-talet, blev det plötsligt mycket populärt bland medier att byta ut sina orientalistiska andar mot rydmänniskor. Man må tycka vad man vill om Adamskis fantastiska påståenden om resor i tefat, men när det gäller inställningen till de mediumistiska UFO-kontaktpersonerna måste man ge honom rätt.

Adamski var alltid mycket noga med att framhålla att de verkliga rydmänniskorna var fysiska varelser av kött och blod och att deras tefat representerade en högre teknologi. Varför skulle en ande behöva ett tefat?

Han inskräpte ständigt i sina medarbetare att inte falla för de mediumistiska transbudskapen från påstådda rydmänniskor. "Du kan aldrig kontrollera sändaren av ett transbudskap. Vilken falsk ande som helst kan komma och föreställa sig som Ashtar eller Aetherius och berätta att han finns ombord på ett tefat. De här varelserna har fullt upp med att förläda godtrogna medier och deras publik" (6).

Adamski var mycket hård i sina kommentarer om de mediumistiska kontaktpersonerna. Han menade att de förstörde och förvirrade informationen från de verkliga rydmänniskorna som kom hit i fysiska farkoster. De hade också varnat honom och sagt att de aldrig använde sig av medier för att kontakta människor.

Adamskis medarbetare flygingenjören Carol Honey publicerade 1963 i sin tidskrift Science Publications en lång avslöjande artikelserie om sina erfarenheter av de olika mediumistiska UFO-kontaktpersonerna som dök upp på 1950-talet (7). Men hans varningar hörsammades knappast. De försvann i det allmänna bruset. Och medierna fortsatte förmedla sina budskap från Ashtar & Co.

Med facit i hand kan vi konstatera att Adamskis tidiga bedömning var riktig. UFO-rörelsen som helhet har lidit skada av alla felslagna profetior och annan uppenbart felaktig information som kommit från medier. Därmed inte sagt att de psykiska budskapen inte skall studeras. Forskning och dokumentation är naturligtvis lika viktig på denna punkt, men kan-

ske inte så mycket för att vinna klarhet om UFO-fenomenen, utan för att få ökad förståelse för den psykologiska mekanismen.

Att läsa mediumbudskap från påstådda rydmänniskor är för det mesta oerhört långtråkigt. Och Stuart Holroyds bok är inget undantag i genren. Den filosofi som presenteras i dessa typer av budskap har ofta drag av en naiv, urvattnad kristendom. Puharich får ursäkta, men om detta verkligen representerar information från en högre utvecklad civilisation i rymden så har jag mitt budskap klart:

— Spacemen, go home!

Noter

1. Dagens Nyheter, 1976-10-20.
2. Jacques Vallee: UFO:s the psychic solution. Panther Books, St. Albans, Herts, England, 1977, s. 184.
3. Stuart Holroyd: Briefing for the landing on planet earth. Corgi Books, London 1979.
4. Randall Fitzgerald: Messages, the case history of a contactee. Second Look, vol. 1, no. 12, Oct, 1979, s. 12-18, 28-29.
5. Colin Wilson: Mysteries. Hodder & Stoughton, London, 1978, s. 540-547.
6. Lou Zinstag & Timothy Good: George Adamski — the untold story. Ceti Publications, England, 1983, s. 55.
7. Carol A. Honey: Astral & psychic fraud in UFO field revealed. Part 1-4. Science Publications Newsletter, no. 14-17, Feb.-may 1963.

Gloria Lee

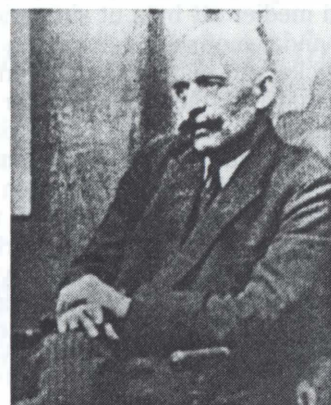
ORD OCH TONER

George Ivanovitch Gurdjieff levde 1877-1949. Han är mest känd genom sin lärjunge P. D. Ouspensky, som bl a gav ut hans föredrag. Gurdjieff hade bl a under några år kring 1920 i Paris ett "Institut för människans harmoniska utveckling". Gurdjieff var upptagen av tanken att människan är en sovande varelse som behöver väckas. De flesta av oss, menade han, går genom livet i ett sovande tillstånd — i bästa fall halvsovande. Han beskrev övningar och metoder för att, om så bara för ett ögonblick, komma över i det "vakna" tillståndet. Ett av medlen att "väcka" människor var musiken. Gurdjieff talade om "objektiv" musik, som skulle påverka alla lyssnare på samma sätt eftersom den bygger på en kunskap om människans förhållande till universums vibrationer.

En av lärjungarna i Gurdjieffs institut var musikern *Thomas de Hartmann* (1885-1956). I boken *Our Life with Mr. Gurdjieff* (Harper & Row 1983) berättar han om sina år med Gurdjieff och om deras musikaliska samarbete:

"Gurdjieff brukade vissla eller med ett finger spela på pianot en mycket komplicerad melodi, som alla orientalska melodier är, fast de först förefaller entoniga. Att få grepp om melodin och skriva den i västerländsk notskrift var verkligen ett kraftprov... Gurdjieffs musik var mycket varierad. Mest gripande var den som han mindes från avlägsna tempel under sina resor i Asien. Att lyssna till denna musik berörde ens innersta väsen..."

Hartmanns och Gurdjieffs vägar skildes 1929, och de sågs aldrig igen. Efter Gurdjieffs död gick Hartmann igenom den musik han brukade spela på kvällarna i Paris inför Gurdjieff, hans lärjungar och gäster. Detta spelades in utan avsikt att göra musiken offentlig, ibland även utan Hartmanns vetskap. Med hjälp av modern teknik har nu dessa inspelningar från början av 50-talet blivit tillgängliga på kassett. En amerikansk utgåva finns från *Triangle Records*, P. O. Box 452, New York, N. Y. 10021. Det är

G.I. Gurdjieff

Thomas de Hartmann

en prydlig ask med fyra C60-kassetter. De är dåligt fyllda; innehållet skulle rymmas på tre. Troligen beror detta på att musiken också har getts ut på fyra skivor. Asken heter *The Music of Gurdjieff / de Hartmann* (T1001-1004).

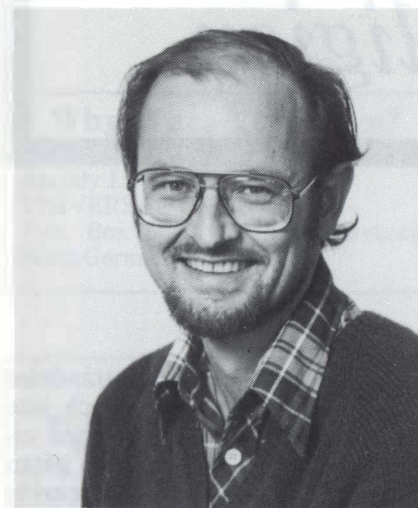
Ljudkvaliteten är förvånansvärt god. Hartmann spelar mjukt och känsligt. Melodierna verkar vid första hörandet enkla och lättillgängliga. Det finns livliga, dansanta stycken och mer långsamma. Det är folkvisor och danser från orienten, stycken med meditativa eller religiösa titlar och utdrag ur en ballett, *The Struggle of the Magicians*, som Gurdjieff arbetade på med sina lärjungar. Men det

är en alldeles särskild stämning över musiken; den berör mig på ett sätt jag inte kan förklara. Första gången jag lyssnade på kassetterna sysslade jag med diverse plock samtidigt, men fann mig titt som tätt stående stilla, lyssnande för att inte gå miste om något. Kanske Gurdjieff verkligen ibland kom den "objektiva musiken" på spåret? Jag kommer att återvända till den här musiken, många gånger.

Förmodligen finns musiken också i en utgåva från *ECM Records* i München, i varje fall gjordes bearbetningen där. Den kände pianisten Keith Jarrett har också spelat in ett urval av Gurdjieffs musik. Han har valt hymner, som han spelar allvarligt och högtidligt; Hartmanns anslag är lite lättare. Skivan kom 1981 och heter *Sacred Hymns of G. I. Gurdjieff* med nummer ECM 1174-2301 174.

"Objektiv musik" av helt annat slag försöker dansken *Jørgen Mortensen* skapa. Han är docent i musikhistoria och -teori vid ett konservatorium i Esbjerg. Fram till 1980 hade han inte alls försökt sig på att komponera. Han blev då uppmanad av "djuppsykologen" och författaren Jes Bertelsen att skapa klanger som skulle påverka de olika chakras. Till sin egen förvåning fann han mycket snabbt några klanger som han intuitivt kände var riktiga. Han kombinerade dem i två versioner, en elektronisk och en med orgelklanger.

Mortensen berättar: "Det förbluffande var nu, för det första att ljudserierna visade sig vara enormt effektiva som förmedlare av en meditativ process, för det andra att de föreföll påverka samma chakras hos olika individer. — Ljudserierna och musiken har hela tiden varit en del av min egen utvecklingsprocess. Jag minns ännu, hur jag mycket snabbt fann de första ljuden, hur jag — verkligen alldeles ensam — lyssnade till dem om och om igen utan att ana vilka starka krafter som fanns i dem, och hur min insikt och min vardag långsamt, på cirka ett halvt år, ändrades totalt." Mer ska inte återges här för att inte eventuella lyssnares förväntningar ska påverkas i någon bestämd riktning. Som Mor-

Jørgen Mortensen

tensen påpekar "bör man genomleva processen för att förstå vad ljuden kan åstadkomma". Musiken kom också till genom en meditativ process: "Mina källor till ljudserierna har varit dels den direkta intuitiva förnimmelsen, dels upplysningar från drömmar, dels ljud som jag uppfattar direkt i ett visst meditativt tillstånd."

1980-82 gjorde Mortensen fyra sådana serier "chakramusik". Varje kassett innehåller dels en elektronisk variant, dels en instrumentell med bl a orgel. Egentligen kan man inte kalla dem "musik" — det är fråga om ljud som utvecklas långsamt, olika klanger som kombineras i återkommande vågor. Mortensen kommenterar att "de är mycket statiska i sin karaktär, i sådan grad att mycket få kommer att uppfatta dem som musik. Målet — den psykiska utvecklingen — går före det estetiska."

De fyra ljudserierna har sinsemellan olika karaktär och innebär en utveckling från enkelhet mot mer komplicerade strukturer. De heter, i den ordning de kom till, *Chaque raison*, *Grounding*, *Spiro* och *Tintala*. Mortensen rekommenderar att man ägnar sig åt en av dem en längre tid i stället för att lyssna på alla fyra omväxlande.

Från 1983 har Mortensen utvecklat strukturerna från ljudserierna i mer "allmänmusikalisk" form, men, som han påpekar, "utan att ge avkall på den psykiska påverkan". Det har blivit *Cyklus för kammarensemble och ljudband* 1983, och ett band från 1984 med tre kompositioner. Den längsta, *Radii aurati*, är en elektronisk komposition, svårbeskrivbar men bitvis av nästan hypnotisk verkan. *Turkis* är ett flöjtsolo, tillägnat Mortensens då nyfödde son. Det finns dock ingen lätt melodi att följa med i, snarare är det toner som sträcker sig fram ur tystna-

den en och en. *Guitar solo* har en liknande uppbyggnad och kräver även den ett koncentrerat lyssnande.

Jørgen Mortensen och hans hustru håller också veckoslutskurser kring musik och psykisk utveckling. Banden kan beställas direkt från honom (Øster Vejrupvej 1, Vejrup, DK 6740 Bramming) eller tex genom East & West bokhandel i Stockholm. Jag tycker hans arbete representerar en mycket spännande utveckling inom den nya musiken — "objektiv" eller inte.

Nils-Olof Jacobson

Notexempel från Jørgen Mortensens "Violoncello solo" (1984).

Synsk eller icke synsk — det är frågan!

Den norska tidningen *Adresseavisen* hade den 16 november 1985 en intervju med Martin Johnson, professor i parapsykologi i Utrecht, Holland. Han fick frågan vad han ansåg om synskhet, och svarade:

— Det är bevisat att en del människor har sådan förmåga, men jag känner inte till någon i Norden. Anna Elisabeth Westerlund (författare till tre böcker om sina egna paranormala förmågor, bl a "Jag fann liket") är inte synsk. Jag skall vara snäll mot den gamla damen och inte uttala mig ytterligare om hennes verksamhet, men det är löjlga saker. Folk bör inte tro på detta — det är för banalt. Några gånger har hon träffat rätt, men man får aldrig höra något om de många gånger då hon tagit fel. Att Westerlund har donerat sin hjärna till vetenskaplig undersökning efter sin död finner jag helt ointressant.

I samma tidning den 4 december svarade Anna Elisabeth Westerlund:

— Jag är synsk, och jag ser att professor Martin Johnson är tom i sitt huvud... Han fattar ingenting. Han är dum. Obegripligt att han kan kalla sig professor.

— Vänta bara till våren, fortsätter Westerlund, så kan ni i min nya bok läsa om telepatins gåta. Den boken blir revolutionerande!

Westerlund anser dock inte att Johnson kommer att kunna förstå

hennes bok, och hon beklagar att professorn inte är bättre utrustad.

Journalisten föreslår henne ett sammanträffande med Martin Johnson, men hon svarar:

— Aldrig i livet! Jag vill inte se den mannen för mina ögon. Han fattar ingenting...

Källa: Den danska tidskriften *Para-Nyt*, som utges av Willy Wegner.

VATTUMANNEN
Bokhandel Informationscenter

Allt du läst om här har vi
böcker om! Böcker som kan bidra till att du
blir en helare människa! Hos oss hittar du
också vacker, mjuk New Age-musik,
avslappnings- och meditationskassetter
och skivor.

Vi gör även ditt personliga horoskop på vår data!
Välkommen till vår butik på
Drottninggatan 83
(vid Strindbergsmuseet, T Rådmansgatan)
Postadr.: Box 45096, S-104 30 Stockholm
Telefon butik 08-10 96 15, kontor 08-10 69 15

Namn
 Adress
 Postadress
☐ Jag vill vara med i Vattumannens kundregister
☐ Jag är speciellt intresserad av
 Talongen sändes till
 Vattumannens Bokhandel, Box 45096, 104 30 Stockholm

Olika attityder till religion

Hur bör vi förhålla oss till religionernas påståenden? Det frågar den amerikanske filosofiprofessorn Paul Kurtz i tidskriften Free Inquiry, vars redaktör han är. Free Inquiry är organ för Council for Democratic and Secular Humanism, en "fritänkar"-grupp. (Kurtz är också känd som ordförande i CSICOP, Kommittén för vetenskaplig undersökning av påstått paranormala fenomen.)

Kurtz anger tre olika förhållningssätt, som förekommer. Det första innebär en total övertygelse. Man accepterar då en religions påståenden som absolut sanna.

Den motsatta inställningen är den militanta ateismen, som tillbakavisar alla religioner som falska.

En tredje inställning, som ligger mellan de båda extrema ståndpunkterna, finns hos troende som inte känner sig helt säkra på vad som är sant, och även hos icke-troende som trevar sig fram i vetenskapligt sanningssökande anda eller som utifrån filosofisk analys uttrycker tvivel på religiösa påståenden.

De båda första förhållningssätten är varandras motpoler, men är ändå lika i sin dogmatism. Den ortodoxe fundamentalisten hävdar att varje bokstav i en viss helig skrift är sann. I alla tider har det funnits oräkneliga troende med den inställningen. De är mycket bestämda: Gud finns; han har uppenbarat sig för Moses, Jesus, Muhammed, Joseph Smith, Mary Baker Eddy, pastor Moon eller någon annan profet, och den sanning som någon av dessa Guds språkrör predikar måste accepteras av den som vill bli frälst. Detta är fanatikernas inställning. Inget annat än deras kanon, deras budord, deras lagar gäller. Alla andra trosformer betraktas som falska, och anhängare till dessa betecknas som avfallingar, otrogna, förrädare eller satanister och anklagas ibland för konspiration mot religionen, mot samhället, mot familjen. Detta slags troende är fullständigt intoleranta gentemot dem som tror på annat sätt.

Till de övertygade troende kan man även räkna militanta ateister, vilka i en benhård attityd tillbakavisar all religiös tro som falsk, dum och reaktio-

när. De anser att religionernas påståenden är helt otroliga och strider mot förnuftet. Militanta ateister ser inget som helst värde i religionen.

Men det finns, skriver professor Kurtz, en inställning mellan dessa ytterlighetsståndpunkter, en trevande, frågande, förutsättningslös attityd. Man påträffar den hos ödmjuka, osäkra troende och hos liberala teologer. Dessa människor längtar efter en djupare mening med livet. De är kanske osäkra på om livet verkligen är slut med döden; de menar att det finns tecken på att det existerar en djupare, transcendent verklighet. Människor med denna inställning tar inte Bibeln bokstavligt, utan läser den som metaforer vilka uttrycker mänsklig längtan efter ett mer meningsfullt universum. De erkänner att andra religiösa traditioner kan innehålla höga värden och djupa sanningar. De är öppna för skilda tolkningar av religionen, är toleranta och har respekt för andra trosuppfattningar, tror på ett fritt sökande och anser att frågor som rör den historiske Jesus och Bibelns sanning kan diskuteras och kan tolkas på olika sätt. De kan också erkänna att en del av det bibliska budskapet behöver avmytologiseras, fastän de accepterar ett teistiskt universum och/eller det moraliska budskapet i bergspredikan. Representerar för detta förhållningssätt är bland andra William James, Paul Tillich och Hans Küng.

Besläktad med den inställningen är skepticismen. Skeptikerna är agnostiker, men först och främst är de sanningssökare. De har kanske inte helt utslutit att Gud finns, men de menar att bevisbördan ligger hos de troende och att de troendes argument inte är övertygande. De kan vara icke-teister eller ateister, eftersom de menar att det är osannolikt att Gud existerar, men de medger att de inte kan motbevisa Guds existens. Ibland kallas dessa människor fritänkare och rationalister. De har en sökande vetenskapsmans eller filosofers inställning. De börjar som neutrala sökare, utan att luta åt vare sig tro eller otro, söker efter logiska och testbara hypoteser och bevis för dessa. Enligt skepti-

kerna har varken Jesu uppståndelse eller gudomlighet visats — och inte heller att Moses eller Muhammed varit Guds profeter. Den verkliga gåtan för många skeptiker är inte huruvida påståendena om Jesu gudomlighet eller profeternas uppenbarelser är myter, utan varför myterna har blivit trodda så ivrigt under så lång tid av så många människor. Det är trons psykologi som är det intressanta.

Paul Kurtz menar att den undersökande, objektiva attityden kan delas av både troende och icke-troende och att det är den mest hållbara attityden idag. Dess anhängare räknar med vissa grundläggande värden: religionsfrihet, ärlighet, tolerans, respekt för alternativa åsikter, betydelsen av dialog mellan oliktankande, och framför allt har de en hängivenhet för sanningssökande.

SM

Källa: En artikel "Jesus in History and Myth" av Paul Kurtz i tidskriften Free Inquiry, sommarnumret 1985.

Jagets eld

1971 utgav Denis Lindbohm på Söka-rens Förlag den lilla boken *Jagets eld*, som handlar om hans minnen av tidigare liv. Sedan länge har den varit slutsåld. Men nu har Denis på sitt eget Psi-Cirkelns Förlag gett ut en ny upplaga. Den kan erhållas från Denis Lindbohm, Fosievägen 29 A, 6 tr., 214 31 Malmö.

(Denis skriver i ett förord till andra upplagan att de sista exemplaren av första upplagan bortskänktes. Men de gavs till Hålsans Förlag, som sålde dem.)

Why Were You Born?

The Purpose and Reason for our Earthly Life. Free literature: UNIVERSAL LIFE, P.O. Box 5643, D-8700 Würzburg, West-Germany. 1-PR.

BUDDHASASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Gösta Singstrand, Länghem, 10:-, Sigvard Strandberg, Västerås, 10:-, Gerhard Ljunggren, Huddinge, 10:-, Jesper Bristulf, Lund, 10:-, Bo Andersson, Örebro, 10:-, Anders Wahlborg, Huddinge, 20:-, Martha Högberg, Hässleholm, 1.000:-, Anders Lindell, Jönåker, 60:-, Björn Sjögren, Stockholm, 60:-, Birgit Bäckman, Göteborg, 10:-, Gunilla Wessén, Tierp, 60:-, Dan Björk, Staffanstorps, 10:-, Desy Kallberg Viksten, Stockholm, 35:-, Siv Jarno, Västerås, 20:-, Rolf Vandel, Dalby, 10:-, S. O. Fransson, Köping, 60:-, Björn Zakrisson, Östersund, 200:-, Bengt Andersson, Stockholm, 60:-, Siw Karlsson, Mölndal, 40:-, Stig Michaelsson, Falun, 10:-, John Blom, Vansbro, 20:-, Elin Gustafsson, Göteborg, 60:-, Ingrid Kraft, Landskrona, 10:-, Ove Ströberg, Karlshamn, 100:-, Bertil Johansson, Stockholm, 10:-, Ingegärd Olsson, Malmö, 10:-, Hakon Ardahl, Göteborg, 10:-, Yvonne Persson, Saltsjö-Boo, 35:-, Harvinder Singh, Västerås, 20:-, Bertil Jonasson, Ryd, 160:-, Ronny Karlsson, Kyrkhult, 10:-, Kristina Storm, Nacka, 20:-, Ulla Lönn, Tyringe, 40:-, Ingrid Ternstedt, Alingsås, 110:-, Halvar Hermansson, Boden, 60:-.

Hjärtligt tack för stödet!

Red.

Helt vanlig kille 36/177, positiv, mjuk o snäll, saknar en snäll o kramgo tjej att slösa kärlek på. Du får vara högst 35 år, ej ha barn, och inte bo allt för långt från Stockholm där jag bor, så vi kan träffas. Svar till "Allmänna intressen", Sökaren f.v.b.

Manlig sökare 35 önskar varaktigt förhållande med kvinna 25-45 år. Är socialt etablerad med villa, bil etc. Mina intressen är livsaskådningsfrågor, esperanto, vegetarism mm. Ett krav är att Du måste vara drogfri. Svar till "Sydsvensk sökare", Sökaren f.v.b.

32-årig Stockholmsstös söker bra folk att dela (hyra) ett vackert beläget torp med, utanför Katrineholm. En rejäl kåk på 90m², vinterbonad, öppen spis, stor gammal trädgård med gott om mark för grönsaksodling. Telefon, el, vatten indragat. Ett par km till bad. Svamp- och bärsko-gar. Du får liksom jag gärna vara händig, konstnärlig, andligt intresserad, tycka om att röra på dig, läsa lyrik, köra bil (bil finns), dansa, dricka vin någon gång, hugga ved, gå på auktion, sylta, safta samt odla såväl örter som vänskaper. Exempelvis. Svar till "Frihet och gemenskap", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

PROFETEN

Anteckningar från Himmelen: Redtecknade och till denna Tidsskrifts Läsarets förmedlade av det Astrala Skrivmediet Fru Elsa Wirrenknopf : **ANGELNES LÖN.**

Om dagarna sväva änglarna mycket i det blå

Harpospel är mycket omtyckt, men även övriga spel trakteras — dock ej drag- och kortspel.

Är du lessen någon gång Gå stäm upp en sång!

Arbetslösheten i Himlen är mycket stor, vilket dock ej spelar någon roll eftersom alla här är änglar och helgon.

Mycket änglar lära sig tidigt spela flöjt under det de valla sina stora färdjorbar.

Många får komma till Himlen.

Förre veckan ruggade nästan hela Paradiset.

Vi söpade 23 ton fjäder från gatorna i det Himmelska Jerusalemlen!

Ur Bokrevy nr 4, 1985

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund.

RELIGION

GUSTAFSSON, LISBETH. *Mysterielängtan* — i vår tid. En reportagebok. 2. Åsak. 56 s. Denna del — BN 1121874-91. C BN 1117402-50

Sökandet efter svar på livsfrågorna kan ta sig många uttryck. Ett sätt är att, liksom mystiker i alla tider och religioner, söka sig in i sin egen personlighet genom t ex meditation. I denna lilla skrift berättar några olika människor hur de sökt och funnit sina svar, t ex en svensk kvinna som nu hör hemma i Hare Krishna-rörelsen. En religionshistoriker, en jesuitpater och en svensk präst ger sina synpunkter på det andliga sökandet, meditation, nyandlighet och dialogen mellan olika religioner genom mystiken. Det är en intressant liten skrift, men genom sin utformning blir den framför allt subjektiv. Man saknar t ex hänvisning till lämplig litteratur om de olika rörelser och personer som tas upp.

Anna Ehde Malmberg

HILLERDAL, GUNNAR. *Bönhörelse?* En religionsvetenskaplig undersökning. Proprius. 160 s.

C BN 1083258-0X

Rektorn och teologidocenten Gunnar Hillerdal har åter skrivit en helt fascinerande beteendevetenskaplig studie, denna gång om bön och bönhörelse. Boken bör läsas i sin helhet: ägnas uppmärksamhet endast åt den förra delen, som återger böner, eller endast åt den senare, som meddelar den psykologisk-religionsvetenskapliga kommentaren, blir lektyren lätt torftig

RAJAYOGA

En av de tre kungsvägarna till den totala gudshängivelsen. Undervisning gives i fysisk och mental självkontroll. För närmare uppl. kontakta Roland Bergman Tel. 12 47 56 Kl 20-22

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET — PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

resp. torr. Hillerdal visar i sin lättlästa, ofta nästan underhållande bok respekt både för troende och för skeptiker. Många bedjare kommer att berikas av vetenskapen att andra har gjort samma erfarenheter som de själva. Bland de många läsarkategorier som denna skrift har något att ge vill jag särskilt framhålla dem som har att göra med tonåringar och deras existentiella problem, alltså föräldrar, präster, lärare, kuratorer m fl.

Walther Mann

QVARNSTRÖM, EMANUEL. Den jor-diska komedin. A & W. 442 s.

Ce BN 1112138-BD Detta är en från och bister stridsskrift, där Emanuel Qvarnström med logikens och förnufts alla vapen går till storm mot Gud, kristendomen och de kristna. Han får också in en del fullträffar men skjuter samtidigt både över och under målet en hel del. Alldenstund den kristendom och de troende han angriper i huvudsak är av den sorten som naivt och bokstavstroget tror på både en himmel och ett helvete, en maktgalen och hämndlysten stamgud och en personlig djävul. Följden blir att Qvarnström slår in litet väl många öppna dörrar och att hans argumentering så småningom känns mer förlegad och tjugig än skarpslipad. Därtill kommer textens ständiga växling mellan versaler och gemena blir ganska påfrestande. Mot slutet går Qvarnström i närkamp med tron på vetenskapen som frälsare, och där blir han både aktuellare och intressantare.

Roland Adlerberth

MERTON, THOMAS. Den nya människan. Verbum. Övers. fr. eng. av Ingrid Eckerdal Wikström. Orig:s titel. The new man. 171 s.

Ci BN 1116806-E2 Författaren, avliden 1968, var katolsk trappistmunk. Kanske var han en stor teolog, men säkert var han en betydande andlig författare. Den nya människan handlar om hur disciplinerad mystik leder till intellektuell och moralisk tillväxt. Från kamptillstånd, genom kristusupplevelser, omdanas människan genom nåd och gudomlig kärlek till Guds avbild och likhet. För människans andliga vända

INVIGNING

Förutom en ingående skildring av de stadier på människans andliga väg som kallas invigningar ger denna bok av Alice A. Bailey också inblickar i det Vita Brödraskapets uppbyggnad och funktion. 208 sid. hft.

Boken kan erhållas genom insättning av 92:- på pg. 43 58 04-0.

Stiftelsen Tibetanens Bokfond
Box 220
142 02 Trångsund

finns ingen annan bot än mystiken. Förf:s bakgrund och erfarenheter spränger konfessionsgränserna och vidgar upplevelsernas allmängiltighet. Översättningen är tilltalande, men man saknar ordförklaringar, sakupplysningar och översättning av latinska citat. Boken skulle ha vunnit på att författarens katolska bakgrund liksom trappistordens återhållsamhet med det talade ordet utretts för läsaren. Förankrad i bibelordet och kyrkofädernas skrifter borde boken bli en klassiker för tänkande kristna, som vill förinnerliga sitt andliga liv.

Bo Gunnar Svensson

BAILEY, ALICE A. *Invigning*. Stiftelsen tibetanens bokfond. Övers. fr. eng. Orig:s titel: Initiation, human and solar. 208 s. Reg.

Cn BN 1111777-89

Alice Bailey, som dog 1949, lever vidare i sina böcker som vägledare för teosofier. Detta är den femte boken av henne som utkommer på svenska. Den skrevs 1922 i USA och handlar om olika invigningar som den som strävar efter teosofins ockulta visdom har att genomgå. Anknytningar görs till hinduism, buddhism, kristendom, de teosofiska föregångskvinnorna Helena Blavatsky och Annie Besant samt till frimureri. I stort sett är boken otillgänglig för dem som inte redan är förtrogna med denna ockulta visdoms speciella tankegångar och termer. De ordförklaringar som avslutar boken ger inte tillräcklig hjälp.

Sten Rodhe

MARTINUS, pseud. *Vägen till invigning*; *Kring mina kosmiska analyser*; *Gåvokultur*. Hålsans förlag. Övers fr. da. av Agne Windmark. Orig:s titel: Vejen til indvielse. 136 s.

Cn BN 1106505-9F

Den danske mystikern Martinus Thomsen (1890-1981) har lagt fram sin kosmologi i bl a en rad småböcker, som successivt ges ut på svenska. Denna, från 1953, innehåller tre arbeten. "Vägen till invigning" säger att högmod, materiellt eller andligt, hindrar människan från att nå den "kosmiska invigning" som är grunden för Martinus egen kunskap. "Kring mina kosmiska analyser" anger källan till denna kunskap och diskuterar hur mottagliga människor på olika utvecklingsstadier är för den. "Gåvokultur" skildrar det förbehållslösa givandet som uttryck för sann kärlek och det villkorliga givandet som ett led i en affär. Boken är relativt lättillgänglig, men förutsätter åtminstone en allmän orientering om Martinus kosmologi. Översättningen är närmast ordagrann.

Nils-Olof Jacobson

PSYKOLOGI

BJÖRKHEM, ÖRJAN. *Mystik och verklighet*. Grafika förlag. 222 s.

Do BN 1111208-X9

Förf är journalist med akademiska studier i religionspsykologi. Boken innehåller 37 artiklar som har varit publicerade i olika veckotidningar; några foton illustrerar.

Artiklarna handlar om parapsykologisk forskning, påstått paranormala fenomen och allmänt besynnerliga händelser. De flesta har svensk anknytning och bygger på förf:s egna iakttagelser och intervjuer. Stilen är mestadels lättsamt kåserande, ibland med en ironisk udd. Förf är mest intresserad av människorna bakom fenomenen; till de påstådda fenomenen som sådana intar han vanligen en skeptisk attityd men döljer inte att han ibland är fascinerad. Boken gör inga vetenskapliga anspråk: den kan snarare fungera som tankeväckande underhållning. Den antyder att paranormala fenomen är påtagliga realiteter för fler människor i dagens Sverige än man skulle kunna tro.

Nils-Olof Jacobson

BUZAN, TONY. *Motionsbok för minnet*. En bok om minnesteknik. Management Media. Övers. fr. eng. av Christina Hornberger. Orig:s titel: Use your perfect memory. 193 s. Ill. litt.

Do BN 1114357-8F

Förf:s syfte är att beskriva olika minnes-tekniker och att uppmuntra läsaren att använda dem. Förutom bl a olika minnesövningar, ett avsnitt om hur minne och glömska uppfattats förr, något om tankekartor (s k "mind-maps") behandlar bokens huvuddel ett antal olika system för att förbättra minne och inläring samt hur man skall tillämpa dessa för att komma ihåg årtal, namn, telefonnummer, främmande ord och mycket mer. Innehållet är likt och ibland detsamma som innehållet i andra böcker av samme författare, t ex *Andvänd huvudet bättre*. Språket är lättfattligt, och man behöver inga förkunskaper för att läsa boken. En litteraturlista finns i slutet.

Björn Nilsson

MAT OCH DRYCK

WIGMORE, ANN. *Levande föda*. Konsten att hålla sig frisk och bota sjukdomar med råa obehandlade naturprodukter. Viking Förlaget (Må bra). 64 s. Litt. Qca BN 1089566-E4

Författaren är en internationellt uppmärksammas företredare för ett vegetariskt kostsystem baserat på icke värmebehandlade frukter, grönsaker och groddar av fröer och säd. Denna "levande föda" menar hon förebygger och botar sjukdomar och leder till ökad fysisk och psykisk vitalitet. Själv lärde hon grunderna av sin mormor, som var kunnig i folkmedicin, och kunde därigenom bota egna sjukdomar. En svensk läkare med erfarenhet av hälsokostterapi har gästade Wigmores hälsoinstitut och redogör inledningsvis för sina intryck med både positiva och kritiska synpunkter. Sedan presenteras enkelt och lättbegripligt Wigmores kostprinciper och ges praktiska instruktioner för groddning och fermentering av fröer och säd. Ett tvåveckors måltidsprogram och ett fyrtiotal recept gör det lätt att praktiskt tillämpa det hela. Studieplan för sju sammankomster och litteraturlista avslutar.

Stefan Heinstedt

Den tid som du tillbringar med Mig varje morgon kommer att gagna dig under resten av dagen. Du fungerar som ett batteri som behöver laddas upp: När dagen gått till ända har du uttömt din energi och du behöver laddas upp igen för att kunna möta nästa dag på rätt sätt.

Om du befinner dig i rätt tillstånd när du somnar på kvällen kan uppladdningen fortfa-ra hela natten. På morgonen lägger Jag sista handen vid arbetet när du ägnar dig åt bön åt meditation åt att lyssna till Mitt ord och skriva ned det.

I ett sådant tillstånd kan du börja dagen fylld av entusiasm fast besluten att allt ska gå bättre än igår redo att handla enligt Mitt ord i alla situationer.

Varje dag bör föra dig ett steg framåt i ditt andliga liv. Kanske du inte alltid ser steget du har tagit eller ens lägger märke till att du har tagit ett steg för att det är så litet; men om du är fast besluten att gå vidare så kommer du att göra det.

Så mycket beror på dig på det beslut du fattar. Om du bara sitter där och säger att du inte kan ta ytterligare ett steg framåt så kommer du inte att göra det heller. Men om du börjar varje ny dag med ett fast beslut att göra Min vilja och följa i Mina fotspår kommer du helt säkert att göra det, arbetet kommer att fortfa-ra oavbrutet, och du kommer att göra framsteg på den väg Jag har utvalt åt dig.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Detta är den 200:e Sökaren. För att fira detta faktum har vi tryckt om några artiklar från de första 11 årgångarna. Sidorna 2-30 är sådant material.

Äldre nummer har redan tidigare utnyttjats en hel del för omtryck, såväl i tidskriften som i bokform. 1969 kom boken *Vår tids mirakler* på Sökarens Förlag (nu slutsåld) med artiklar ur de första årgångarna. 1975 kom min bok *"Flygande tefat" — vad säger vetenskapen?* på Zindermans förlag med det viktigaste jag skrev om UFO, och 1976 kom på samma förlag *Det "övernaturliga" och vår världsbild*, där jag behandlar parapsykologi. 1976 kom också *Alternativ tro* i två delar, på Proprius, med Sökaren-presentationer av en rad "nyandliga" rörelser i Sverige, skrivna av olika författare.

För detta "jubileumsnummer" har jag nu plockat ut ytterligare några inslag som jag tycker är värda att omtryckas och läsas. Berättelsen om bläckhornet som sprack ingick i Sökarens allra första nummer: 1, 1964.

Tyngdpunkten i urvalet har lagts på vishet, inte på "fenomen".

Alla artiklarna har tagits direkt ur tidningen, utan omsättning. Texten är alltså inte rättad och innehållet har inte gjorts dagsaktuellt. När det exempelvis i artikeln "En amerikansk kulturrevolution?" står att boken "The Greening of America" nyligen utkommit på svenska, så var detta sant 1971.

(Ett par tryckfel har påträffats: hämdtörst på sidan 11, mittspalten, skall vara hämndtörst, själsutvidgade [droger] på sidan 13, mittspalten, skall vara själsutvidgande.)

SM

Nr 3, 1986

J. Wainwright Evans:

När bläckhornet sprang sönder
Ett tecken från de dödas värld?

2

Donald E. Keyhoe:

Tefatens hemlighet — antigravitation

4

William Haste:

Det förhäxade slottet

8

SM:

En amerikansk kulturrevolution?

12

Alf Ahlberg:

Martin Buber

14

Åren 1970-1978 skrev den store kulturarbetaren Alf Ahlberg 17 artiklar för Sökaren. Han behandlade stora frågor som religionen och filosofin sysslar med, skrev bland annat C. G. Jung, Paul Tillich och Martin Buber.

Birgit Lange:

Sagan om Jonathan Mås

16

SM:

Epikuros — den vise i trädgården

20

SM:

Tre stoiker — Seneca, Epiktetos, Marcus Aurelius

22

SM:

Skeptiker i Antiken

24

"De som fortsätter sökandet är skeptikerna."

SM:

Eleaterna — Permenides och Zenon

26

SM:

Religion och eros

28

Walter Schubart.

Bertil Falk:

Framtidens kristna kyrka håller på att växa fram

33

Rubert Skutch:

A Course in miracles

34

Håkan Blomqvist:

Änglar viska enbart falskhet

40

Var försiktig med mediala budskap!

Nils-Olof Jacobson:

Ordochtoner

42

Sven Rosén:

Profeten

45

Bokrevy

46

Eileen Caddy:

Footprints on the path

47

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:

Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 140:-

Halvår 80:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonsspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000:-, halvsida 600:-,
småannonser 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB,
Karlstad 1986

ISSN 0038-0504